

სანდრო კეკელიძე

დიდი სამეფო
(1790 წ.)

სამეფო
(სანდრო კეკელიძე ~ 2013 წ.)

თბილისი
2013

რედაქტორი და გამომცემელი

იულიან ტოლიაშვილი

დამკაბადონებელ-დისაინერი

კოზა ზემოიძე

კომპიუტერული უსრუნველყოფა

მანია ზოლქვაძე

© „მონოპოლიტიკა“

ქვეყნის მეთაური (1790 წ.)

წინათქმა

ქვეყნის მეთაური მხოლოდ ერის ინტერესების მიხედვით უნდა მოღვაწეობდეს. ამ გზით გახდება იგი სახელიანი. თუ მეთაური სუბიექტური, ოჯახური, კლანური (პარტიული) ინტერესების მსახურია, ქვეყანა ტრაგედიას, ხოლო თვითონ გაორებულ შეფასებას ვერ აიცილებენ.

დიდი მებრძოლი იყო ქართლ-კახეთის მეფე ერეკლე II. დიდი იყო მისი მცდელობა, მაგრამ გარემოცვის ტყვე შეიქმნა და ქვეყანამ ტრაგედია ვერ აიცილა. ამ საკითხს ეხმაურება წინამდებარე ნაშრომი.

ქვეყნისთვის ტრაგიკული და მეთაურისთვის კომიკურია მიხეილ სააკაშვილის მოღვაწეობა. სურვილის მიუხედავად, ვერ ამაღლდა იგი ერისკაცის დონემდე. გარემოცვამ დაატყვევა, თავმოყვარეობა წაართვა. 2013 წ. იანვარ-თებერვალში გაითამაშა კომედია, რომელმაც შეაფერხა ქვეყნის წინსვლა. ამ მოვლენას ეძღვნება წინამდებარე ნაშრომი. საკითხის მსუბუქად გადმოცემამ ვერ უნდა დაჩრდილოს ტრაგედიის სიმძიმე. წამკითხავს შევახსენებ სულმნათ აკაკის სიტყვებს:

ვინ რა იცის, რომ ეს გული მკვდარია,
რომ სიცილი ზოგჯერ ცრემლზე მწარია.

1790 წ. აპრილი. მეფე ერეკლე II, შვილიშვილს, გიორგის ასულ ნინას ათხოვებს ოდიშის მთავარ კაცია დადიანის ვაჟ გრიგორზე. დიდ სამეფო დარბაზში ქორწილია. ცალკე, მცირე დარბაზში თათბირობენ მეფის მდივან-მრჩეველ სოლომონ ლიონიძე, მდივან-ბეგი ჭაბუა ორბელიანი და გრიგორის მასწავლებელ-მრჩეველი ანტყონ ჭყონდიდელი/

სოლომონ ლიონიძე

აუჩქარებლად უნდა ვიჩქაროთ,
სიმძიმით ქედი არ მოვიხაროთ
ორგულნი ახლოს არ გავიკაროთ,
ეგებ ერთობით, ბოლოს ვიხაროთ

ანტონ ჭყონდიდელი

უფალის მადლი გადმოსულია, ამაში ჩვენიც დიდი წვლილია
ზუგდიდი თბილისს გვერდში უდგება, თუ იყო წყენა,
ის წაშლილია.

ჭაბუა ორბელიანი

წყენა კი იყო, თავად დედოფალს,
რამდენი შეხვდა სიტყვა საწყენი
ჭორი სიმართლეს გადაერია, არავინ იყო სიკეთის მჩენი.
ისევ უენ შესძელ, მამაო ანტონ, ბატონ კაციას დაშოშმინება
სულიერ მოძღვარს წინ ვერ დაგიდგა,
არა ყოფილა რწმენის გინება.

ანტონ ჭყონდიდელი

ის, რაც უფლისგან მონატანია, გასაგები და ასატანია
კაცი ღვთის ნებას თუ ვერ ჩახვდება,
უნდა იტანჯოს ერთი ხანია
და როცა გონი გაუნათდება, როცა მიხვდება ასე რად ხდება
წყენა გაქრება, გზა გამოჩნდება, საკეთებელი დაულაგდება

რატომ გვიკვირდეს, სოლომონ მეფე, ჭან-ლონით საგსე,
 უცებ წავიდა*
 რაც ერთად გვქონდა ქვეყნის მიზანი,
 უნდა აგვეწყო ცალკე თავიდან
 გზა ჩაგვეკეტა, მისი შემცვლელი, ვერა მეფობდა,
 ვერას სარდლობდა
 დადიანს სურდა სიკეთის თესვა,
 მხარის მიმცემად ვერავის სცნობდა
 მეორდებოდა შური და წყენა, ვინ რა იკადრა,
 ვერ იტყვის ენა
 თქვენ დედოფალსაც თუ ესმა სიტყვა,
 იყო ნათქვამი თუ მოეჩვენა?
 ჭირი-ჭირია, ქალიც-ქალია, მსახურია თუ დედოფალია
 ქალის გულისთქმა აზრ-ამდგრეული, კაცმა დამწინდოს –
 მისი ვალია

სოლომონ ლიონია

აქ გასაკვირი არაფერია, კაცს გზა და კვალი თუ აერია
 ზოგის დალოცვა გინებად ესმის, ზოგის გინება მისამღერია
 ცხრა წლის წინ იყო, ბატონიშვილი ლევანი მეფეს გამოეცალა**
 მასთან გიორგი შეექმნა მძიმედ, ბოროტს ემძლავრა და მოეცალა

* სოლომონ მეფე, რომელმაც ბევრი გააკეთა იმერეთის სამეფოსათვის (მხოლოდ ტყვეთა გაყიდვის აკრძალვა უტოლდებოდა დიდ რევოლუციას, აღარაფერია სათქმელი გურიის, აფხაზეთის და ოდიშის სამთავროებზე გავლენის გაძლიერებაზე, ქართლ-კახეთის სამეფოსთან ერთობლივ მოქმედებაზე და ა.შ) 23.04 1784 წ. უეცრად გარდაიცვალა. მსხვილმა თავადებმა (პაპუნა წერეთელი, ბერი წულუკიძე და სხვ.) უკვე 30.04 ტახტზე მისი ბიძაშვილი დავით გიორგის ძე აიყვანეს. ამ ფაქტს დაძაბულობის გაძლიერება მოჰყვა ორ სამეფოს შორის. ერეკლე II მეუღლე დარეჯან დადიანი აქტიურად მონაწილეობდა იდუარ ბრძოლაში.

** 1781 წ. გამოუცნობ ვითარებაში ლევან ბატონიშვილი (ფიქრობენ მოწამლული) გარდაიცვალა. ერეკლე II მოუკვდა მორივე ჯარის შემქმნელი, სამეფოს ლეკთა შემოსევებისაგან დამცველი, ქვეყნის დიდი იმედი. ამასთან, ლევანი ერეკლეს დარეჯან დადიანის ქალისაგან ჰყავდა და გიორგისაგან (გერისაგან) განსხვავებით დედოფლის დასისათვის მისაღებ სამეფო კანდიდატს წარმოადგენდა. იმავე ხანებში დაავადდა გიორგი ბატონიშვილი. გადმოცემის თანახმად იგი ტანმალალი, წელწვრილი, ფართო მხარბეჭიანი იყო დაავადებამდე. შემდეგ კი ავადმყოფურად გასუქება დაიწყო. საჭმელს მცირეს ლებულობდა, მაგრამ უშედეგოდ. ამიტომ ხმაც დაუგდეს: ზაქს ჭამს ერთ დაჯდომასზეო. დედოფალი დარეჯანი შურიანობდა გერს და ცდილობდა სიტყვით თუ საქმით რაიმე ევნო. გიორგი ბატონიშვილი იძულებული იყო გასცლოდა სასახლეს და სამართავ მამულში, გამოეკეტათიყო.

ლევანს ვტიროდით სამეფოს იმედს,

გიორგი გვყავდა მისახედავი
ავს ავი იყო ერთად ნაზავი, სიტყვის აწონის ვის ჰქონდა თავი
მეფემ იდარდა და წელში გატყდა, სიბერემ ვაჟკაცს შემოუტია
ალარა ჩანდა გამოსავალი, სიკეთეს წილი არ დაუტია.

გიორგი ძმებშიც გამორჩეული, მაღალი, წვრილი, მხარბეჭიანი
სიკვდილს გადურჩა, ტანით გასქელდა,

ღონით შეიქმნა რალაც ჭიანი
გონიერია, იანდა, მიხვდა, საიდან ქროდა ქარი უგვანო
როცა არ არი გამოსავალი, უნდა გასცილდე, დათმო, უგანო.
ქართლში ბორჩალო, ყაზახის წილი,

მამისგან ჰქონდა შესანახავად
ადგა მამულში გამოიკეტა, თავისთვის იყო კარგად თუ ავად
ამით გადაარჩა ტახტის მემკვიდრე, სამეფოს ბედი გადაარჩინა
ანა დედოფლის* სულს შეგავედრებ, ასე ჭკვიანი ვინც გააჩინა

ჰაბუბო მრბეღიანი

მეც დავამატებ გიორგის ამბავს, სხვებისგან მუდამ გამორჩეული
არა მამით და გვარიშვილობით, ცოდნითაც იყო მუდამ ეული
მაყაშვილი და ბარათაშვილი** ზრდიდნენ

და ადათ-წესებში წვრთნიდნენ
ქართულ-სომხურში, სპარსულ-ბერძნულში,

ვინც ასწავლიდნენ, ისინი ცდიდნენ,
უყვარდა წიგნი, წმინდანთ ცხოვრება, ისტორიანი ძველი, ახალი,
„ყურანი“-ს ცოდნით მოლას სჭარბობდა,

კითხვები ჰქონდა თავში სახალი

* გიორგი ბატონიშვილის (დაიბადა 10. XI. 1746 წ) დედა იყო იმერეთის თავად ზაალ აბაშიძის ასული ანა. გიორგის გარდა ანას ეყოლა თამარი. ანა დედოფალი 1749 წ. გარდაიცვალა. ამის შემდეგ ერეკლეშვილს შვირთო დარეჯან დადიანი, რომელთანაც მრავალი შვილი ეყოლა.

** თავადები სვიმონ მაყაშვილი და როინ ბარათაშვილი გიორგის კაცად ჩამოყალიბებაზე აგებდნენ პასუხს და არც უნანიათ თავისი შრომა. გიორგი ბატონიშვილი ძმებშიც გამოირჩეოდა ტანმადლობით, სპორტული გარეგნობით, ძლიერებით და ა.შ. რომ არა „შეძენილი“ დაავადება, რომლის ინიციატორი შეიძლება ივარაუდო, მაგრამ ვერ დაადგენ, ვინ იცის როგორი მეფე იქნებოდა. უცხო ენებს თეოდორე ეპისკოპოსი ასწავლიდა. მის მასწავლებელთა შორის იყო აგრეთვე დეკანოზი იოანე. (ამის შესახებ ცნობებს იძლევა სულმნათი პლატონ იოსელიანი. იხ. მისი ცხოვრება გიორგი მეცამეტისა, თბ; 1936წ)

სასახლის კარზე ბევრი ვინ იყო ხანების შვილნი, გირეის შვილი
ღვთისმეტყველებას თავად უხსნიდა.

„ბიბლიაც“ ჰქონდა მიწყვი გაშლილი
თოთხმეტი წლისამ სამეფო მოვლო, განჯის, ერევნის სახანოები
ქართლი, კახეთი, თუშეთ, ფშავლები,

დვალეთ-ხევსურთა მაღალი მთები
იმავე წელს მოხდა, თოთხმეტი წლისა,

პაპამ ქართლელთა მეფედ დატოვა
ასეთი იყო თეიმურაზი, ასე იავდრა, ასე ათოვა.

ერეკლე მხოლოდ მიუტრე იყო, კახეთის მეფე,

ქართლის მფარველი
გიორგის მამა და მოურავი, ორივე სამეფოს ერთგული მცველი.

თვრამეტი წლისა, მამასთან ერთად, ომში იყო

და მტერს მიჰყიოდა

არა ყოფილა უმისოდ ბრძოლა, ბევრი შეიძლო და ბევრი სცოდა

ოცდა ერთისას შერთეს ქეთევან, ქიზიყთა თავის, პაპუნას ქალი

იყო უტენი, როგორც ქიზიყი, მტრებზე საომრად ეჭირა თვალი

რა დამავიწყებს, სამასი კაცით, ხუთასი ლეკი დაასამარა

ვისაც დედოფლის ტყვევნა უნდოდა,

დედოფლის ხმალმა ის გაამწარა*

ანტონ ჟონდილი

არ დაგიმალავთ, გიორგის ამბებს,

დედოფლის კარი გვატყობინებდა

მიტომ უკუღმა ვიცოდით ყველა, როგორ იბრძოდა,

ვის სად დანებდა

დარეჯან ჩვენი ახლობელია, მთავარ გრიგორის მამიდა არი

რასაც გვამცნობდა, სანდო გვეგონა, გაუტანელი დაუნდობარი

ხოლო როდესაც რუსთა გენერალს ურჩია მამას წაჩხუბებოდა

* 1778 წ. გიორგის მეუღლე ქეთევან ანდრონიკაშვილი, ქიზიყის მოურავის პაპუნას ასული და რევაზის და (რევაზს შემდეგ, დარეჯან დედოფლის დაყინებით, ერეკლე მეფემ მოურაობა ჩამოართვა, გერის, გიორგის პოზიციების დასუსტების მიზნით), თბილისში ბრუნდებოდა 300 მცველ-მხლებელით. ღართის კართან მათ 500 ლეკი ჩაუსაფრდა. ქეთევანმა თავად უსარდლა მცველებს და მესამე შეტევის დროს გატეხა ლეკთა წინააღმდეგობა.. მისი გმირობით აღფრთოვანებული თბილისის ზარბაზნების ქუხილით შეხვდა ახალგაზრდა დედოფალს.

ერთხანს ვიფიქრეთ, ეს რა შვილია,

ერეკლეს თავზე ეს რა ხდებოდა
ტოტლებენი რომ გვეწვია ოდიშს, ისეთი მოჰყვა მეფის ამბები
მასთან გიორგის ავი ზრახვები, მისგან რუსების დანაკარგები
ამ ოცი წლის წინ, ასპინძის ომში, თურქებს შეეკრა, მამას უგანა
რუსებმაც მიტომ ისურვეს გაცლა, რომ ვერ გაეგოთ წინა-უკანა
ერთხანს ისიც თქვეს, მღვდლად გაუშვებენ

და შიო-მღვიმეს დაეყუდება
მეფის ტახტს ლევანს დაულოცავენ, სიმშვიდეც ასე დასადგურდება
ბევრიც სხვა იყო, ყველა რად მოვყვე, ერთხანს მეჭერა,

თუმცა ვარ ფრთხილი
ამიტომ როცა აქეთ მაწვიეს, არ მოვდიოდი გულგადაშლილი
მე ხომ ვეჭვობდი, ბეჟან დადიანს, მთავრის ბიძაშვილს,
არ მეკითხებით?

პირწმინდად სწამდა რასაც ამბობდნენ

და ფენს ითრეგდა თავგამოდებით
აქ გავარკვიეთ მხოლოდ სიმართლე,

თვალში მოგვეცა თითქო სინათლე
ღმერთო ავ კაცი რად გააჩინე, რატომ აღზარდე და რატომ ნათლე

ჰაბუზ მრბელიანი

მე მეფეს ვახლდი ასპინძის ომში, ნათქვამს, გაგონილს ერთად ვიწერდი
რუსთა ღალატი თავად ვიხილე, გიორგის ქცევას ახლოდან ვმზერდი
ტოტლებენმა** რომ დააწყო ჯარი, უკან გაქცევას ეპირებოდა

* ბეჟან დადიანი, მთავარ კაცია დადიანის ბიძაშვილი. ანტონ ჭყონდიდელთან ერთად ჩამოსული იყო გიორგის ასულ ნინას ხელის სათხოვრად. ქორწილის საქმე მათ გარბიეს.

** გენერალი ტოტლებენი, რუსეთის სამხედრო ნაწილის სარდალი. თურქებთან ბრძოლის დაწყების წინ, ქართველებს ზურგი აქცია და საომარ ველს გაეცალა იმ მიზეზით, რომ ქართველობა მცირე ძალებით მაინც დამარცხდებოდა (ეს შეიძლება მის დავალებას და მიზანსაც წარმოადგენდა).. წასვლის წინ მას გიორგი ბატონიშვილი მიეჭრა და გალანძლა, როგორც არა იმდენად ქართველობის მოალაღატე, რამდენადაც რუსეთის მთავრობისა და მთელი ერის შემარცხველი. ერეკლე II ერიდებოდა რუსთა წყენას.. გიორგი ბატონიშვილმა კი სიმართლე და რისხვა არ დამალა.. წასვლიდან მერე დღეს ტოტლებენმა შეიტყო ქართველების ბრწყინვალე გამარჯვების ამბავი და დასავლეთ საქართველოში გადასვლა დააჩქარა, სადაც ასევე „ისახელა“ თავი.

არ იყო ჩვენში გულჩათუთქული, ჯავრით ვისაც არ ეტირებოდა მეფემ არ ჰკადრა გენერალს ცუდი,
 საყვედური არ დასცდა ჭაღარას
 მაგრამ იჩქარა, მტერს არ გაეგო და შეტევისთვის უხმო ნაღარას
 მხოლოდ გიორგიმ ვერ დაითმინა, ტოტლებენს ჰკადრასაკადრებელი
 თან დაამატა, ომს ჩვენ მოვიგებთ, ჩვენი მიწაა მოსაგებელი
 შენ ვაჟკაცობას „იმპერატრიცას“, საკუთარ პირით გავაგებინებ
 თუ გაპატიებს, მე სად წამიხვალ, პასუხს, მოგძებნი და გაგებინებ
 მერე კი თავის ცხრაასი მხედრით, ბრძოლის ველს მისწვდა
 და იკისკასა
 ვინაც იხილა, კიდევ შეაქო, შური კი ვიცი იტყოდა რასა.

ანტონ ჟონდილაი

შენ მართალს ამბობ, ოდიშს გავიგეთ,
 მეფის ღალატი რომ არ იკმარა
 ბრძოლას შორიდან თვალს ადევნებდა
 და მოხუც მამას არ მიხმარა
 ახლა ხომ მიხვდით მე და ბეჟანი, რატომ ვეჭვობდით,
 რაზე ვფრთხილობდით
 ვის და რა სურდა, ვინ ვის შურობდა, ჭერ არ ვიცოდით,
 ანდუზე ვგრძნობდით
 აგვიხდა ეჭვი, ამიტომ იყო, სოლომონ გკითხეთ ფარულად რჩევა
 ვინ როგორია მთქმელი და მქნელი,
 ვის როგორი აქვს აზრი და ჩვევა

სოლომონ ლიონია

მე არაფერი მითქვია ნათლად, გამგები ვიცი ისეც გაიგებს
 სულელს შეაცდენს ღიად ნათქვამიც,
 ბრძენი ნიშანსაც შარად დაიგებს

ანტონ ჟონდილაი

მე კარგად მივხვდი იმ მინიშნებას, რამაც ჩვენ რძალად აქცია ნინა
 ამიტომ იყო, ერეკლე მეფეს, როცა წავრსდექი დედოფლის წინა
 ვუთხარ, გიორგი, დადიანს სწუნობს, შვილი საჩვენოდ არ ემეტება
 მეფის მემკვიდრის ასული არი, დადიანობით რა ემატება
 ვიცოდი ფიცხი ბუნებისაა, მეფის მეუღლე და დედოფალი

დარეჯანს ვიცნობ, აქა ბერდება
 და მაინც ჩვენსკენ უჭირავს თვალი
 როგორც გაიგო, გიორგი გვწუნობს,
 მეფეთ სასიძოდ გრიგორს არა ცნობს
 სახით არ იცის, სიტყვა-პასუხით, რას წარმოადგენს,
 ვერაფერსა გრძნობს
 აფეთქდა ქალი, ატეხა ქარი, მილეწ-მოლეწა შვილი და ქმარი
 გიორგის უფრო არ დაინდობდა, გერი ათასჯერ გახდა ნახმარი,
 ერეკლე მეფემ ჯერ კი იყურია, მერე გვადირსა მეფური სიტყვა
 მე თანახმა ვარ, ერთი პირობით, თუ დაივიწყებთ,
 რაც კი აქ ითქვა.
 ასე გადაწყდა ქორწილის საქმე.
 დღეს ჯვარისწერას ვინც ესწრებოდა
 გრიგორს და ნინას ვინცა ლოცავდა,
 რა მოხდა განა ყველა ხვდებოდა
 ამიტომ ვლოცავ, ღმერთმა ინება,
 ზუგდიდი თბილისს გვერდში უდგება
 საერთო ძალით მოგდრეკთ იმერეთს,
 რომელი არი წინ დაგვიდგება

ქაბუე მრბეღიანი

მამაო ანტონ, შენ კარგად იცი, კაცის ფიქრებზე, ღმერთს ეცინება
 ბავშვები არ ვართ ოცნებებს აყვეთ, ამიტომ გეტყვი, ნუ გეწყინება
 იმერთ სამეფო წაქცეულია, ეცადა ქართლმა მას ვერ უშველა
 შაჰნავაზ მეფე* ზუგდიდს მოვიდა,
 დაიმორჩილა ვინც შეხვდა ყველა
 დადიანის ტახტს ლევანი დასვა,
 თქვენ შამადავლეს ადრე ეტყოდით
 ძმისწული თამარ რძლად მოგივლინათ, ისეთი ტურფა,
 ყველა ეტრფოდით

* ვახტანგ V (შაჰნავაზად წოდებული) 1658-1675 წწ. მუხრან ბატონების სამეფო დინასტიის დამფუძნებელი იმერეთის სამეფოში შექმნილი მძიმე მდგომარეობის გამო „იძულებული“ გახდა პროცესების დარეგულირების მიზნით, „მიეღო“ იმერეთის თავდების მიწვევა და დასავლეთ საქართველოში გადავიდა. ოდიშის დამორჩილების შემდეგ აფხაზეთისა და გურიის მთავრებმა მას მორჩილება გამოუცხადეს.

ვერ შეიშნოეთ მეფის წყალობა, ქალის გულისთვის იწყეთ ცალობა
შემირცხვენია ასე მეფობა, ასე ქმარობა ასე რძალობა*
ძე ვახტანგისი მეფედ მიიღეთ, არჩილი,** ნოჩი, გამოუცდელი
ვერ შეიფერეთ, არ უერთგულეთ, არ გამოიღეთ საშველად ხელი
და რა მოიგეთ წყალობის წილად, სხვის ცოლს დასდევთით
ცალკე და წყვილად
საკუთარს სწყენდით ჭირთა თმენისთვის,
სხვისი ნახრავი მიგანდათ ხილად
ჩვენ რა ვიფიქროთ, რაც იყო უწინ, ვიცით რომ აღარ განმეორდება?
რომ ჩავგერიოთ თქვენ საქმეებში, რაც გუშინ იყო,
ხვალ არ მოხდება?

* XVII ს. ქართველების დიდი მარცხით აღინიშნა. საქმეს ვერ შევლოდა ცალკეულ მამულიშვილთა თავდადება. ერთი მხრივ თურქეთმა და მეორესი-სპარსეთმა იმ-ძღაერეს, საქართველო გაიყვეს და იმპერიებისათვის დამახასიათებელი პოლიტიკის გატარება დაიწყეს. დასავლეთ საქართველო იმერეთის სამეფოდ და აფხაზეთ, ოდიშის, გურიის სამთავროებად იყო დაყოფილი და შინა არეულობაში ჩათრეული. თურქეთისა და აღიღველთა დანძარებით შარვაშიძეებმა შეძლეს აფხაზეთის სამთავროს გაფართოება და ენგურს უწიეს. სცადეს ენგურის გადალახვა და აფხაზეთა დიდი სამეფოს აღდგენა, უშედეგოდ და ფეოდალურ ომებში ჩაებნენ. გურიისა და ოდიშის სამთავროები აფხაზეთს რატომ ჩამორჩებოდნენ და მოჰყვა ამას გაუთავებელი ქიშპი პირველობისათვის. ტრაგედია არა ხდება კომედიის გარეშე. სხვანაირად ვერ დასასიათდება ის, რაც შაჰნავაზის ძმისწულ თამარის მითხოვებას მოჰყვა ლევან III დადიანზე (1661-1680წწ).

** შაჰნავაზის (ვახტანგ V) მიერ დასავლეთ საქართველოს შემოერთების ცდა უნაითოდ დამთავრდა. ვახტანგმა იმერეთის სამეფო ტახტი ჩამოართვა ბაგრატ IV, იგი ქართლში წამოიყვანა და მეფედ თავისი ძე არჩილი დაუდგინა. არჩილმა სამ წელს იმეფა (1660-1663წწ.) შემდეგ ტახტი კვლავ ბაგრატმა დაიბრუნა. ლევან დადიანი არჩილს მიემხრო და ბაგრატ მეფეს თავს დაესხა. ბაგრატმა დადიანი დაამარცხა, დაატყვევა, ცოლი თამარი (სილამაზით განთქმული) წაართვა და შეირთო. ლევანს სანაცვლოდ ქალიშვილი თინათინი შერთო და როგორც სიძეს დადიანობა დაუბრუნა. გურიელი რატომ უნდა დარჩენილიყო მშვიდად. ლამაზი თამარი მასაც „უყვარდა“. არც დარჩენილა, ბაგრატ მეფემ აქაც „იეშმაკა“. აიღო და გურიელს მეორე ქალიშვილი დარეჯანი მიათხოვა. კომედია „ეძიე ქალი“ (ვიტარცა ყველა უბედურების სათავე) ამით არ დამთავრებულა. 1678 წ. იმერეთში კვლავ არჩილი გამეფდა. განდევნილი ბაგრატი სიძეს-გურიელს შეეხიზნა. ცოლი თამარი კი მეორე სიძეს – დადიანს დაუბრუნა. რა იცოდა, რომ მეორე წელს მეფობასა და თამარს კვლავ დაიბრუნებდა და ა.შ.

ენთონ ჟონდილი

მწარედ ნათქვამი ორგვარადა ჭრის: ზოგს დააფიქრებს,
 სხვას ჭკვაზე აშლის
 მოთმინებაა მისი წამალი, დრო დაამშვიდებს, ჭრილობას წაშლის
 განა არ ვიცი, ბევრი რამ ვცოდეთ, ხვალ არ შევცდებით?
 ნეტა ვიცოდეთ

ცოდვის შვილები ცოდვაშიც ვცოდავთ
 და ცოდვის გამო უნდა ვიწოდეთ

ასე ყოფილა მთელი წარსული, არც ქართლელნი ხართ
 გამორჩეული

ქსნის და არაგვის ერისთავები,* რატომა გყავდათ ომით ძღვეული
 არ მეორდება განა ეს ცოდვა? ძველნი რომ სძლიეთ, ახალნი დასხით
 რადგან თქვენია ბატონის შვილნი, თავზე დაისხით და ქება ასხით**
 მაგრამ როდემდე ეს გაგრძელდება, რაც ახალია უკვე ძველდება
 ერთს მეორე ცვლის, მოსული მიდის,

ხვალ ვისი არი ქვეყნის ხელდება?

სლოტონ ლიონიკა

თქმა ადვილია, მაგრამ თუ ნათქვამს აუწონავი სიმძიმე ახლავს
 მთქმელსა და გამგონს თუ დააჩოქებს, წილებში მოხრის,
 თავებით ახალს
 მაშინ იქნება დათმენა ჯობდეს, არ დაგუკოდოთ ახლობელს გული
 როცა ძნელია სიმართლით ჭედვა,
 და უფრო რთული ნახო ერთგული

* 1739 წ. ქსნის ერისთავმა შანშემ მეზობელი არაგვის საერისთაო დაიკავა. იმავე დროს გივი ამილახვარს დაუპირისპირდა მისი მამულების მისაკუთრების მიზნით. გივი ამილახვარმა ნადირ შაჰს ჯარი გამოსთხოვა და შანშეს იქით შეუტია, გააქცია და ქსნის ერისთაობა (ამილახვრობასთან ერთად) დაისაკუთრა. გაამაყებული გივი ამილახვარი მალე სპარსელებსაც გაუდგა და ჯანყი წამოიწყო. 1742 წ. არაგველებმა ბუჯან ერისთავი მოკლეს. ნადირ შაჰი ქართლის მოთვინიერების მიზნით იძულებული გახდა არაგვისა და ქსნის საერისთაოები თეიმურაზ II დაემტკიცებინა. თეიმურაზი კახეთთან ერთად ქართლსაც უპატრონებდა სიძობის უფლებით. (ვახტანგ VI ქალიშვილი თამარი თეიმურაზის მეუღლე და ერეკლე II დედა გახლდათ).

** ერეკლე II დიდფეოდალები დააკნინა, ქსნის და არაგვის საერისთაოები გააუქმა, მაგრამ დარეჯან დედოფლისა და მრავალი შვილით შეწუხებული მოხუცობაში მოტყდა და სამეფო გამოსაკვებ – სამართავად ვაჟიშვილებს „გაუნაწილა“.

რაც იმერეთში ცოდვა ტრიალებს, აქაც იგივე არ მეორდება?
 ამიტომ გვიჯობს იქით საყვედურს, მწარედ დავფიქრდეთ,
 აქეთ რა ხდება

მამაო ანტონ სიმართლეს ამბობ, ასევე სიამართლეს ორბელიანი
 ჩვენ ჩვენ მეფეთა ერთგულები ვართ,

ანგელოზები არ ვართ ფრთიანი
 კარგად დავიწყეთ, ქართლი-კახეთი ოდიშთან მტკიცედ ვაერთიანეთ
 კამათს თუ აყვეთ, ნიშნავს შექმნილი, შექმნამდე უკვე დავაზიანეთ

ჰაბუა მრბელიანი

კარგად გამიგეთ, რაც მოვახსენე, განა იმიტომ რომ მძულს იმერი
 ორნივე ერთნი ვართ, მხოლოდ ერთობით,

ძალგვიძს რომ გავხდეთ სვებედნიერი
 მიტომ თავში სჯობს ავის განჩხრეკა, ბოლოში წუხილ-დანანებასა
 ასე მასწავლეს, ასე მაქვს რწმენა და ვერც შევიცვლი ამ ბუნებასა

ანტონ ჟომლიძე

ჭყონდიდელები რაც ვართ ქვეყნისთვის, იცით და რაზე გავიმეორო
 არც მე მივგვია ავს კარგი ვარქვა, სული წავწყმიდო და ავიძმორო
 არ გავექცევი უხერხულ კითხვას, არ შევეცდები რამე დავმალო
 სჯობს გავარკვიოთ და შევათანხმოთ, და არ გავხადოთ ის სამომავლო
 ეს ნათელია, გრიგორ დადიანს ერთობა მართებს მოყვრობის ძალით
 თუმცა მამიდა მისი დარეჯან აღარ გვიყურებს მოწყალე თვალით
 მაგრამ ხვალე ხომ გიორგის არის,

ტრაქტატის* ნებით ტახტის მემკვიდრე

* ასპინძის ბრძოლამ 1770 წ. ერეკლე II და სოლომონ იმერთა მეფეს დაანახა, რომ თურქეთის დამარცხება და დაკარგული სამცხე-საათაბაგოს დაბრუნება შესაძლებელია. რომ არა ტოტლებენის ღალატი, ერეკლე მარტოც მოახერხებდა ახალციხის საფაშოს შემოერთებას. ამან აიძულა სოლომონი ერეკლესთან შეთანხმება დაედო. 1773 წ. ერეკლე და სოლომონი შეთანხმდნენ ახალციხის წინააღმდეგ ლაშქრობაზე. დაიწყეს კიდეც და ართვინამდე მიადწიეს. აქ სოლომონი ავად გახდა (მიზეზი დასადგენია) და ლაშქრობა შეწყდა. თურქეთმა დააჩქარა საქართველოსთან (ერეკლესთან ცალკე) კეთილშობილური ურთიერთობის აღდგენა. 1778 წ. შედგა შეთანხმება. რუსეთის მთავრობამ იგრძნო, რომ ქართლ-კახეთი ხელიდან ეცლებოდა და გეორგიევსკის ტრაქტატის დადება დააჩქარა. ტრაქტატის ძალით რუსეთი აღიარებდა გიორგის მომავალ მეფედ.

ქართლი-კახეთი მისი იქნება და დაგვიფარავს იცოცხლებს ვიდრე
 იმას ვამბობდი, აღმოსავლეთით,
 თქვენ ხართ იმერთა კარის ჩამკეტი
 სამხრეთს ყოველგან თურქეთი ზომავს, თუ მიენდობი,
 ყოფილხარ ცეტი
 დასავლეთიდან გურიელია სიმონ სვინი და მოუსვენარი
 შემდეგ ჩვენა ვართ ოდიშელები
 და არც ჩვენა ვართ მშვიდნი და წყნარი
 იმერთს ახლა დავითი მეფობს, ის სოლომონის ბიძის შვილია
 ცდილობს თავადთა თავის მოქონვას, ფიცზე ფიცსა სდებს,
 გულგაშლილია,
 ამ ერთი წლის წინ გრიგოლ დადიანს,
 თქვენგანა ჰქონდა კიდევ თანხმობა
 შექმლო თავად ტახტზე დაჯდომა,
 განმტკიცდებოდა ჩვენ შორის ძმობა
 მაგრამ არჩია გიორგის შვილი, არჩილის შვილით რომ შეეცვალა*
 ყმაწვილს მეფობა კიდევ უნდოდა და უჭკუობით გამოეცალა
 კვლავ გიორგის ძე დავითი მეფობს, კი არა მეფობს,
 მეფეს თამაშობს
 მას თუ განვდევნით, ერეკლეს დავსვამთ, ვერთიანდებით,
 ამას რაღა სჯობს
 და თუ ეს მოხდა, მისი მემკვიდრე გიორგი არი, ის გამეფდება
 გრიგორი მისი სიძეა უკვე, ამით ქვეყანა ერთიანდება.

ქაბუა მრბელიანი

მამაო ანტონ, ყველა კარგია, რაც ოცნებებში მონაქარგია
 მაგრამ ხომ არ სჯობს ჯერ მას მიხედოთ, რაც ცხოვრებაში დანაკარგია
 თორემ გამოდის, აქეთ გვკარნახობ, რა არი ჩვენი საკეთებელი
 იქით არ დარდობ რაც დაგიკარგავთ,

* 1784 წ. იანვარში მოხდა ერეკლესა და სოლომონის შერიგება. სოლომონმა ტახტის მემკვიდრედ ძმისშვილი დავით არჩილის ძე გამოაცხადა. დავითი მეორე მხრივ ერეკლეს ბაღში იყო. აპრილში სოლომონი უეცრად გარდაიცვალა და თავადებმა ტახტზე სოლომონის ბიძაშვილი დავით გიორგის ძე აიყვანეს, 1789 წ. გრიგოლ დადიანმა (ერეკლეს დახმარებით) დავით გიორგის ძე განდევნა და დავით არჩილის ძე გაამეფა. 1790 წ. დავით გიორგის ძემ მეფობა დაიბრუნა. დავით არჩილის ძე ერეკლესთან აფარებდა თავს.

რაც არი მართლა სადარდებელი
ამას რომ ვამბობ ნუ გეწყინება, აფსარები* გყავთ შემოსეული
გისახლდებიან, მოიმღერიან მეგრელს და აფხაზს გააძრეს სული

სოლომონ ლიონია

როცა ფორმდება ხელშეკრულება, წინასწარ უნდა ყველა ვიცოდეთ
მერე არ მოხდეს, ეს არ მეგონა, ისე არ იყო, ამაში ვცოდეთ
მიტომ ჭაბუას დავეთანხმები, გვანტიერესებს, როგორ, რა ხდება
აფსარები გყავთ შემოსეული, მათგან რამდენი რამე წახდება
შარვაშიძენი დიდია გვართ, დიდი წარსულით და მომავალით
ერთ დროს სამეფოს სამზერზე იდგნენ,

ახლა სამეფოს უტევენ ძალით?

აქედან იქით ისეა შორი, ამბებს ვგებულობთ უამითი-უამად
როგორი არი იქ ვითარება, გვანტიერესებს, ვკითხულობთ ამაღ

ანტონ ჟონდილა

თქვენი სურივილი გასაგებია, ბუნებრივია, მისაღებია
გინდათ იცოდეთ რაა სიმძიმე, ასაწევია, წასაღებია
მადლობა უფალს, მისი შეწევნით, ბევრი სიძნელე გადავიტანეთ
მთავარი იყო თურქთა უღელი და გათურქება ვერ ავიტანეთ
ძნელი დრო იყო და ძნელბედობამ ოდიშს თავისი დაასვა დალი
დაპატარავდა სიკეთის მადლი, ძალა შენდობის და რწმენა საღი
ავაზაკობა და ტყვეთა სყიდვა, შინაომები, არეულობა
გაუტანლობა, რწმენის დაკარგვა, გახდა ცხოვრების მოცემულობა
ეგროსის მხარეს ეგრისელები, მეგრელს გვეტყვიან,

გვეტყოდნენ ლაზებს

ნაწილს აფხაზებს, დანარჩენს სვანებს,

მადლიან მიწის შეიღებს ლამაზებს

იყო დრო როცა ერთნი ვიყავით, ერთად ვშრომობდით,

ერთად ვომობდით

ამერ-იმერი დაგვტრიალებდა,

* აფსარები – ადიღური წარმომავლობის ტომები, რომლებმაც XVIII ს. მეორე ნახევრიდან დაიკავეს კავკასიონის ჩრდილოეთი აფხაზეთი და ბოლოს მდ. ენგურს უწიეს.

ძლიერთა გვერდით თავს ლაღად ვგრძნობდით
ბედის გვწყალობდა, არ შეგვხებია მონღოლები

და კოჭლი თემური*

ჩვენთან ხმლის ქნევა მეომრის იყო და პურის ცხოზა იყო მეპურის
ეს არა ნიშნავს მოძმეთ ვუგანეთ და მათ ბედს ჩვენ არ ვიზიარებდით
სხვას არ მოვყვები, ცოტნი დადიანს,

პირველად თქვენვე აღიარებდით
ჩვენი სამშობლოც ბევრს მიითვლიდა

ნიკოფსიიდან დარუბანდამდე
შემდეგ დავცილდით ბრწყინვალეს** აქეთ, ვშურობთ,

ვიძახით რად უნდა მწამდე

სხვებმაც რა ნახეს ჩვენი დედლობა,

შემოგვისიეს მიჯრით მხედრობა

მრავალი კუთხე ჩამოგვათალეს

და ჩვენი სისხლით დაეწყეთ თრობა

იმერთა მეფეს ჩვენ ჩამოგვცილდით,

და ჩამოგვცილდა ჩვენ აფხაზეთი

ნიკოფსიიდან გაგრის ციხემდე, აფსარი ჩაჯდა წვეთი და წვეთი

სულთმონ ლიონიკა

მამაო ანტონ, სიბრძნის მეტყველთა,

თუ ოდნავ მაინც მოაპყრობ სმენას

ზოგს გაიგონებ იმისთანა აზრს, რომლის გამოთქმა არა სურს ენას
მომისმენია, ერი ბავშვივით დაიბადება, ზრდას დაასრულებს
მერე ბერდება, დაბერებული,

ცრემლით მოიწმენდს დაფარულ წყლოლებს
ეგროსელები ხომ არ დაბერდით, უფლის ნუგეში თუ წაგრთმევიათ
ათასი წელი ხმალს მიიქნევდით, ახლა დიაცთა კრებული გქვიათ?
ძველზე არ ვიტყვი და უფრო ძველზე,

გუბაზს*** დაცემულს საომარ ველზე

* კოჭლი თემური – თემურლენგი

** ბრწყინვალე – გიორგი V – საქართველოს კვლავ გამაერთიანებელი მეფე

*** გუბაზ ლაზთა მეფე – VI ს. გამოჩენილი პიროვნება. თანაბრად ეწინააღმდეგებოდა სპარსეთისა და ბიზანტიის (აღმოსავლეთ რომის) იმპერიის დამპყრობლებს. 554 წ. მოკლული იქნა ღალატით „მოკავშირე“ სარდლების მიერ.

როცა იბრძოდა იქით და აქეთ, მჭრელი არ ეკრა ხანჯალი წელზე? გნებავს ლეონი პატრიკიოსი*, როცა არაბებს ერეკებოდა არჩილთან** ერთად მტერს მიჰყიოდა, უტევდა განა ერიდებოდა რომელი ერთი კიდევ მოვთვალო, სხვებს დავაშორო,

ცალკე მოვთალო ვერ დავინახო ქვეყნის ერთგული, მაშინ დამევსე სამხეო თვალო გინდა ვახსენოთ ლევანი დიდი***, რომელმაც ბრძოლით ზიდა საზიდი არ დაანინა ცხოვრებას კვალი, ჯავრი წაიღო გულს დანაკიდი? ასე, რომ გვახსოვს რაც ადრე იყო, აფხაზ-მეგრელად მხარე დაიყო და როგორ გინდა ერთს რომ იგონებ, მახსოვრობიდან სხვა გამორიყო

ანტონ ჰონდილი

აქ შენ ახსენე ლევანი დიდი. დიდი რომ იყო, იყო სარიდი აფხაზებს ძმობდა, სახელი ჰქონდა, მოყვრობას იყო გამონაკიდი სორეს აფხაზთა მთავრის**** ასული, ცოლადა ჰყავდა,

კიდევ ეტრფოდა

* ლეონ პატრიკიოსი – VIII ს. გამოჩენილი მოღვაწე. მდ. კელასურის ჩრდილოეთ აფხაზეთის გამაერთიანებელი. ქართლის ერისმთავარ სტეფანოზის შემკვიდრე მეფე მირის სიძე, მირის ძმა არჩილ დიდის მოკავშირე. მათთან ერთად ანაკოფიის (ახალი ათონის) ციხესთან 735 წ. დაამარცხა არაბთა ლაშქარი, მურვან ერუს სარდლობით რომ ცდილობდა მთელი საქართველოს დაზარკვას. მოკავშირეებმა დასავლეთ საქართველო არაბებისაგან გაწმინდეს. ლეონი იყო ლაზთა სამეფო დინასტიის (გუბაზის) ჩამომაველი, აფხაზთა სამთავროს ფუძემდებელი.

** არჩილ II – VIII ს. ქართველი გამორჩეული მეფე. მისი ძალაუფლება ვრცელდებოდა მიუღ საქართველოზე თბლისის საემიროს გამოკლებით. ლეონ I მისდამი დაქვემდებარებული მთავარი იყო.

*** ლევან II დიდი – XVII ს. გამოჩენილი მთავარი ოდიშისა. მან მოახერხა და თავისი გავლენა უკვე დამოუკიდებელი აფხაზეთის სამთავროზე გაავრცელა. საპასუხოდ აფხაზთა მთავრებმა აფხაზები (ადილეველები) მოიწვიეს და იქით შეუტეეს ოდიშს. მთავარი ლევანი იძულებული იყო კორაზის (კელასურის) ცნობილი 60 კმ. სიგრძის კედელი განეახლებინა.

**** ლევან II დადიანმა (1611-1657 წწ) შეძლო და აფხაზეთზე გავლენა გაავრცელა. აფხაზეთის მთავრის ასული ჰყავდა ცოლად და მისი ინტერესი აფხაზეთისადმი ბუნებრივი იყო. მით უფრო, რომ ქათბ ჩელების (თურქი მოგზაური) ცნობით XVIII ს. 40-იანი წლებში სოხუმი ლაზების ქალაქი იყო, ხოლო ჩრდილოეთიდან გადმოსულები მთებში სახლდებოდნენ აფხაზეთთან. 1623 წ. ლევან დადიანმა ცოლი უკან მიუბრუნა მოყვრებს. ამ ნიადაგზე დაიწყო დაუსრულებელი ბრძოლა ოდიშისა და აფხაზეთის სამთავროებს შორის. თუ გავითვალისწინებთ, რომ აფხაზეთის არისტოკრატთა იმავე პერიოდში მუსულმანობა მიიღო, ბრძოლას უკვე რელიგიური ხასიათი მიეცა. შარვაშიძეებმა დახმარება თურქებს სთხოვეს. მათ 1634 წ. საერთო ძალით მოახრეს კოდორის მხარე, დრანდის მონასტერი და სამხრეთს შეუტეეს. ჯიქებია შარვაშიძემ კოდორსა და დალიძეს შორის ჩაასახლა აფრასები. მურზაყან ყვაპუს ძე შარვაშიძემ ენგურამდე მოინდომა აფხაზთა ჩასახლება. (მისი სახელის მიხედვით ეწოდა ამ მხარეს სამურზაყანო).

ქართველები (მეგრელები, აფხაზები) ჩამოსახლებულ ადილეველებს აფხაზებს ეძახდნენ, რუსები – აბახინს. ბოლოს ქართველების გავლენით XIX ს. მათ აფხაზები ეწოდათ.

მაგრამ არ იყო ბოლომდე წრფელი,

ცოლსაც ეჭვნარევს ხშირად ეტყოდა
ბოლოს გაუშვა მშობელთან ქალი, რა იყო, ვინ თქვას, ამის მიზეზი
ამან დაუდო მტრობას სათავე, გახდა სერთო სახლის ჩამრეზი
სორეხმა უხმო დამხმარედ თურქებს, კოდორის მხარე მოარბევინა
აქეთ ლევანი, იქით სორეხი, ტყუან-მართაი განსაჯოს ვინა?
თურქი დაეცა ღრანდის მონასტერს,

უფლის მლოცველებს სისხლი აღინა
ძარცვა და დაწვა ქვეყნის დიდება, იმან მოიგო, ვინაც აგინა
ეს არ იკმარა გამწარებუმა, ყვაპუს შეეკრა და გაძლიერდა
ერთად აფსარნი გადმოიყვანეს, სორეხი ფიქრით ზეცაში ფრენდა
შეერთებული ძალებით სურდა, პირველ ენგური გადმოელახა
როგორც ლეონმა ათასი წლის წინ, ლიხი დაეპყრა და დაელახა
აფხაზთ სამეფო კვლავ აღედგინა, მტრებისთვის დედა ეტირებინა
ეგება ტახტიც გადმოეტანა და ქუთაისში დაედო ბინა
კაცის ფიქრებზე ღმერთს ეცინება, ადრეც გითქვია და ვიმეორებ
სიმართლეს ვიტყვი, სიცრუეს გავყვე, თავს გავიფუჭებ,

სულს ავიძორებ
ხო და სიმართლე იმაში არი, სორეხ და ყვაპუ მიზანს ვერ შეწვდნენ
ენგურს მოადგნენ, ვერ გადმოლახეს, ძალა არ ეყოთ,

ზომაში შეცდნენ
ყვაპუმ ჩამოსხა ენგურთან ოდიშს, ანჩაბაძენი და ემხვარები
მარღანიები, ზვანბაიები... აფხაზებისთვის გასხნა კარები

ქაბუა მრბეღინი

ეგ მე არ მიკვირს, ასე გვაქვს ჩვევა, ჩვენი ისაა,

ვინც ჩვენთან სახლობს
შვილიც რომ იყოს, უცხოვს ვეძახით თუ სხვასთან ცხოვრობს,
შრომობს და მძახლობს

აბა, რამ გაჰყო ქართლი, კახეთი, ერთიც ჩვენია, მეორეც ჩვენი
ორთავს ერთი გვყავს მეფე პატრონი, სახელიანი, გამოსაჩენი
რაც მან შეიძლო, ვინ შეიძლებდა, სამასი ომის არი მომგები
ქართლს დასტრიალებს და ეფერება, თუ ვინმე არი ამის გამგები
ქართლში რომ ჰკითხო, ვინა გყვავთ მეფედ,

„პატარა კახი“ – ასე იტყვიან

რამდენიც უნდა იმეფოს ქართლში, კახთა ბატონი მაინცა ჰქვიან
 იმერეთს ახლა ქართველი მეფობს, ქართველს არ ვეტყვით,
 გამბობთ იმერი
 აფსარს ჩამოსულს აფხაზი არქვით, რა შეეცვალა ამით იერი?
 უცნაურია კაცის ბუნება, მე თუ სასომხეთს ჩავესახლები
 ორბელიანი ასე დავგრჩები, ამით სომეხი ხომ არ გავხდები?
 ერთი დრო იყო, კელასურს იქით ვინცა ცხოვრობდა,
 ერქვა აფხაზი
 შემდეგ უწოდეთ კოდორის იქით, რა შეიცვალა ქვეყნის ნახაზი?
 დღეს ენგურს იქით აფხაზს უწოდებთ აფსარია თუ ოდიშარია
 თუ არ ეძახით გადაღმელს ასე, მე მიცრუია, მომიშარია

ანტონ კომლიძელი

რაც მართალს ამბობ, რატომ შეგება,
 ტყუილი დაგცდეს სადმე ეგება?
 კაცს მიტომ მისცა უფალმა ტვინი, იმას დასჯერდეს რა შეერგება
 შარვაშიძენიც ასე არიან, ოდიში ვიდრე უკან იხევდა
 უკან მოგვდევენ და ითვისებდნენ,
 მათი გულის თქმა რასაც იტევდა
 ადრე ანაბა და ნიკოფსია ოდიშის იყო და განაგებდა
 გალენა ჯიხა* ყველას გვიცავდა,
 მტრის მისვლას აქეთ ვინ გაიგებდა
 როცა აფხაზთა სამთავრო შექნეს შარვაშიძეთა მეთაურობით
 ერთად, ცალ-ცალკე თავს ვიწონებდით აქაურობით, იქაურობით
 აფსარს დავუთმეთ სამოთხის მხარე, ამის ხსენებაც კი არი მწარე
 ყირიმის თათრებს, თურქებს, აფსარებს ხელგაშლით შევხვდით,
 მოლით, იხარეთ
 ახლა რა არი, აფხაზეთს, ნახეთ, მტერმა წაიღო, დაპატარავდა
 სოჭის ძლივსდა უწევს ძალაუფლება, დაეცა გმირი,
 დევგმირს რომ ჰგავდა
 ჩიქებს ვუძახდით ადრე იმ ძალებს,
 როდესაც ჩაჯდა აფხაზთა ბოლოს

* გალენა ჯიხა – ახლანდელი გელენჯიკი, მერულად გარე ციხეს ნიშნავს

ვით გაზაფხულზე, ყვავილთა შორის,
 ძირს გაიმაგრებს ჭინჭარი, ღოღო
 დღეს ყვავილნარი ჭინჭარს მოუცავს და ღოღო ლაღობს,
 როგორც ყვავილი
 იქით წავგართვებს, აქეთკენ ვდაობთ, ვისი ჯიშია, ვისია შვილი
 დადიანებმა ბიჭვინთა დათმეს,
 თხუთმეტი წლის წინ ილოცეს მხოლოდ
 შეწირულობაც ვერ მიგვიცია. ეს არ ჩავთვალთ სიკეთის ბოლოდ?
 იმედის ნიშნად ის დაგვრჩენია, სამურზაყანო ისევ ჩვენია
 თუ სოხუმამდე ბიჯი ვერ დავდგით, ეს რანაირად დასათმენია?
 მე ასე ვფიქრობ, დღეის ზეიმი, ხვალის ერთობის საწინდარია
 დღეს იმერეთი, ხვალ აფხაზეთი, საითაც გულებს მიუხარია

სოლომონ ლიონიკა

მამაო ანტონ, გული გახსენი, დაუფარავად გვესაუბრები
 თვალი თვალის წილ, გული გულის წილ,
 ასეთ აზრებთან არ ვართ უბრები
 როგორ არა ვთქვა, რად დავითმინო,
 სხვის საყვედური რატომ ვისმინო
 როგორ დაკარგეთ სამოთხის მხარე, ჯიქნი დაგეცნენ,
 როგორც მიმინო
 დღეს თქვენ ამ ჯიქებს, ამბობ აფსარებს, კერა დაუთმე,
 აფხაზს ეძახი,
 ხვალე მამული რომ მიითვისოს, ასეთ პატრონზე იქნება ახი
 ის, ვინც გამოჩნდა ათასი წლის წინ,*
 აფხაზთა ბოლოს ხიზანად ჩაჯდა
 ახლა ბატონად მოგვლინებია, ამის მიღწევა რამდენი დაჯდა?
 დღეს რომ გბატონობთ, ხვალე რას გიზავთ,
 რა არი თქვენი ხვალის მიზანი

* ჯიქები (ადიღური წამოძაველობის ტომი), შემდეგ პერიოდში რუსების მიერ აბა-
 ზინებად წოდებული, ქართველებისათვის აფსარები, IX ს: ჩნდებიან ქართულ (აფ-
 ხაზურ) არეალში. ვახტანგ გორგასლის მიერ ჩრდილოეთ კავკასიაში ლაშქრობის
 დროს, დალაშქრული იქნა ჯიქეთიც. ჯიქები იმ დროს ოკუპებისა და ხაზარების მეზო-
 ბლად სახლობდნენ. ამის შემდეგ გადის დიდი ხანი და „შემდგომად ჟამთა მრავალთა
 იოტნეს პაჭანიკნი და ჯიქნი თურქთაგან; და „ჯიქნი დაემკვიდრნეს ბოლოსა აფხაზე-
 თისასა“. (ქართლის ცხოვრება, ტ.1. გვ.156-157, თბ. 1955).

სახლში მოვარდნილს, რომ ძმას უძახდეს,
ასეთი ბრძენი სხვა ვერვინ ვცანი*

ანთონ ჟონდილაი

რატომ გედაოთ სიმართლის მთქმელებს,
დღეს აფხაზეთი დაკარგულია
ძველი ლაზიკა, ძველი ოდიში, მხოლოდ ფიქრებში შენახულია
მაგრამ იმედი ხომ არა კვდება, ჩვენც ვიყურებით იმდის თვალით
და თუ კეთილი ბოროტსა სჭარბობს, მაშინ,
რაც გუშინ წაგვგლიჯეს ძალით
ხვალ კეთილ ნებით დაგვიბრუნდება.
ხვალის იმედით ქვეყნადა ვბრუნავთ

* აფხაზეთის ბოლოში დამკვიდრებული ჯიქები ჯერ აფხაზთა სამეფოს გავლენის სფეროში მოხვდნენ, შემდეგ გაერთიანებული საქართველოსი. თემურლენგის ლაშქრობის შედეგად ჩრდილოეთ კავკასიაში ისინი (და არა მხოლოდ ისინი) მუსულმანობას ეზიარნენ. აფხაზეთის სამთავროს შექმნის შემდეგ (XV-XVIII) ჯიქები მოქირავნეების სახით ღებულობენ მონაწილეობას შარვაშიძე – დადიანის ბრძოლაში პირველობისათვის და ბოლოს მკვიდრდება აფხაზეთში. ადილეველების (აბაზინების, ყოფილი ჯიქების) შესახებ რუსი გამოჩენილი ისტორიკოსი ვ. ტატიშჩევი წერდა: „Абaza, есть народ татарской по Куме в горах до вершин Кубани по властии кабардинских князей“ (с. 422) „იგივე ავტორი ამტკიცებდა: „Паче же мною, часть Мингелии северная, которую турки и Кабардинцы именуют Авхазос, наши древние именовали Обезы, ... Ныне оной большую часть кубанцы наполняют. (В.И. Татищев, История Российская. М.-Л, 1962, т.1.стр.171).

ამავე საკითხზე მეორე რუსი ავტორი ამბობდა: „...существует предания ...что племя «адыге», как называют сами себя черкесы переселились с северных берегов Черного и Азовского морей и заняло восточный берег, значительную часть обоих склонов Кавказского хребта и Кубанскую равнину. (Г.Красильников. Кавказ и его обитатели. М, 1919, с.55.)

ცნობილი თავისი აფხაზური „პატრიოტიზმით“ ს. ბასარია თავის რჩეულ ნაწერებში უნებლიეთ აღიარებს (გვ. 94) „Далее, имеются исторические сведения, что нашествие монголов заставило обитавшие в верховьях и по берегам Кубани племена перейти на южную покатость своих гор и что в этот период в Абхазию переселилось много кабардинцев и абадзехов.“ და ა. შ.

ცნობილი მეცნიერის გ. ანზაბაძის მოწმობით, ქართველები XIX ს.-მდე ჩამოსახლებულ აფსარებს აფხაზებს ეძახდნენ, რუსები კი აბაზინებს. ბოლოს, ქართველების გავლენით, რუსებმაც აფხაზები უწოდეს ჩამოსახლებულებს.

ენგურის აქეთ რა ბედენაა, იქითკენ ვფიქრობთ, ამაზე ვზრუნავთ
სამურზაყანო მაინც ჩვენია, იქ კვლავ შრომობენ ოდიშალები
შემდეგ აფხაზთა მამულებია, რად მივუხუჭოთ ამას თვალები.
ის, ვინც მოვიდა ჩრდილოეთიდან და აფხაზებში ჩამოგვისახლდა
მათ შორის განა ყველა მტერია, რამდენს კაცობის ნამუსი ახლდა
და თუ შევძელით ძველი ერთობით,

რომ გულთან გულმა იმუსაიფოს
ვეგება, სადაც ყვავილობს მტრობა,

სიკეთემ ძმობის ყვავილი კრიფოს
მე ასე ვფიქრობ დღეის კავშირი, ხვალინდელ ლხინის საფუძველია
ზუგდიდი თბილისს უკავშირდება, აღდგება ჩვენში,

ის რაც ძველია

ქაბუა მრბელიანი

ის რაც გითხარით, არა წყენისთვის,

ჩვენც ხომ ჩვენი გვაქვს ძველი დარდები
ძმობის ხელს გვიწვდი, თუ ვერ ვივარგე,

წახვალ და აქეთ დაგედარები
ჩვენი ვალია ერთობით ვჭედოთ,

სამშობლოს ტკივილს წამლად დავედოთ
ჩვენამდე რამდენს უაქიშია, რამდენს მამული ჭრილობად ედოთ
შენ მართალი ხარ, ჩვენ რომ შევეერთდით

და ეს ქორწილი დავდეთ სამანად
ორჯერ ჩამოხველ, საქმე გაჩარხე, შენი წუხილი ხომ ღირდა ამად
თუმცა დედოფალს სულ არ უნდოდა, გიორგის ჭიბრზე გვაერთიანა
გერი გერია, ასე იფიქრა, ზიზღს გააყოლა, მოგება თანა
ვიცი რომ ოსიფ ყორღანაშვილი,

დედოფალს გარე ვინც უტრიალებს
ვითომ ერთგულობს, თავად უვიცი,

სიბნელით უვსებს დედოფალს თვალებს
ახლა თუ მიხვდნენ, ტახტის მემკვიდრე,

დადიანს როგორ დაუკავშირდა
ჩვენ შორის რატომ მოხდა ერთობა,

მისვლა და მოსვლა რატომ გახშირდა
არავინ იცის, რას მოიფიქრებს, ერეკლეს როგორ მახეს დაუგებს

ქალი ქალია, ალერსს და წყრომას, როგორ,
 რატომ ცვლის ვერვინ გაუგებს
 ამიტომ მაინც ასე მოვიქცეთ, ტანტის მემკვიდრე არ გენაღვლებათ
 თქვენთვის ერთია, ვინ რას იფიქრებს,
 ამით სიკეთე თქვენ არ შეგხვდებათ
 ნინა ითხოვეთ დედოფლის გამო,
 გსურთ დარეჯანი გყავდეთ მოწყალე
 სამეფოს ბედიც არ განაღვლიათ, ვინ გამეფდება დღესვე ან ხვალე
 მაგრამ სანამდე ზუგდიდში ჩახვალთ, იმერეთს უნდა გააგებინოთ
 ვინც გვიღალატა, გამოარჩიოთ, პასუხი სთხოვოთ და აგებინოთ
 ვინც მხარს დაგვიჭერს, ამ დიდ საქმეში,
 იგი სამშობლოს ემსახურება
 დროა სიტყვიდან საქმეს მივხედოთ,
 მორჩეს ფიცლით თავგახურება.

/იმავე წლის ივნისი. დიდი დედოფალი დარეჯანი ეთათბირება
 ოსეფა ყორანაშვილს. ოსეფა, დედოფლის ამილახვარი, ერთგული,
 მოენე, მრჩეველი და აღმასრულებელი. ერეკლე მეფეს დარეჯანის სა-
 ბრძანებელში ემალება. დარეჯანი უკვე ისეა მომძლავრებული, რომ
 საკუთარი დასი ჰყავს და ქმარსაც აღარ ეპუება. რაც შეეხება გერს
 გიორგის, ტანტის მემკვიდრე, თავის მამულშია გამოკეტილი. დარეჯანს
 უფროთხის და ხედავს რა მამის მდგომარეობას, ზედმეტად არ ხვდება.
 ნახვარძმები იულონი, ფარნავაზი, ვახტანგი (აღმასხანი) მას უშურობენ/

ოსეფე

ჩემო ხელმწიფევე და ქალთ ბატონო, ბევრის მოსურნევე
 და ბევრის მქონო
 ჩემო მფარველო, როგორ იქნება, რასაც მიბრძანებ, არ გავიგონო
 მე არ ვისვენებ, სხვას დავასვენებ? მსახურები მყავს დარიგებული
 მომახსენებენ სად და რა ხდება,
 ვარ თვითეულთან გარიგებული

ღარმეხანი

არ გასაყვედურობ, მაგრამ გაფრთხილებ,
 მეფეს მოეპყარ მორიდებულად

თვალში არ მოხვდე, ვიცი გიწყევრება
და გათქმევინებს ყველაფერს სრულად
მე ისიც მეყო, შენ რჩევას ავყევ და ვაიძულე მეუფე ჩემი
გრიგორისათვის ნინა მიეცა, რომ გამხდარიყო თვალში საცემი
დადიანებთან ჩვენი ერთობა. და რა მოვიგე მე საბოლოოდ?
ოღიში ჩემ გერს გვერდით უდგება.
მე ხელში შემჩრა წაგება მხოლოდ

მსაჯა

ერეკლე ბატონს ასე ჰგონია, მე ვატრიალებ სასახლის ჭორებს
ალარ იქნება შური და ღვარძლი, მე თუ დამიჭერს და მომაშორებს
მხოლოდ შენ გამო დავალ ცოცხალი, შენ ხარ მფარველი,
განა არ ვიცი
მეც ხომ ერთგულად გიწევ სამსახურს,
როცა გამენდე, მოგეცი ფიცი
არ მეშინოდეს მე ერეკლესი, მაშინ გენახა, ჩემი შეძლება
კატა ხომ მიწყვიც იმ ნაჭერს უმზერს,
რომ ენატრება და ვერ შეწვდება
მეც კატასავით გარს ვუტრიალებ, მაგრამ ვერ ვიცი მეფის ფიქრები
არც ვენახვები, არცა ვშორდები, გამოიხედავს და უმალ ვქრები

ღარაქანი

ჩემი მეუღლის მე ვიცი ხერხი, მოხუცდა, მოტყდა და მაინც იბრძვის
ისე ავურევ საქმეს და ყოფას, ველარ მიხვდება რა ეკუთვნის, ვის
როცა მოვყავდი, თუმცა ვიცოდი, მოჩითულგერებს დამახვედრებდა
არ კი მეგონა, მათი გულისთვის, ამდენ საფიქრალს შემახვედრებდა
რა არ ვეცადე, რომელ დედოფალს ამდენი შვილი გაუჩენია
ასე ვფიქრობდი დამეზრდებიან, მისი სამეფო შემდეგ ჩვენია
რა გამოვიდა, რუსთა „ტრაქტატით“,
გიორგი გახდა ტახტის მემკვიდრე
მეფობა ჩემი ალარ გამოვა, ეგ გაბერილი იცოცხლებს ვიდრე
ამდენსა ვფიქრობ და ვერ გავიგე, რამდენი გითხარ და დაგარიგე
როგორ რა გექნა, როგორ გეღონა, როდესაც კახეთს იყო მორიგე*

* მეფე ერეკლემ ლეკების თარეშის აღკვეთის მიზნით „მორიგე ჯარი“ შექმნა. მორიგობით იქ ბატონიშვილებიც მსახურობდნენ.

ეს როგორ მოხდა, გიორგის ნაცვლად,
 სუფრას ემსხვერპლა ჩემი ლევანი
 მამის იმედი, დედის იმედი, ქვეყნის იმედი, წიმინდანთა მგვანი
 ვიცი არ გასურდა შენ მისი ავი, ამიტომ შეგერჩა მაგ მხრებზე თავი
 მაგრამ გიორგი როგორ გადარჩა, მაგანაც ხომ სხვა ღვინო ნაზავი
 ოსეფა
 მწყალობელი ხარ, სიკეთით სავსე, ეგ სათნოება, იმედით მავსებს
 შენს სიტყვას მიტომ დაბლა არ ვუშვებ
 და ვერცა ნახავ ერთგულებს მსგავსებს
 ამიტომ ვბედავ და შეგახსენებ, როცა ბეჟანი და ჭყონდიდელი
 ნინას სათხოვად აქეთ გეწვივნენ, გითხარ არა ხარ გამოუცდელი
 და ნუ ენდობი მათ დანაპირებს, გიორგი არ ჩანს წინააღმდეგი
 შენ თვალს გიხვევენ, არ დამიჭერე, ხედავ როგორი დადგა შედეგი
 შენი ძმისწული ვისა ერთგულობს, რა ურჩევნია,
 ვის გვერდში დგომა
 გიორგი მისი მოყვარე არი, მომავლის მეფე, სულის აღდგომა

ღურმეზანი

მაცუცურაკეს, რას ვიფიქრებდი, ბეჟანი ჩემიც ბიძაშვილია
 ასე მეგონა დადიანია, გვარისთვის ჩემებრ წარბაშლილია
 ჩემი მეუფე მე ვაიძულე მაჭანკლებისთვის ეთქვა თანხმობა
 კიდევ ვფიქრობდი, გიორგის ჯიბრზე და არცა მსურდა იმისი ხმობა,
 ამ ამბავს ვნანობ, ჯავრს თუ არ ვიყრი,
 ბოლო წუთამდე ვერ მოვიხილვებ,
 მტერს თურმე მევე ვაძლიერებდი
 და ვუგრძელებდი შავ ზღვამდე ხელებს
 მისი ზეიმი დროებითია, ბევრი სხვა რამ მაქვს მოფიქრებული
 მეფეს და მის შვილს, ზაქიჭამიას*,
 ვიცი, რა გზებით მოვუკლა გული

* ცხონებული პლატონ იოსელიანის თქმით, რომელიც თვითმხილველთა ნაამბობს იმეორებს, გიორგი ბატონიშვილი, ძმებში გამორჩეული იყო სიმაღლით, მხარბეჭიანობით, ტანის სიწვრილით, განათლებით, კეთილმოსურნეობით, სიბრძნით. ამიტომ შურობდა მას დედინაცვალი დარეჯან დადიანი. გიორგი ზომიერი იყო ჭამა-სმამი, სანამ არ „შეეყარა“ ავადმყოფობა: ტანთ სქელდებოდა და ღუნდებოდა. სავარაუდოა, რომ მსხვერპლი იყო შურისა და ვერაგობისა.

შენ გამარკვევი, ეს როგორ მოხდა,
 მის ნაცვლად მოკვდა ჩემი ლევანი
 ჯან ღონით სავსე და უცოდველი, ჩამოიწურა როგორც მტევანი.

ოსაუა

კაცს თურმე შუბლზე რაც აწერია,
 ბევრიც უნდოდეს მას ვერ აცდებდა
 ბედის მებრძოლი, შემმართველი, მის ძიებაში ფუჭად გაცვდება
 ვინ იფიქრებდა ბატონიშვილი, გიორგის იმ დღეს ესტუმრებოდა
 ღვინოს დაღევდა და დათვრებოდა,
 სხვისთვის ნასროლი მას მოხვდებოდა
 გიორგი, იცი ღვინოს კი დაღევს, იმდენს რომ ოდნავ შეზარხოშდება
 ჭამითაც თუ ჭამს ერთ კაცის სამყოფს,
 მაგრამ საუბრით დიდხანს მოცდება
 ამიტომ შეეძელ, ასე იოლად, ზაქიჭამია მეწოდებინა
 თან გასქელება რაკი დაიწყო, სხვისთვის სიმსუქნედ მეჩვენებინა
 მაგრამ ხომ ვიცი მიზეზი რაა, სიკვდილს გადარჩა, კი ვერა რჩება
 რაც წლები გავა დაუძღურდება, ველარ განდება, ასე დარჩება
 ხომ იყო მუდამ ტანხმელი, დიდი, რას ემსგავსება თავადაც ხედავ
 ჩათვალე დიდხანს ვერ იბოგინებს, მე ასე ვიცი და რჩევას ვბედავ

ღარაქანი

ტყუილად ცდილობ, რომ დამამშვიდო, სანამ ის ცოცხლობს,
 ვერ დავმშვიდდები,
 მეფე თუ მოკვდა, ის გამეფდება,
 შვილებთან ერთად რომ ყმა გავხდები,
 რომ იქნებოდეს, თავად ვიმეფო, როგორც რუსეთში,
 გუყურებ, ხდება
 „იმპერატორია“ თუ შევიქმნები, რით ვარ ნაკლები, არ მომიხდება?
 მაშინ შევცვლიდი მეფედ დასმის წესს, რაც გვაქვს უთუოდ უწესობაა
 უფროსი ვაჟის მეფედ წამოსმა, დანარჩენთათვის მისი ყმობაა
 თანაც, როდესაც ჩვენთან უფროსი, უღირსია და ჩემი გერია
 რამდენი ვშობე, ერთ-ერთზე კარგი, ეს კი საიდან გამოერია
 ჩემებს მეფობას ეგ არ დაუთმობს, მაგრამ მე სხვა ვარ,
 დედად ვითვლები

დედის ვალია, შვილს უბატრონოს, მისი ფიქრების იყოს თანხლები
სამი წელია რაც ავადმყოფობს,

ადრე „წამლობას“ როგორ უძლებდა
სულ არ მეგონა ლევანის შემდეგ,

ლევანის გვერდით თავს არ დასდებდა
ჩემი ვალია რაღაც ვიღონო, მის „მკურნალობას“ შეგუწყო ხელი
არ შეიძლება გერის გულისთვის მიმწარდებოდეს წუთისოფელი

ოსმუა

როცა ბრაზდები, ჩემო ბატონო,

შველს გაკიდებულ ფოცხვერსა ჭგავხარ
ან რა გაბრაზებს, ბატონისათვის, „იმპერატრიცა“ ისედაც ხარ
ოღონდ არ გაწყრე, არ დაემდურო, რა უნდა უთხრა, არ გაგიგონოს
თან ისე ეტყვი, დალაგებულად,

სოლომონ ბრძენის სიტყვა ეგონოს
მე კი თუ მკითხავ, მეფე მობერდა. ვერ თოკავს შვილთა აშლილობასა
ერთს მოუფერებს, მეორესა სწყინს,

მეოთხის სიტყვა ჭკვაზე შლის სხვასა

ღარმეხნი

ყველაფრის თავი გიორგი არი, იმისგან მოდის რაცა მჭირს მწარი
თვითონ ამაყობს, ტოლად არვის გვცნობს,

შვილი ეზრდება უფრო თავქარი
ხომ კარგად გახსოვს შარშან რა გვიყო,

თურქებს მიეჭრა და შეებრძოლა*
ჩემი თანხმობაც კი არ ითხოვა, არ ეტყობოდა რიდი და ძრწოლა
ჯავახეთს გასცდა, ყარსის მიდამო, მიღეწ-მოღეწა და დაარბია
ახალციხეში ფაშა გალახა, ჩამოახია ყბა და წარბია
რომ არა ჩემი მკვანხე სიტყვები, ერეკლე ხმას არ ამოიღებდა
იქნებ მეფობაც წაერთვა ჩემთვის და მისგან პასუხს ვინ გაიგებდა
ახლა რაღა ვქნა, თავის მამულში, გიორგი არი გამოკეტილი
მისი დავითი, არაფრად მაგდებს, ჩუმად მემუქრის თავაწყვეტილი

* მხედველობაშია დავით გიორგის ძის მიერ, 1789 წ. ჯავახეთ-ყარსის მიდამოების მორბევა. წვრილ-წვრილი ბრძოლებით მან ართვინს უწია, მაგრამ იძულებული გახდა უკან გამობრუნებულიყო. სამეფოს შიდა მდგომარეობა სამცხე-საათაბაგოს დაბრუნების საქმეს რეალურს არა ხდიდა.

მსჯეობა

შენი გერია თუმცა გიორგი და მავალია იმის გაგება
თავის მამულში გამოკეტილსა, რა აქვს მიზანში, რისი აგება
მეც ვუტრიალებ, მოენეს ვგზავნი და თუმცა ბევრი არი ფარული
უფრო ტყვესა ჰგავს, ვიდრე მოჯანყეს, დათვია დიდხეს ამოფარული
ლევანის შემდეგ იგრძნო ხიფათი, სასახლეს ახლოს არ ეკარება
შენ რომ გაგიბრბის, მამასაც უფროხის,

არ იტყვის რაც მას არ ეკადრება
მისი ასეთი ქცევა კარგია, მტერი გაგიბრბის შეშინებული
ცუდია მხოლოდ მეორე მხრიდან, რა მიზნით უცემს ავშარი გული
ისიც ცუდია, მის „მკურნალობას“, იოლად ვერვინ გაიმეორებს
ვინც რას გაბედავს, განწირულია, მფარველებს გასცემს,

თავს აიმძორებს
ამიტომ ჩემი იქნება რჩევა, განმარტოების თუ დასდევს ჩვევა
იყოს თავისთვის კარჩაკეტილი, მეფისგან სანამ მიუვა წვევა

ღრმობანი

შენი რჩევაა რისხვა დავიცხრო, ეს ხომ გიორგის გაათამამებს
მოყვარულ შვილიც, თუ ნებას მისცემ,

არად ჩააგდებს მშობლებსა და ძმებს
ეს კი ჩემ შვილებს ძმობას არ უწევს, დედას არ მეტყვის და მერიდება
როცა ერეკლე აღარ იქნება, მერე, მე რა ვთქვა აქ რა მოხდება?
ამიტომ არი რომ საგამგებლოდ, შვილებს მამული გამოუყავი
ვერ შეეხება იმათ ვერავინ, მე ავარიდო გერისგან ავი
მეფეს არ სურდა ქვეყნის დაყოფა, ამბობდა რომ ძლივს აერთიანა
არაგვისა და ქსნის ერისთავებს მიწა წაართვა, არ დაახანა
ქსნის ერისთავი, როცა დევნიდნენ,

გიორგი ლტოლვილს უთანაგრძნობდა
რომ დარჩებოდათ ჩემ შვილებს ყველა,

ეტყობა გერის გული თუ გრძნობდა
ახლა აღმასხან* არაგვს პატრონობს,

მთიულთა შორის თავს მეფედა ცნობს

* ერეკლეს ძე ვახტანგის აღმასხანს ეძახდნენ. როცა მეფემ ვაჟებს სამეფო საგამგებლოდ გაუნაწილა, მას არაგვის საერისთაო შეხვდა, იქ ჩაიკეტა და ძმების სტუმრობაც არ უნდოდა. მხოლოდ გიორგის (ჭანტის მემკვიდრეს) და ანტონ კათალიკოსს ვერ უთხრა უარი. გიორგიმ იმ მხარეში 1786 წ. და 1788 წ. იმოგზაურა.

ძმას არ იკარებს, ფარნავაზს, სტუმრად,
როგორ მიიღებს გამლელს და უცნობს

ოსკუზ

სწორედ ამაზე ხალხში ხმა დადის, კახთა ბატონმა რაზე გვაომა
ქართლი, კახეთთან ვუერთიანეთ და ვერ დაიცვა წესი და ზომა
ბეჟან ერისთავს ჩვენ გავუსწორდით, არავგის მხარე ვათავისუფლეთ
დუშეთს დავეცით, გზები შევკარით,

ანანურს მივსდგით და დავეუფლეთ
როგორც ქიზიყში, ჩვენი თანხმობით, დადგინდა მხარის მოურაობა
ახლა რა ხდება, ვერ გავარკვეთ, წინ ვინ მიგვიძღვის, მისი რაობა
აღმასხან რით სჯობს ბეჟან ერისთავს, ზედ მოურავი წამატებული
გავთავისუფლდით, ისევ გვაყმევენ, როგორღა ვიყოთ წარმატებული
მთიელთა შფოთი გიორგიმ მოსპო, სიტყვით,

წერილით, არა ხმალითა

ბატონს მთიელნი არ იგუებენ,

თუნდ ძველნი სცვალო სულ ახალითა

ღარმეზნი

მეც ხომ მანდა ვარ როცა ვამტკიცებ, გერისგან მოდის შფოთი და ავი
ოთხი წლის იყო, როცა მიხილა და არ ყოფილა ჩვენ შორის ზავი
თამარი უფრო პატარა იყო, მაგრამ ახლოს არ მეკარებოდა
მერე, ჩემები როცა მეყოლნენ, გერები აღარ მენაღვლებოდა
და რა ვიცოდი, ერთიც, მეორეც, ჩემ სიყვარულს ვერ დაინახავდნენ
გულში რა მედო, ვინ რა იცოდა, ჩემში დედის გულს ვერა ნახავდნენ
ოცდაერთისა დავაქორწინეთ, ქიზიყთა თავის პაპუნას ქალზე
ოთხმეტის იყო სარძლო ქეთევან,

მაგრამ არც იმას მოუგეღ თვალზე

მე რაღა მექნა რძლის დიდგულობა,

დედოფალს რატომ უნდა მეთმინა

მის ძმას* წავართვი, მოურაობა, ჩირად ჩავთვალე თუ კი ეწყინა

* ცნობილია, რომ დარეჯან დედოფლის ბეჯითი მოთხოვნით ჩამოართვა ერეკლემ
ქიზიყის მოურაობა რევაზ ანდრონიკაშვილს (გიორგი ბატონიშვილის ცოლის ძმას)
და გადასცა სხვა ანდრონიკაშვილს ზაქარიას, რომელიც ელენეს მეუღლე იყო. ელენე
ერეკლეს დარეჯანისაგან ჰყავდა.

მთავარი იყო, ანდრონიკაშვილს რევას წავართვი მოუტარობა გიორგის ძალა ჩამოვაცილე, რომელსაც მისთვის ჰქონდა მზაობა მაშინ თამარმა* თავი წამოყო, აამაყებდა სარდლის ცოლობა ორბელიანი დავითის ცოლმა, მე მომინდომა სწორებ-ტოლობა ერთხანს ვუთმინე და გადავწყვიტე, ვინც მაწყენინა, მას აწყენინე რა, ვერ მოვგრიხე იფნის წნელივით. და სახლთხუცობა დავაკარგინე დავითის ნაცვლად მუხრან-ბატონი, სიძე, ერთგული, თანაზიარი წინ წამოვწიე, თავზე დავასვი,

ამ მხრივაც მოსტყდა გიორგის მხარი.

მსუჟა

შენ სიბრძნეს ვლოცავ, უფალმა ღმერთმა

არ მომიშალოს შენი იმედი

მეფობა მართლაც დაგშვენდებოდა

და თუ მქონია ამ ქვეყნად ბედი

უნდა მოვესწრო იმ დიადს, როცა „იმპერატრიცას“ დავიძახებენ შენი ერთგულნი ვართ დარაზმულნი,

ორგულნი იცი ვერას გავნებენ

ჩვენ კარგად ვიცით, ბატონიშვილი გიორგი

თუ კი მოგვიგდებს ხელში

თავებს დავგაჭრის, მგლებს საძიძენად,

ტანს გადაადგებს თვალუწვდენ ხევში

ერეკლე სანამ არი ცოცხალი, უნდა შეცვალო მეფობის წესი

განა სულ ყველა მისაღებია, რაც წინაპრისგან არი ნათესი

ღერძენი

ჭკვავზე მოდიხარ. თუ გააგრძელებ, თანდათან გონი გაგინათლება

* თამარი – ერეკლე მეფის უფროსი ქალიშვილი, ანა აბაშიძის ქალისაგან. იგი გიორგისთან ერთად დარეჯან დადიანმა როგორც დედინაცვალმა „ჩაიბარა“ ორი წლის ასაკისა. ერეკლემ თამარი სარდალ დავით ორბელიანს მიათხოვა. კაცს შემართებულსა და სახელიანს. რევას ანდრონიკაშვილი თუ ცოლის ძმა იყო გიორგი ბატონიშვილისა, დავითი დის ქმარი და ერთგული. შესაბამისობისად დედოფალ დარეჯანისათვის გრკვეული ხიფათის შემცველი ხელისუფლების საკითხებში. ერეკლემ ცოლის „კეთილი რჩევით“ ჩამოართვა „სახლთხუცობა“ დავითს და მეორე სიძეს იონე მუხრან ბატონს უწყალობა. გადმოცემით, თამარმა მამის ასეთ მოპყრობაზე ინერვიულა და 1786 წ. გარდაიცვალა.

ვინც მეფიცებით, თუ მიერთებულა,
 ბოლოს საერთო ნატვრა ახდება
 არა და იცი ნადირ შაჰისგან ასე გაიყო ქართლი, კახეთი
 თეიმურაზი ქართლს დაეუფლა და მიიწონა გრამი და წვეთი
 შემდეგ შვილიშვილს გადაუზომა, შვილი დატოვა სამეფოს გარეთ
 ჩემ შვილებს უთხრა გერგოთ კახეთი, მიდით, იმეფეთ და გაიხარეთ
 ხვალ თუ გიორგი ავიდა ტახტზე, შენ როგორ ფიქრობ,
 აქ რა მოხდება

ვინც ჩემი არი მამულს დაკარგავს, მტრების ოცნება ასე ახდება
 საერისთაოს იულონი ფლობს, ქსნის, დვალეთამდე მიდამოები
 სხვისი გახდება, თუ დავმარცხდები, მერე იძიე გარემოები
 სურამის მხარეს ფარნავაზია, ისიც გიორგის მიეკუთვნება
 ვაჟებს, ასულებს თუ დავამატებ, ვინ შეაფასოს საერთო ვნება
 ოსეფ, გიორგის გადაურჩები? ყველა ერთად ვართ მისთვის ურჩები
 ამიტომ უნდა საერთო ძალით გადავუღობოთ სამეფო გზები

ოსეფი

აზრი კარგია, მაგრამ რა გზებით, რაც ადრე ვცადეთ გამოდგა ფუჭი
 ჩაკეტილია თავის მამულში, კედლები იცავს, როგორც ნაჭუჭი
 ის რომ ქალაქში მიმოდიოდეს, ან სანადირო ჰქონდეს ხალისი
 რისი იმედით უნდა ვიბრძოლო, ან და იმედი დამქონდეს ვისი
 მე ერთ გზას ვხედავ, თუ გავვიმართლა, ჩვენი იმედი უმალ ახდება
 სხვაფრივ არ ვიცი რა გვეშველება, რაც გვიშოვია, ისიც წახდება

ლარეკანი

ღმერთმაც რომ სთხოვოს, ეშმაკი კაცი,
 საეშმაკო გზას არ გადაუხვევს
 სხვისთვის რომ ცდილობს თავგამოდებით,
 საკუთარ მიზანს იქვე ჩაუხვევს
 არ შეიძლება შენ არ იცოდდე, საქმისა რაა გამოსავალი
 შენიც შიგაა წაგებ-მოგება, როგორიც გველის ჩვენ მოსავალი
 რა მოიფიქრე ჩვენდა საშველად, მითხარი, რაზე მადარდიანებ
 თუ არ მიშველის შენი ნათქვამი,
 ხომ აღარ მომკლავს და აღარ მავნებს

მსჯეობა

მეფობის წესი როცა ვახსენე, მეგონა წამსვე მიმიხვდებოდა შენი აზრები სხვაგანა ჰქროდა და მოლოდინით თურმე ვცდებოდი მაშ ღიად გეტყვი, ჩვენ ქრისტიანებს,

უცნაური გვაქვს მეფობის წესი შვილიდან შვილზე უფროსს ეკუთვნის,

რაცაა ქვეყნად მეფის ნათესი ამას რომ მივყვეთ, რა გამოგვივა, გიორგი არი მეფის შემცვლელი გიორგის შეცვლის შემდეგ დავითი

და გაგრძელდება წუთი სოფელი ახლა შეგხედოთ სპარსელთა წესებს,

შაჰიდან შაჰი როგორ იცვლება უფროს ძმას შეცვლის მისი მომდევნო,

სამართლიანად ეს ჩაითვლება ჩვენც რომ ასეთი წესი მივიღოთ,

ძმას ძმა შეცვლიდეს და არა შვილი ასე იულონს მოუწევს მალე, ამაში ჩვენი იქნება წვლილი მაშინ ვიტყვოდი, რომ სამართალი ჩვენ სამეფოში დამკვიდრებული მაგრამ ერეკლეს ამას ვინ ურჩევს, რომელი არი ჩვენში ცალგულა

ღერძები

რა ჭკვიანი ხარ, უცებ როგორი, მოძებნე საქმის გამოსავალი მეფეობადა რა რით შევცვალო და ამიხილე ფიქრიანს თვალი მემკვიდრეობის წესის შეცვლაა ამიერიდან ჩემი მიზანი რა ადვილია მისი მიღწევა აქამდე როგორ ვერ შევიცანი იულონ, ვახტანგ და ალექსანდრე, რიგი არასდროს ჩამოთავდება გერი როდესაც ამას გაიგებს, გაბოროტდება და გაავდება მისი ლეკვები ფაფარს აშლიან, მაგრამ ვერაფერს გაარიგებენ ერეკლე პაპას ხმას ვერ გასცემენ, ჩემ ოინებსაც ვერ გაიგებენ ასე გადაწყდა, ასე სჯობია, „იმპერატრიცა“ თუ არ გავხდები მეფის ტახტისკენ გეზს შვილებს მივცემ,

გერის ფერებით კი არ წავხდები

მსჯეობა

ჩემო მფარველო. აზრი თუ მოგწონს,

ახლა გიორგის უნდა მივხედოთ

აქაც შენია გადასაწყვეტი, ჩვენ სხვანაირად როგორ შეგბედოთ რაც ადრე მოხდა, მისი შედეგი, სახეზეა და არი შედეგი მაგრამ გაუძლო, რაც იმას ნიშნავს, უნდა გადავდგათ ბიჯი მედეგი შენი ნებართვა არი საჭირო, მოვძებნი ვინაც დაგვეხმარება გამოვიტყუოთ უნდა ბუდიდან, კარჩაკეტილი და უკარება საბაბად იქნებ ის გამოდგება, რაც სასახლეში ამჟამად ხდება იმერლებია მეფესთან სტუმრად,

ეს ცნობა გერის ყურსაც მისწვდება მეფე რომ ხვდება სტუმრებს, კარგია,

გაბრუნდებიან იმერეთს ვიდრე კარგი იქნება თბილისს მოვიდეს

და მიესალმოს სტუმრებს მემკვიდრე, იქნებ სუფრაზეც მიიპატიჟოს, განდევნილობის წესი დალაზოს მეფეს ეახლოს, პასუხი აგოს, არ აწყენინოს და გაელაზოს ამასობაში ჩვენც მოვიფიქრებთ და დავაჩქარებთ „მკურნალობასა“ თორემ ჯანი აქვს დასუსტებული. საქმე სჯობს, ფუჭად გადაგებასა

ღურმეზანი

შენ მართალს ამბობ, ჩემი მეუღლე მემკვიდრის გამო არი მწუხარი შვილი ძვირფასი თუ ავადმყოფობს, თან გებუტება, როგორი არი და რომ მოვუღობო დვაწლმოსილს გული,

ტახტის მემკვიდრე გამხიარულო აქ მოვიწვიო, სტუმრებს შეხვდება. რა გქნა,

რომ მოსვლა აქ ვაიძულო? შიკრიკს გავგზავნი, თან დავაბარებ,

შვილო გიორგი, მოხუცი დედა გნატრობს და ფიქრობს, უნახაობა, ბოლო ხანებში რად დამებედა მე თუ მემდური და გამირბიხარ, მამის ჭადარას ეცი პატივი მოწყენილია უნახაობით, მოიკითხავდე, სხვას არას ვჩივი ან უკეთესი ხომ არ იქნება, მამამ თავისთან მოიხმოს შვილი ვეტყვი ერეკლეს, ტკბილად მიიღოს,

შეხვდეს ალერსით და გულგაშლილი ოსეფ, შენ იცი ამასობაში, უნდა მოძებნო გამოსავალი

როგორც ვიზრუნებთ, რასაც დავთესავთ, იქნება გვქონდეს ის მოსავალი

/მეორე დღეს დიდ სამეფო დარბაზში შეკრებილან: ერეკლე II, მეფე ქართლ-კახეთისა; კათალიკოსი ანტონი; სოლომონ ლიონიძე – მეფის მდივანი-მრჩეველი; ჭაბუა ორბელიანი – მდივანბეგი; დავით სარდალი – მეფის სიძე; ზაქარია ანდრონიკაშვილი – ქიზიყის მოურავი და სიძე მეფისა; მუხრან-ბატონი – მეფის სიძე სახლთუხუცესი; ჯარდან ჩოლოყაშვილი; იოსებ ბარათაშვილი (ყველა ქართლ-კახეთის დიდებულები). იმერეთის სამეფოს სარდალი; ზურაბ წერეთელი – სახლთუხუცესი; ვეთიმი გენათელი და დოსიეთოს ქუთათელი – იმერეთის სამღვდლოების წარმომადგენლები; სენხია წულუკიძე, იოანე აბაშიძე, ქაიხოსრო ჩიჯავაძე და სხვა დიდებულები./

მრეკლე მეფე

წმინდა მამანო, დიდებულებო, ბედუკუღმართი ქვეყნის შვილებო გულ ანთებულო მამულიშვილონო,

მისთვის საშველად მომართულებო მემამაყებით, სამშობლოსათვის, თვითეულს თავი გადაგიდიათ« თავს ქუდი გხურავთ ნამუსიანი, წელზე ხანჯალი კიდევ გკიდიათ შეგყრილვართ რათა ერთობის ძალით, აერთიანოთ ამერ-იმერი ძლიერი არი თქვენით ქვეყანა, ამაყი არი მშობელი ერი რა შეგვიძლია, გავსაჯოთ, გნახოთ,

რა გველოდება და რა დავლახოთ მიზნისკენ გზები წვრილად დავსახოთ,

მერე შედეგით არ გავილახოთ დღეს აფხაზეთი დაკარგულია, იმიერ სვანეთს ზღაპრად ვიგონებთ, დვალეთის მხარე ოსებს უჭირავთ, არ გვეჩვენება და არ ვიგონებთ წანართა ხევი, მოხვევები, ალთას და ბალთას ველარ წვდებიან ჩემიას ციხე გამხდარა სხვისი, მიხვალ, ოსები წინ დაგხვდებიან ლეკებს უპყრიათ კახი და ნუხი, ალაზნის პირი და ფიფინეთი კაკელისენის სასულთნო შექმნეს, წინ მოიწვევენ წვეთი და წვეთი ბორჩალოსა და დებედას მხარეს უცხოტომელნი გვისახლდებიან თუ შეგვიძლია უნდა მივხედოთ, თითზე კბენანი არ იყოს გვიან

ღოსიეთოს კუთათელი

ღიღი ხარ მეფე და უფრო ღიღი სახელი შენი სოფელმა* იცის

* სოფელი – ქვეყნიერების გაგებით

გვემაცხები, გვეიმედები, ამერს და იმერს ჰყავხარ საფიცო
 აქ ვინც მოგსულვართ, ვართ იმერლები,
 დავტოვეთ ბევრი აზრის თანმხლები
 აფხაზ, გურულნი, ოდიშარები, ალესილი აქვთ საომრად ხმლები
 ჯერ კიდევ აპრილს, გრიგორ დადიანს, როცა ქორწილი გადაიხადა
 სტუმრად ეწვივნენ ყველა კუთხიდან, დალიეს ღვინო,
 გატეხეს ქადა
 ჩვენ, მე, ევთიმი, ეს გენათელი, სამღვდლოების მამა მთავრები
 ანტონს ვეწვიეთ, ჰყონდიდელს, ცალკე,
 გამოიხურა საყდრის კარები
 და გვითხრა ყველა, გული გაგვიღო, უფლის სახელით გველაპარაკა
 რაც აქ გაეგო ქორწილის ყამად, როგორ და რატომ, ჩაგვირაკრაკა
 ბევრი ვიფიქრეთ, და ქაიხოსრო წერეთელს სარდალს,
 ჩვენ გავუმხილეთ
 წყვილად და კენტად ყველა დავმოძღვრეთ,
 როგორც ზმანება რამე ვიხილეთ
 ბოლოს შევთანხმდით, როგორც შეთქმულნი, შევჯერდით,
 აზრი გავიზიარეთ
 სხვა უკეთესი გზა ვერ დავსახეთ, ერთობით ღიბი გადმოვიარეთ
 ახლა აქა ვართ, მეფეს ვეახლეთ, რომელიც ყველას გვემაცხება
 რაც მას ვუთხარით, თქვენთანაც ვიტყვით,
 სამომავლო გზა დავგვესახება
 ჩვენი აზრია, თქვენშიაც ვიცო, კაი ხანია, აზრი ტრიალებს
 თუ არ შევერთდით იმერ-ამერი, მტერი მტარვალნი გავვატიალებს

პრაქლა მუჟი

ერის შვილებო, მომიწვევინხართ, მათგან, ვინცაა გამოჩეული
 ჭკუა გეკითხვით და ხმალი გიჭრით,
 ბევრჯერ გყავთ მტერი ომში ძლეული
 ეს საომარი უფრო ძნელია, უფრო მეტს ითხოვს მოთმინებასა
 დღეში დაანგრევ იმ ციხის კედელს, წლები რომ უნდა აშენებასა
 რის აშენებას, ჩვენ ვეპირებით, ყველა კედელზე უფრო ძნელია
 ასე მოვდივართ დასაბამიდან და საბრძოლველი არ დავგველია
 მე კარგად ვიცო ამერთა აზრი, იმერთ ნათქვამიც კარგად გავიგე
 არ მომეკარა თვალეზე რული, ათასი ფიქრის კოშკი ავიგე

ახლა კი ასე მიბრძანებია, გულში ანთეთ სიბრძნის სანთელი
 ეჭვიც რომ იყოს გამოამჟღავნეთ, რომ ყველაფერი გახდეს ნათელი
 მე აქ დავრჩები, არ მიგატოვებთ, მაგრამ ჩათვალეთ,

რომ აქ არა ვარ
 თუ საჭიროა ჩემიც გაკენწლეთ, არაფად ვღირვარ, არსადა ვჩანვარ
 არ მეწყინება მკვანედ ნათქვამიც,

რაც ხელს შეგვიშლის უნდა მოვთხაროთ
 მთავარი არი ქვეყანას ვარგოთ, მისი სიკეთით ერთად ვიხაროთ.

ანტონ კათალიკოსი

სულიერ ძმას და სისხლით ბიძისშვილს, ვისი მეფობა მემამაყება
 ვის ხმალი სჭრიდა და სიბრძნეცა ჭრის,

არა სჭირდება სხვისი თავდება
 სად საჭიროა, იქ მეფე არის, მოლაღატეთა არი მჟღეტელი
 სად საჭიროა, ფილოსოფოსობს, სვათა აზრების არი მჭვრეტელი
 მის მეომრობას როგორ შევაქებ, იმან თქვას ვინაც მეომარია
 მან შეაფასოს, ვინც მეტი არი, თუ კი ერეკლემ რამე არია
 მადლობას ვწირავ, ვლოცავ, როგორც კრავს,

სამშობლოსათვის გამეტებულსა
 ბევრი მინახავს, მეფეს ვერ ვხედავ, ერეკლესავით ამადლებულსა
 თქვენ მოისმინეთ, კი არ გაგვირბის, არა ვართ მისგან მიტოვებული
 ჩვენთან იქნება და არ იქნება, უფრო თამამად,

რომ გავხსნათ გული

სოლომონ ლიონიკა

თქვენი ნებართვით, ჩუმი დასტურით,

მე წამოვიწყებ და განვიხილოთ
 აქ შეკრებილთა მისწრაფება იმერ-ამერი ერთად ვიხილოთ
 ამას ჩვენ ვამბობთ, მაგრამ არ ვიცით, როგორი არი სხვათა აზრები
 შარვაშიძეთა, გუთიელების, იმათ მაგიერ მე ვერ დავშვრები
 ან თუ ვიხილავთ მხოლოდ იმერეთს, სამთავროები ცალკე იქნება
 უნდა ვიცოდეთ მათი სურვილი, ჩვენსა აზრებში გარდაიქმნება?

პანოსრო ნარეთელი

იმერეთიდან ვინაც მოვედით, და აქ სასურველ პასუხს მოველით
 ზოგი რამ ვიცით სამთავროების, იმერეთისა ვიცით ყოველი

მე როგორც ვიცი ყველას აზრია, ყოველი კუთხე ვაერთიანოთ
 თუ ვერ შევწვდებით, ვეცადოთ მაინც, რაც იყო ძველად,
 რომ დასვათ მგვანოთ
 თვითეულ ჩვენგანს სამშობლოს მიწა,
 ჯვარივით ჯვართან ერთად ჰკიდია
 ვერ იტყვი, რომელს მეტად ვლოცულობთ,
 რომელი რომელს განაკიდია
 ამ სიყვარულმა ბევრი შეგვძინა და უფრო მეტად დაგვაზიანა
 ჩემი ჩემია და მეტად მიღირს, ცივი მდინარე თუ მწვანე ყანა
 ჩემი ქოხიდან იწყება ჩემი და მთელ იმერეთს თვალი გასწვდება
 ასე გამზარდეს, ასე მასწავლეს, ასე ვიცხოვრე, ასე გრძელდება
 მე, იმერელი, რომ ასე ვამბობ,
 ნაკლებს რად იტყვის ვითომ კახელი
 გურულს გურია, სვანებს სვანეთი, დაყოფილია ქვეყანა მთელი
 ანტონ ჭყონდიდელს უთქვია მართლად,
 თუ კუთხურობას არ შევეშვებით
 ნაწილ-ნაწილად ქვეყანას ვკარგავთ
 და ვერც კუთხეში ვიქნებით შვებით

სენსიბ ნულუკიკა

რაც ითქვა, არის ყველას ნათქვამი,
 ყველა ყველაფერს დავეთანხმებით
 ლიხის იქიდან ვინაც მოვედით,
 შეწყობილი ვართ აზრით და ხმებით
 მაგრამ ის კითხვა რაც აქ გაისმა, მე ასე მესმა, ასე გავიგე:
 იმერეთი რომ ერთიანია, სამთავროების არი გამრიგე?
 რასა ფიქრობენ აფხაზთა მხარეს, გურიის მხარეს, ოდიშარები
 იმათ მაგიერ რომ რამე ითქვას, ჩვენ არ მოგვიდონ მერე შარები
 ხმები ამ მხრივაც გვაქვს შეწყობილი,
 ყველა სამთავროს აზრები ვიცით
 სანამ აქეთკენ წამოვიდოდით, იქით ვიარე, შევეკარ ფიცით
 აფხაზეთს ვიცი ავი ჟამია, აფხარები ყავთ შემოსეული
 აფხაზთა ძარცვა, მოკვლა, ტყვეობა, მათი ხელობა არი ჩვეული
 იყო დრო როცა შარვაშიძენი სამთავროს ქმნიდნენ,
 სჭიროდათ შველა

ანაპის მხრიდან, სოჭის მხარემდე, მოსულს დაუთმეს მხარე იმხელა დღეს მათი ძალა სოჭამდე აღწევს, არავინ იცის, რა მოაქვს ხვალეს იმდენი არი აფხაზთ წაგება, რამდენიც მეტი მოგება თვალს მე თავად გახლდით ლიხნში* სტუმარი,

ბიჭვინთას ჩაველ მოსალოცადა მეგრელებს იქით აღარ უშვებენ, შავ დღეში ჰყრიან,

თუ ვინმე სცადა მონასტერს მიველ, ჯერ კიდევ არის საეკლესიო ლოცვა-ცხოვრება შეწირულობა მათ აღარ მისდით, წყაროს თუ დაწრეტ,

არხი გაშრება მთავართა გვარიც დაყოფილია მუსულ მანები, ქრისტი ანები მრავლად არიან ღმერთის მგომბელნი გვარიანები და უგვანები ერთი დრო იყო, ენგურს უწიეს, მაგრამ ახლა კი უკან იხევენ სამურზაყანო მეგრელებს დარჩათ,

გლოვით ჩასაცმელს რად დაიხევენ აფხაზეთიდან ზუგდიდს დავბრუნდი,

იქაც ჭრელია მთავართა გუნდი გრიგორის შიშით ორგულელებს ადევთ ენაზე კლიტე,

ხელებზე ხუნდი ამიტომ ვამბობ, სანამ მთავარი არი მეფის და ჩვენი ერთგული უნდა მივხედოთ და ვაძლიეროთ,

რომ მის მოქიშპეთ გაუსკდეთ გული ბოლო ესაა, ჯერ და ჯერობით, შარვაშიძენი, დადიანები ჩვენ მხარს გვიჭერენ და გვაჩქარებენ, არ იყოს მერე ნაგვიანები

იოანე აბაშიძე

მეც მათქმევინეთ ორიოდ სიტყვა, გურიელების ხომ ვარ მოყვარე რამდენჯერ სვიმონ გურიელს შევხვდი,

რამდენჯერ სიტყვით შვება მოგვგარე სამთავროთაგან თუ ვინმე არი მუდმივ მოჯანყე თავაწყვეტილი გურულებია ბრძოლით ნაშობნი,

ბრძოლით მცხოვრებნი და გაწყვეტილი მთები, ტყეები თვალ უწვდენელი, გამხდარა მათი ბინა-საფარი

* ლიხნი – სოფელი გუდაუთის რაიონში. შუა საუკუნეებში შარვაშიძეთა რეზიდენცია და აფხაზური კულტურული ცხოვრების ცენტრი.

სხვამ რომ ეძიოს გლეხს ვერ მიაგნებს, ეს მათ იცინა,
 ვინ და სად არი
 ერთი სული აქვთ, ერთობის მიზნით, დარაზმონ, შარას გამოუყენონ
 აშკარა მტერი, ქურდი, ბაცაცა რომ ჩაკლან, თვალი რომ დაუყენონ
 ანტონ ჭყონდიდელს, სულიერ მამას,
 კაცს ერთობისთვის გადადებულსა
 ჩუმად ვესტუმრე, ყველა ამიხსნა, რა გაამთელებს გატეხილ გულსა
 რიონს გადაველ, ოზურგეთს მიველ, სვიმონს ვუამბე რაიც ვიცოდი
 სისხლის ყივილი რას მავალებდა, რისთვის ვბრუნდავდი,
 რაზე ვიწოდი
 ასე შევთანხმდით, რომ არ გაუგოს მტერმა, ექნება ჩუმი მზადება
 ჩვენც არ გავწელოთ, არ დავაყოვნოთ,
 ხელშეკრულების ღიად დადება
 რომ გურულებმა გაითავისონ, რაა საერთო ბრძოლის მიზანი
 მეც დავეთანხმე, რადგან სვიმონის,
 ამ მოთხოვნაში სიმართლე ვცანი
 ახლა აქა ვარ და ჩემთან ერთად, სვიმონი თქვენგან პასუხს მოვლის
 წყლისგან წაღებულს სიტყვა ვერ იხსნის,
 საჭირო არი განძრევა ხელის

სოლომონ ლიონია

ასე გამოდით, რომ თქვენთან ერთად,
 ერთობას ითხოვს სამივე სამთავრო
 მეფეს მივმართავ, სხვა რაღა გინდა,
 ერთობის საქმე რომ დაამთავრო
 არ ახალია ამის მცდელობა, ჯერ კიდევ როდის ვახტანგმა სცადა*
 მტრებმაც ივარგეს, არ დააცადეს, დრომ დროის საქმე გადაავადა
 ახლა ახალი ვითარებაა, ჩვენც ახლებური გვმართებს ქმედება

* ვახტანგ V (შაჰნავაზად წოდებული) 1658-1675წწ. როდესაც იმერეთის მეფე ბაგრატ ალექსანდრეს ძე. ალექსანდრეს ქვრივმა დარეჯანმა ტახტიდან გადააყენა, იმერეთის თავადებმა ვახტანგი მიიწვიეს მეფედ. ვახტანგი გადავიდა დასავლეთში და იმერეთთან ერთად სამეგრელოც დაიკავა. დადიანების ტახტზე ლევან II-ს ძმისწული შამადავლე დაამტკიცა ლევან III სახელით. ვახტანგს ეახლნენ აფხაზეთისა და გურიის მთავრები და მორჩილება გამოუცხადეს. ვახტანგმა იმერეთის ტახტი თავად კი არ დაიჭირა და ამით სამეფოები აერთიანა, არამედ ტახტზე ძე არჩილი დასვა, რასაც არეულობის გაგრძელება მოჰყვა

რამდენი თვალი გვიყურებს ღხენით,
 ხო, რამდენის გულს მტლად დაედება
 ამიტომ, ვფიქრობ წვრილად განვჭვრიტოთ,
 მაგრამ ტყუილად დრო არ დავკარგოთ
 სამშობლოს ბედი უნდა გადაწყდეს,
 ვინძლო ქართველად კიდევ ვივარგოთ

იოანე აბიაშვილი

იმერთა საქმე გამოიკითხეთ და რას ფიქრობენ სამივ მთავრები
 იქნება თქვენიც გვითხრათ სიმართლე,
 პასუხსაც ნუღარ დაგვეზარები
 არ დაგვიმალავს, ჩვენიშიც არიან ერთიანობის წინააღმდეგი
 ჩვენი სამეფოს დაკნინებაა, ჩვენი გათიშვის მწარე შედეგი
 სოლომონ მეფემ ბრძოლით აშენა, როგორაც შეძლო ისე ამშვენა
 აერთიანა იმერთა მხარე, უკუღმა როგორ მობრუნდეს ენა
 რაც მან აშენა, დავითი ანგრევს,
 ერთობის გრძნობას გაუჩნდა ბზარი
 შარშან ამიტომ განვდეგნეთ მეფე,* ერთიანობის დავრეკეთ ზარი
 ნაცვლად არჩილის ძე გავამეფეთ, ისიც დავითი, ჯერ უნასაკო
 იმედი გვქონდა თქვენი შეწვევის, თორემ ბავშვს რაზე ველაპარაკო
 შიში გვქონდა და კიდევ გამართლდა,
 თუმცა ვუწოდეთ ყრმას სოლომონი
 მეფის ტახტი ვერ შეინარჩუნა და ახლა თქვენთან კაჟდება მგონი
 ჩვენი აზრია, დაბრუნებული დავითი კვლავაც ჩამოვიშორეთ
 ყველა სამეფო ვაერთიანოთ, ცალკ-ცალკე სული რად ავიმძოროთ
 ამიტომ აქეთ ერთად ვიარეთ, სხვადასხვა აზრი გავიზიარეთ
 თქვენც გაგვიხსენით გულის კარები,
 რაზე რას ჰფიქრობთ ჩვენც გვაზიარეთ

* სოლომონ მეფის გარდასცვალების (1784წ) მოულოდნელობით ისარგებლა მისმა ბიძაშვილმა დავით გიორგის ძემ და ტახტი დაიკავა. სხვა პრეტენდენტები დროს ელოდნენ. 1789 წ. დავითი ტახტიდან ჩამოაგდეს და სოლომონის ძმისშვილი, დავით არჩილის ძე (11წლის) გაამეფეს სოლომონ II ის სახელით. იგი ამავე დროს ერეკლეს შვილისშვილი იყო. მეორე წელს დავითმა ტახტი დაიბრუნა და სოლომონმა პაპასთან ჰპოვა თავშესაფარი.

ქაბუე მრბელიანი

ვინ რას ყვებოდა, ვისმინე ყველა, რასა გრძნობს გული,
 ერთობის გრძნობით ყველა აღვსილა, ცხადში ვარ,
 გერ იტყვის ენა
 მამწიფებულა ქვეყნად ის აზრი, რამაც ყველანი გვაერთიანოს
 საერთო ძალით დავდგებით ფეხზე, გათიშვამ ველარ დაგვაზიანოს
 მონღოლმა თესა გათიშვის აზრი, ულუ დავითი, დავით ნარინი*
 ჩვენი სიბეცით ჭერ ორად გაგვყვეს,
 მათი მიბაძვით ჩვენც გვეღრძო ტვინი
 დიდ თავადებმა ცალკე გასწიეს, დუმნის** თავები, ერისთავები
 ასე ნელი-ნელ ერთუერთს დავცილდით
 და ავიტყით ობლად თავები
 რამდენმა შემდეგ ბევრი რამ სცადა,
 ზოგი ასრულდა კარგად თუ ავად
 სანამ ბრწყინვალემ, დაუნდობელმა,
 კვლავ არ აქცია სამშობლო ძალად
 მას შემდეგ ბევრი ვინმე ეცადა,
 მაგრამ ვერ შეძლო ქვეყნის შეკრება
 ახლა იმედი კვლავაც მიღვივის,
 ვნახოთ რას მოგვცემს ჩვენი ეს კრება
 დღეს, მარგალიტი სამშობლოს ბეჭდის,
 სამცხე და ტაო დაკარგულია
 თურქეთს უჭირავს აჭარის მხარეც, მუსულმანობაც გადარგულია
 სულეიმანს რომ ვინმემ უხსენოს, ფაშა ხარ,
 მაგრამ ხომ ხარ ჯაყელი
 ახალციხეში მტრის ხატად ზიხარ, ასეთ მოკეთის არ ვარ მნახველი
 ეგებ იწყინოს და როგორც თურქმა,
 აქეთკენ ქართველს შემოგოგითოს
 თუ შეეძლება ჩამოგისახლდეს, მიტაცებულში ვერ ჩაეტიოს
 შარვაშიძეს რომ ვინმე ეტყოდეს, რომ უცხო ძალას ემსახურება

* მონღოლებმა XIII. ერთდროულად შევედ დაამტკიცეს დავით გიორგის (ლაშა) ძე და რუსუდანის ძე.

** მონღოლებმა საქართველო დუმანებად (რეგიონებად) დაჰყვეს გადასახადების აღების მიზნით.

არვინ იფიქროს, მოინანიებს, მეტის კეთებას დაეშურება
 ანჩაბაძენი, ემუხვარები, ინალიშვილი და სხვა გვარები
 აფსარობენ და იამაყებენ თუ შემოტეხეს კერის კარები
 აქეთ დვალეები უკვე ოსობენ და უფრო მეტის დააქვთ სურვილი
 დიდი ლიახვი, მცირე ლიახვი, ქსანმაც ვერ მოკლა მათი წყურვილი
 თქვენ ნახეთ კახი, ჰერეთი, ნუხი, ლეკისა დააქვთ ყელზე მარწუხი
 აისის ფერი, ნაზი და თეთრი, კახელებისთვის გამხდარა რუხი
 ხედავთ? როგორი დაგვიდგა ჟამი,

იმერს რომ უჭირს, ამერსაც უჭირს
 თუ ვერ მოვძებნით საერთო წამალს, გვარიშვილობა წაუღია ჭირს

ღაჟიო სრღული

ასე არის და ისე არ არის, როგორც ჭაბუამ საქმე დახატა
 ქვეყნის ტკივილით ცრემლი მომგვარა,

გვარიშვილობაც ზედ დაამატა
 თუ ასეთი ვართ წყალწადებულები, ხელი რაზე გვაქვს გამოღებული
 აღარ გვქონია ქვეყნის სიმტკიცე,

კარი გვქონია მტრისთვის ღებული
 ეს მართალია, ახლა ოსები ზემო ჯავაში გვისახლდებიან
 მეფის ნებართვით ხდება ყოველი, ჩამოსულეებსაც ხიზნები ჰქვია
 მე მხოლოდ ერთში დაგეთანხმები,

როცა ჰერეთში ჩასხდნენ ლეკები
 ჯერ როგორც გზირნი, როგორც მწყემსები

და მოამრავლეს სოფლად ლეკები
 ახლა ვუწოდეთ ჭარ-ბელაქანი, და ავაზაკთა გახდა საბუდე
 ასედაც ხდება, სწორე ჯოხს მოჭრი

და როცა გათლი შეგრჩება მრუდე
 მეფემ რამდენჯერ მარცხი აწვინა, ლეკთა ბელადნი დაიმორჩილა
 ავაზაკობენ, იმალებიან, როგორც პეპელა არის ჩირჩილა
 ეს თავხედობაც ჩვენი ბრალი,

ბევრჯერ დავხუჭეთ სამოყვრო თვალი
 ქურდ-ბაცაცობა არ შევამჩნიეთ,

ერთი-მეორეს ვუწყეთ თვალთვალი

ზაქარია პნდონიკაშვილი

დავამტკიცებდი დავითის ნათქვამს, ვინაც მტერია, იგივე მოყვარე ასეა ოსი, ასეა ლეკი, მეზობელი თუ მხოლოდ მოგვარე შორს რად წავიდე, თორმეტი წლის წინ,

ბატონიშვილმა* გულით ინდომა თაფარავანის ტბასთან ჩამოხდა, თევზი მიიღო, იწყო განცხრომა ახალქალაქის ფაშას გაეგო ერეკლე მეფის შვილის სტუმრობა სამასი კაცის, მთელ თვეს სტუმრობდა,

ნუ ეგონება ვინმეს ხუმრობა ახლა როგორ ვთქვათ, ფაშა მტერია,

მაგრამ ხომ გახდა მტერი მოყვარე რომელი რომელს რითი სჯობია, თუ დამიმტკიცებ, თითი მოვხარე კიდევ ერთს ვიტყვი და დავამთავრებ,

გრძელი მსჯელობა არა მჩვევია განჯის ბატონი ჯავათ ხანია,** ჩვენთან მოყვრობას ხომ ნაჩვევია ბატონიშვილთან თანაშეზრდილი, ხშირად იგონებს და მოიკითხავს მისი კაცობა და ყურადღება, რას მივაწერო კეთილსა თუ ავს? თუ ნებას მომცემთ, ერთს დავამატებ,

ჩემთვის დღემდეა ვით გამოცანა ვინ დააწესა, საიდან მოდის, აქედან იქით ვინ გაატანა ჩვენთან ხევსურნი ათენგენობას აღნიშნავენ და მუდამ ღრეობენ ქისტის მხარეში ათენავს რქმევენ

და უფრო ძვირფასს სხვას არა ცნობენ ათინავი და ათენგენობა, ის მუსულმანი, მე ქრისტიანი ერთობის გარდა თუ რამეს ნიშნავს,

გამიწყურეს ზენა, გამვარდეს ჯანი მე მხოლოდ ის ვთქვი მტერი-მოყვარე, შესაფასებლად ცვალებადია მოყვარე ზოგჯერ თითს არ გაანძრევს,

მტერი შეგწირავს რაც აბადია

* ბატონიშვილი – გიორგი ერეკლეს ძე 1778 წ. 300 მეომრის თანხლებით თაფარავანის ტბასთან დაბანაკდა. ახალქალაქის ფაშამ რომ გაიგო, ეწვია, იწვია და ერთი თვე უმასპინძლა. სტუმარ – მასპინძლის ეთიკეტი ამას მოითხოვდა.

** ჯავათ-ხანი – განჯის მფლობელ შავერდი – ხანის მემკვიდრე. იგი თბილისში იზრდებოდა გიორგი ბატონიშვილთან ერთად და მეგობრობა სიკვდილამდე გაგრძელდა. მან ერეკლეს გარდაცვალებაც მიუსამძიმრა გიორგის.

ქარღან ჩოლოყაშვილი

როცა მტრებს აქებთ, განა ცუდია.

ვაჟკაცს ვაჟკაცის შვენის მტერობა
ლაჩარს დიაცვი წერას აუგებს, შვილებს ანახოს ბრძოლის სერობა
ქისტის ვინ ნახა ქვეყნად ლაჩრობა, მათი ხელობა არი ლაშქრობა
არა სჩვევიათ მტრების დანდობა, ქალების ხოცვა,

ტყვეთი ვაჭრობა
ამ მხრივ ქისტები ხევსურებს გვანან, ერთიც არაა მათში უგვანო
ჭიდილის გარდა მეგობრობაც აქვთ,

ერთგულება აქვთ კიდე-უგანო
ეგება ერთ დროს ერთად ცხოვრობდნენ

და კერა ჰქონდათ გაუყოფელი
დაშორდნენ, მაგრამ დღეობა დარჩათ, ასე იარეს წუთი-სოფელი
ვინცა ყოფილა ქისტების მხარეს, მთები მაღალი დაულახია
იმას, საბრძოლო კოშკების გვერდით, ეკლესიები დაუნახია
გამიგონია, ერთი დრო იყო, ყოფილან ჩვენებრ ქრისტიანები
ზოგჯერ ძმა ძმასაც მტრობას გაუწევს,

თუმცა რჩებიან ძმისა მგვანები
დღეს ათინავი ერთი ძმისაა, მეორე ღრეობს ათენგენობას
საუკუნენი გადასძახებენ, ძმობას და ჭიდილს და ჩემ-შენობას

ზაქარია ანდრონიკაშვილი*

სიტყვას შევაწევ ჭარდანის ნათქვამს,

მე ჯავათ-ხანის** კაცობა მხიბლავს
სიტყვა-პასუხი და მასპინძლობა,

ყველას ატყვევებს, ვინაც იხილავს
ქართული იცის კახელზე უკეთ და ისტორიაც არ შეეშლება

* ზაქარია ანდრონიკაშვილი – ერეკლესა და დარეჯანის სიძე. დარეჯანის მოთხოვნით ერეკლემ გიორგის ცოლის ძმას რევანს ჩამოართვა ქიზიყდ მოურაობა და ზაქარიას უწყალობა.

** სვიმონ ანდრონიკაშვილი – გიორგი ბატონიშვილის ქალიშვილ ბარბარეს ქმარი (1789 წ.) იგი განჯის სახანოში (ერეკლეს ყმადნაფიც ქვეყანაში) ვექილის მოვალეობას ასრულებდა. (ფაქტობრივად იყო მეფის წარმომადგენელი პოლიტიკური და ეკონომიკური პროცესების მაკონტროლებელი).

უყვარს ქართული ნადიმის წესი, ნადირობისას მათი თანხლება სვიმონი ყვება, განჯის ვექილი შაჰს ჯავათისთვის შემოუთვლია რომ ერეკლესთან უშუამდგომლოს.

იცის ქართლისკენ ვისაც უვლია მასზე ღრმად არვინ იცნობს ქართველებს

და არც არავის დაუჭერებენ ხო და ჯავათი, სვიმონთან ერთად,

თანამზრახველებს თუკი შეკრებენ თუ განჯელები, განჯის სახანო, ერეკლე მეფის ხელდებულა ემა ბატონს მიწყვი, რომ ერთგულობდეს,

რომ მსახურობდეს ვალდებულა ჯავათი, როგორც მეფის მსახური, სვიმონთან ერთად თუ გვესტუმრება გაიცნობთ, თანაც გაგვაგებინებს, რა არი შაჰის წინადადება.

ჭაბუა ორბელიანი

რატომ ველოდოთ ჯავათის მოსვლას,

რატომ ვინატროთ სვიმონ ვექილი რაც იცი, მოდი გაგვაგებინე, რა არი შაჰის გამოქექილი

გვეცოდინება, მოვემზადებით, ცოდნა ამით სჯობს უცოდინრობას ტყუილად ხომ არ შემოუყენებს, შაჰი ჯავათის აქეთკენ გზობას

ზეპურიან ნაღონიკაშვილი

ვინც იცის, კარგი. ვინაც არ იცის მინდა, რომ კრებას გავაგებინო ჩავიყოლიო დიდ განსასჯელში, პასუხი ვთხოვო და ვაგებინო ორიოდ სიტყვით შევახსენებდი: მეფეს ეს კარგად ემახსოვრება ორმოცდა ათი წლის წინანდელი, როგორი იყო ჩვენი ცხოვრება ჩვიდმეტის იყო პატარა კახი, როცა ინდოეთს ლაშქარს ვიდოდა და იმას შემდეგ წელს არ აცდენდა. როცა საომრად არ დადიოდა ათი წლის შემდეგ ნადირი* მოკლეს და აირია დიდი სპარსეთი არ იყო ხანი სხვას რომ არ მტრობდა,

სისხლს რომ არ წოვდა წვეთი და წვეთი

* ნადირი – შაჰ თამაზის სარდალი. მან დასუსტებული სპარსეთის სახელმწიფო ფეხზე დააყენა. 1728 წ. ავღანელები დაამარცხა და განდევნა 1732 წ. თამაზი გადააყენა და შაჰი გახდა. 1735 წ. აღმოსავლეთ საქართველო, რომელიც რუსეთის თანხმობით ოსმალეთს ეკუთვნოდა, დაიბრუნა. 1744 წ. მან ქართლი თეიმურაზ II, ხოლო კახეთი ერეკლე II დაუმტკიცა. 1747 წ. ნადირ შაჰი მოკლეს და ქვეყანა აირია.

მაშინ ერეკლემ მოიღო ხელი, სახანოების გახდა დამცველი* ჯერ სასომხეთი შემოიერთა, ნახიჭევანის სახანო ძველი ბაბა ხანისგან თხოვნით მიიღო. ნახიჭევანის და ერევანის ხანი მფარველობაში შემოსულები, ხარკს გვირიცხავენ მთელი ეს ხანი. იმავე დროს იყო, ყარაბაღელი, თავზე გასული, თამამი, ხელი განჯას, უტევდა. ნახიჭევანი, როცა იხილა მან დაუცველი შემოუტია, დაიმორჩილა და ფანა ხანი გახდა ბატონი აცეტებულმა, კიდევ იფიქრა, ხანები ქვეყნად დარჩნენ მარტონი. შავერდი ხანმა სთხოვა ერეკლეს, მეფის პატივი დაიმსახურა ერეკლემ რქები შემომატვრია, ვინც იხმაურა და გაახურა ერეკლე მეფეს თავის ბატონად მას შემდეგ სახავს ყველა სახანო მეფეც მზადაა, თუ გაუჭირდათ, მიეხმაროს და არ დაახანოს შორს რად წავიდე, თავად შაჰ როჰმა**

ერეკლეს სთხოვა მხარში დადგომა მეფემ ილაშქრა თავრიზის მხარეს, ხანებს ანანა მტრის მხარეს დგომა ხოლო აზატ ხანს,*** რომელმაც შეძლო,

ჯარით ერევანს დამუქრებოდა

* 1747 წ. ბრძენი მმართველის, ნადირ შაჰის მკვლელობის სემდეგ სპარსეთის იმპერია ქოსმა მოიცვა. ყოველი ხანი მეორის ხარჯზე გაძლიერბას ლამობდა. შაჰობის პრეტ-ელენტები ერთი-მეორეს დაერივნენ. ქართლ-კახეთის მეფენი, თეიმურაზ II და ერეკლე II სიტუაციის მიხედვით ერეოდნენ ამ შინა ომებში და თან პოპულარობას იხვეჭდნენ. 1749წ. ერევანის ხანმა დახმარება სთხოვა ქართველებს. ერეკლემ დაამარცხა მოძალადე მაჰმად ხანი და ერევანის სახანო (სასომხეთი) ყმადნაფიცის სტატუსით, მოხარკე გახდა. იმავე წელს ქართველებს (იმავე პირობით) ნახიჭევანის მფლობელი ბაბა ხანიც დამორჩილდა. იმავე ხანებში ერეკლეს სხვა სახანოების საქმეში ჩარევამაც მოუწია. ყარაბაღის მფლობელი ბაბა ხანი განჯისა და ნახიჭევანის სახანოებს ავიწროებდა. ნახიჭევანის დაცვა ქართველების ვალდებულება იყო. ამასთან განჯის მფლობელმა შავერდი ხანმაც ითხოვა დახმარება. ერეკლეს სარდლობით ფანა ხანი დამარცხებული იქნა. განჯის ხანმა ცნო თავი მეფის ყმადნაფიცად. სწორედ მაშინ ერთგულების ნიშნად ჯვართი (ვიორგი ბატონიშვილის ასაკისა) გამოავსვენეს თბილისში აღსაზრდელად.

** იმავე ხანებში, 1750წ. სპარსეთის შაჰმა როჰმა, ქართველებს დახმარება სთხოვა. სპარსეთის შინაომში ჩაბმულმა ქართველებმა ერეკლეს სარდლობით თავრიზის მიდამოებს უწიეს. ერეკლეს ავტორიტეტი უკვე ევროპის მასშტაბით ამაღლდა. იქ ბევრი მოელოდა, რომ ერეკლე შაჰის ტახტს დაიკავებდა, რაც არც თუ ისე რთული იყო.

*** განსაკუთრებული სახელი ერეკლე II მოუტანა შაჰობის პრეტელენტ აზატ ხანის დამარცხებამ. აზატ ხანმა ავღანელების დახმარებით სცადა ტახტის დაკავება. 1751 წ. იგი ნახიჭევანისა და ერევანის სახანოებს დაემუქრა. ერეკლემ 4 ათასი მეომართი შეძლო 18 ათასიანი ჯარის დამარცხება და როგორც სახანოებში, ისე მსოფლიოში ავტორიტეტის განმტკიცება.

რომელმაც თავი შაჰადაც იგრძნო,
 მაგრამ ვერ მიხვდა გარს რა ხდებოდა
 აზატ ხანს, მეფემ მარცხი აწვნია, თავის სახელი ცამდე აწია
 ავღანელები ისე გარბოდნენ, მღევარმა ცხენი ვერ დააწია
 დღეს შაჰმა იცის, მასთან ხანებმა, მეფის შეძლება და სიძლიერე,
 ჯავათ ხანს მიტომ გვიგზავნის თხოვნით,
 არაა ჩვენთან ხმლით მოსიძლერე.

ქაბუხ მრბელიანი

ეს ყველაფერი გასაგებია, რაც იყო, არის, ჩვენც ხომ ვიცოდით
 მაინც გისმენდით გაფაციცებით,
 ცნობის სურვილით კიდევ ვიწოდით
 და ვერ გავიგეთ შაჰის განზრახვა, მეფეს რას უთვლის, რაშია
 საქმე
 ან არ დაგეწყო ამბის მოყოლა, ან დაამთავრე სათქმელი აქვე
 ამირან გულში თუ კი მღეროდა, მთებს ბანს რაღაზე ედავებოდა
 ამბის მომყოლი თუ არა ყვება, მაშინ მოყოლით რაზე ცდებოდა?

ზაქარია პნღონიკაშვილი

არც არას ვმალავ, მაგრამ სათქმელი ისეთი არი, ხო ვთქვა თუ არა
 მას საიდუმლო აღარა ჰქვია თუ იმეორებ, თან წარა-მარა
 მაგრამ რადგანაც თხრობა დავიწყე, გეტყვით რა არი დანაბარები
 შაჰი სთხოვს მეფეს, წყენა დაიცხროს
 და სამეგობრო გახსნას კარები
 უხსოვარ დროდან თუ რამ ყოფილა გაუტანლობა,
 სისხლით მტერობა
 მიხდომ-მოხდომა, ძარცვა და ტყვევნა,
 კარის შემტვრევა, შურით მზერობა
 წარსულს ჩაბარდეს, თავიდან ვიწყოთ,
 ხელის გამართვა და მეგობრობა
 რადგან საერთო ყოფილა მტერი, რომელსაც უნდა ჩვენი მიმხრობა
 შაჰი იფიცავს და სდებს პირობას, ის გამოიჩინს ნამდვილ გმირობას
 სახანოებს ჩვენ შემოგივმტკიცებს,
 აღარ იდავებს, მოსპობს ცილობას
 ექვსი ათასი მეომრის ხელფასს, ყოველ თვიურად გამოავზავნის
 თანაც ლეკების თარეშს აღკვეთავს, მომცემი არი პირობის თავნის

მხოლოდ ერთს ითხოვს შაჰი სანაცვლოდ, რუსს არ შევეკრათ,
 არ შემოუშვათ
 ლარსთან ჩავკეტოთ ხეობის კარი,
 და მეგობრობას ხელი შევუშვათ
 ვფიქრობ განსჯად ღირს ასეთი საქმე, და თუ წინასწარ გვეცოდინება
 ავწონ-დავწონოთ წაგებ-მოგება, გვეყოფა აზრი და მოთმინება

იოანე მუსრან — ბატონი

შაჰის პირობა არაა ცუდი, მაგრამ თვით შაჰი არაა სანდო
 როგორი არი მტერს შეურიგდე და საიდუმლო შენი გაანდო?
 რუსებისაგან შეწუხებული, რუსეთის შიშით უკან თუ იხვეს
 ჩვენი შეწევნით თუ გაძლიერდა,
 რა ჩვენი ხათრით ხალათს დაიხვეს?
 არა მგონია სპარსელთა ნდობა, ქვეყნის მომავალს გამოადგება
 სუსტს ჩვენი უნდა სახანოები, რას იზამს როცა ფეხზე დადგება?
 სოლომონ ლიონიძე
 შენი ნათქვამი გამკვირვებია, ამბობ, რომ შაჰის არა გაქვს ნდობა
 რუსისგან ნეტა სად გინახია მხარში დადგომა, შენდობ-დანდობა
 ახლა კი არა, როდესაც მძლავრობს, დარიალს არი მობჭინებული
 როცა უჭირდა და ვჭირდებოდით, მაშინაც დავრჩით მოტყუებული
 საერთო წარსულს თუ გადავხედავთ,
 რუსის არ მახსოვს რამე სიკეთე
 ეგებ შენ იცი, ყველას გვითხარი და ამით გული გამოგვიკეთე
 არ ამბობ, რადგან არ გაგონდება, რაც არ ყოფილა, რას გაიხსენებ
 საცხვირულს მანაც თუ არ ამოსდებ,
 გაჭენებულ ცხენს ვერ დააყენებ
 სანაცვლოდ ვიტყვი მე ასეთ ამბავს, ძველ ისტორიას გაგახსნებდით
 იყო დრო, როცა ვაჟაკს საქმროებს,
 თამარ მეფისთვის ყველგან ვეძებდით
 ბოლოს შევჩერდით გიორგი რუსზე, გიორგი არა, ერქვა იური
 ცვედანი თურმე და გამხედველი, დაუნახავი, ხარბი, ტყიური
 როცა მიუხვდნენ არა კაცობას,
 სურდათ მშვიდობით მოგვშორებოდა
 რა არ იკადრა, არ იყო ბილწი, რაც რუსისაგან არ მოხდებოდა.

ახლა სხვას გეტყვით, ნაზარალი ხანს*

თუ არ გვინახავს, ხომ გაგვიგია
კახეთში ერთ ხანს კიდეც მეფობდა, იქიდან რუსეთს გზა დაუგია
რუსეთში მეფის ცოლს ჰყვარებია,

კიდეც ეყოლათ მისგან მემკვიდრე
ქართველებს კიდეც ემოყვრებოდა,

დიდ სახელმწიფოს შეჰქმნიდა ვიდრე
ალბად გენიშნათ, პეტრეზე ვამბობ,

ტანით და ჭკუით ვინც იყო დიდი
მამას მიჰგავდა, მასავით იყო შარის მოთავე, ხისტი, სარიდი,
მან მოატყუა მეფე ვახტანგი, დესპანის პირით შემოუთვალა:
სპარსეთზე ვაწყობ მე დიდ ლაშქრობას,

შემომიერთდი რაცა გაქვს ძალა
ერთად დავარტყათ, მოძალადეზე თუ გინდა ჯავრი ამოიყარო,
რაც წაუღია საქართველოდან, დააბრუნო და ამით იხარო
შოთას უთქვია, მირონცხებულსა,

გველსაც მოხიბლავს ნათქვამი ტკბილი
ბრძენი ვახტანგიც კი დაატყვევა და ლაშქრობაში დაიდო წვლილი
და რა მივიღეთ სამაგიეროდ, პეტრემ დავგტოვა, უკან გაბრუნდა
მტერმა დრო ნახა შურსაძიებლად, ის დრო დაუდგა,

რომელიც სურდა
ბოლოს თურქეთმა ჩაგვიგდო ხელში, ისიც რუსეთის დახმარებითა**
როცა ასეთი გვყავს მოკავშირე, მე მეგობრობა შევაქო ვითა?

ქაბუა მრბელიანი

ჩვენი სათქმელი, ჩემო სოლომონ,

მოკლედა თქვი და სწორად განსაჯე

* ნაზარალი ხანი – თეიმურაზ I შვილიშვილი ერეკლე I. იგი ორჯერ იყო რუსეთში
წასული. პირველად 1661 წ. დაბრუნდა სამშობლოში. დამკვიდრება ვერ შეძლო და
1666წ. კვლავ რუსეთის გზას დაადგა. მისი კავშირების შესახებ, რუსეთის სამეფო
კართან, ბევრი რამაა ცნობილი.

** რუსეთის იმპერატორი პეტრე I შეუთანხმდა ვახტანგ მეფეს სპარსეთის წინააღ-
მდეგ ერთობლივი ლაშქრობის საკითხზე, ღესპან ვოლინსკის სახით. იგეგმებოდა
ლაშქრობა 1721 წ. 1722 წ. ვახტანგმა დაიწყო მოქმედება ლეკების წინააღმდეგ.
იმავე ხანებში რუსებმა დარუბანდი დაიკავეს. შაჰ სუთან ჰუსეინის წინააღმდეგობის
უნარი არა ჰქონდა (ის ავღანმა მირ ვეისმა 10 000 ცხენოსნით დაამარცხა და
ტახტი წაართვა).

რუსების გამო გვემტრო თურქეთი,
 რუსთა თანხმობით კიდეც დაგვსაჯეს*
 შორს რად წავიდეთ, ორმოცი წლის წინ,
 აჯი ჩალაბმა ორჯერა გვძლია**
 თეიმურაზი ეხვეწა რუსებს და საჩუქრები უხვად აძლია
 დაგვხმარებოდნენ ოლონდაც ერთგზის,
 შარვანის ხანის დამარცხებაში
 დღესაც არ ვიცი რუსების მეფეს ჩვენი წაგება აწყობდა რაში
 უარი გვითხრა დახმარებაზე, არ წაგვეშველა დამაშვრალს გზაზე
 ქრისტეს ფიცავენ, ისლამს იცავენ, მათი იმედი მექნება რაზე?
 ან და ავიღოთ ასპინძის ომი, რუსთა სიმაართლის არი საზომი
 ტოტლებენს მაშინ არ ელალატა,
 არ გამხდარიყო სიბილწის მდომი
 ჯავახეთ-სამცხეს დავიბრუნებდით,
 თურქებს ოლთისის იქითა ვსდევდით
 რა იქნებოდა, რას მივალწევდით, მოსაგონები გაგვიხდა სევდით.
 მხოლოდ მას მერე რაც გავიმარჯვეთ,
 მერე სოლომონს შევუთანახმდით***
 ერთად ვილაშქრეთ, ართვინს ვუწიეთ,
 საგრძნობი ძალა ერთობით გავხდით
 რუსეთმა იგრძნო, ჩვენ ჩამოვცილდით,
 როგორც ნაცნობებს გამოვეთხოვეთ
 მათთვის ეს მართლა მარცხსა ნიშნავდა
 და გაიხსენეს, რაც ადრე ვთხოვეთ

* 1723 წ. პეტრე I ომი შეწყვიტა და უკან გაბრუნდა. გათამამებულმა თურქეთმა მთელი საქართველო დაიკავა. 1724 წ. რუსეთმა ცნო თურქეთის უფლება საქართველოზე, რასაც 1727წ. მეფობის გაუქმება მოჰყვა.

** შაქ-შარვანის ხანი აჯი ჩალაბი ორჯერ შეეჭვიდა ქართველებს და დაამარცხა, თეიმურაზ-ერეკლემ დახმარება რუსებს სთხოვეს და უარი მიიღეს. ერეკლემ ჯარი დაიქირავა, გაძლიერდა და აჯი-ჩალაბის ჯარი გაჟლიტა. რუსებმა ვითომ ვერ გაიგეს ეს. იყო 1752წ.

*** 1774 წ. ერეკლე II და სოლომონ იმერთა მეფე შერიგდნენ და თურქეთისათვის სამხრეთ საქართველოს ჩამოცილება დაგვემეს. ერთი წლის შემდეგ მოქმედება წარმატებით დაიწყო, მაგრამ სოლომონის ავადმყოფობის გამო შეწყდა.

აფორიაქდნენ, აგვიყოლიეს, ტრაქტატი* დადეს და მოგვცეს ფიცი და რა მოვიგეთ, რა მოჰყვა ტრაქტატს,

ღალატის მეტი, თუ ვინმემ იცის.
გახსენებაც კი არ უნდათ ზოგებს, უნდათ, არ უნდათ, მე გავახსენებ შარშან წინ იყო და იყო შარშან,

ომს რომ ვიწყებდით რა უყვეს ჩვენებს ტრაქტატით, რუსი უნდა გვიცავდეს, არ თაღლითობდეს,

მაგრამ სადაა რუსების ჯარი, ხატზე ფიცავდეს

რომ მათი სიტყვის სიმტკიცის მწამდეს ასე გამოდის, როცა მათ აწყობთ, ვიქნებით მათი მოკავშირენი როცა არა და ფეხზე ვკიდევართ, კიდევ გვეტყვიან, შენო, შენი

სოლომონ ლიონიკა

რატომ წიწმატობ, ნუთუ ვერ ხვდები,

შენ თუ რუსების იმედით რჩები იმათ საერთოდ არ ანალგლისხარ, აღარ იქნები, თუ გადაარჩები გეორგიევსკის ტრაქტატი მათთვის ფანდი იყო და ასე დარჩება სხვა დროს, სხვა ტყუილს ეტყვიან იმას,

შემოსეულ მტრებს ვინც გადაარჩება შარშან დავითმა ბატონის შვილმა ყარსს შეუტია, სად იყო რუსი? ტრაქტატმა უკვე ძალა დაკარგა და მიხვდებიან თუ აქვთ ნამუსი

ზაქარია პნღრონიკაშვილი

აღარ დამცალდა, ჯავათ ხანს უთქვამს და შიკრიკები იმეორებენ სპარსეთი ომს თუ გამოგვიცხადებს, რუსები ამას კი არ დაგმობენ ვითომ ამგვარი არც გაუგიათ და მოლოდინი სულ არ ჰქონიათ სპარსეთის მხრიდან ჩვენზე მუქარა. ზღაპრადაც კი არ გაუგონიათ შაჰი არ მაღავს, თუ უარს ვეტყვით

და მეგობრობას ვერ შევიფერებთ მერე ნურავის დავემდურებით, შეგვახსენებენ არ დავიჭერებთ

* რუსეთის ხელისუფლებამ, რომ იგრძნო საქართველოს ჩამოცილება, დაუტკბა და 1783 წ. მათ შორის ურთიერთდახმარების ტრაქტატი გაფორმდა. ამის მიუხედავად რუსეთი საქართველოს დახმარებას არა ჩქარობდა, ხოლო 1787-1789წ. თურქეთთან ომის დროს ჯარი საერთოდ გაიყვანა და ხელშეკრულება ჩაიშალა.

რუსეთი სპარსეთს თუ იმედს აძლევს,
რომ ომში ჩვენ არ დაგვეხმარება
მათთან ტრაქტატი რაღაში გვაწყობს,
მათკენ გახედვაც დამეზარება

ზურაბ წერიტელი

რაკი დავიწყეთ გულლიად განსჯა და დაფარული გამოვაჩინეთ
ძველი, ახალი, დავიწყებული, რაც შევინახეთ, და დავარჩინეთ
მეც გავიხსენებ, ტოტლებენმა ჩვენც,
ენით და ქცევით დაგვაზარალა
შემდეგ ოდიშის მხარეს წავიდა, თავისი ქცევით ხალხი აწვალა
ამ მხრივ ერთია ყველგან შედეგი: ვინც უვარგისობს, უვარგისია
რა ბედენაა ვისა ღალატობს, ქცევა ბუნების შესატყვისია.

ქაბუა მრგულიანი

მეც ხომ მანდა ვარ, რუსეთისათვის, ორივე ერთია იმერ-ამერი
გუნებაში აქვს ჩვენი დაპყრობა, ნაბიჯები აქვს ამის საფერი
ქართველებისთვის რა ბედენაა, ვინ შეიქმნება მისი დამპყრობი
თავისუფლებას თუ კი დავკარგავთ,
მოწმე გავგნებთ ტახტის დამხობის
რალა რუსი და რალა სპარსელი, ორივე ერთია, ორივე მტერია
უფრო ძნელია, მომხდურთა შორის, თუ ქრისტიანი გამოერია
არა და როცა თურქეთს შევთანხმდით,
ამ ოთხი წლის წინ, მოგვცეს პირობა:
ვიცით რაც გინდათ, მის მისაღწევად,
არ დაგჭირდებათ ომში გამირობა
ჩვენ ხელს შეგიწყობთ, როგორც გინდოდეთ,
თქვენი სამშობლო აერთიანეთ
არ ჩავერევით თქვენს საქმეებში, ვინც უარს გეტყვით,
მიუხეობთ, ავნეთ
ლეკებს, რომლებიც ძარცვავენ კახეთს და ახალციხეს ევარებიან
იქიდან ქართლში გადასულები, მორიგ ჯარს, მთებით ეპარებიან
ჩვენ მოგაშორებთ თუ შევთანხმდებით,
თუ დამყარდება ჩვენში მშვიდობა
და ამას გარდა ფულს გამოგიყოფთ დასადგურდება ერთობა, ძმობა

ყველაფრის ნაცვლად ერთი გვაქვს თხოვნა,
 არ გადმოუშვათ რუსეთი აქეთ
 ჩვენ თუ დავარღვევთ მოცემულ სიტყვას,
 გადმოიყვანეთ, უფერეთ, აქეთ
 თქვენ გამადლიან, თუმცა რუსეთი, უთქვენოდ აქეთ« მოემართება
 კავკასიონის იქითი მხარე დაპყრობილი აქვს, ვინ ემართლება
 აბა დაფიქრდით, რას ნიშნავს „გროზნი“
 კავკასიონის იქითა მხარეს
 „ვლადიკავკაზი“, ჩვენი სირცხვილი,
 ხომ მოიაზრებს ქართველთა არეს
 სანამ დრო არი მოდი შევთანხმდეთ
 და არ დავკარგოთ ოცნებით გონი
 მტერი მტერია, ვითომ მოყვარეს,
 ზოგჯერ მტერი სჯობს ასეა მგონი

ქაიხოსრო წერიტაული

ჩვენ მოვისმინეთ ბევრის ნათქვამი, ზოგისა ტკბილი, ზოგისა ავი
 მეფის მრჩევლები სიბრძნეს აფრქვევდნენ,
 თავდახრილები, როგორც თავთავი
 ბევრი რამ იყო დასაფიქრები, ხვალე როგორი გავკვალთ გზები
 როგორც გავიგებ სიკეთით ნათქვამს,
 იქითკენ წავალ, არ გადვიხრები
 ქიზიყელთ თავი რასაც ყვებოდა, კარგად იცოდა, განა ცდებოდა
 აღბად ფიქრობდა შაჰის სურვილი, ერთობას ფეხქვეშ გაეგებოდა
 მე დამაფიქრეს მისმა სიტყვებმა,
 სპარსეთმა ვიცით, დაკარგა ძალა
 წარსულს ჩაბარდა შაჰ აბასის დრო, შაჰებს საყრდენი გამოეცალა
 კასპიის ზღვაზე ბატონობს რუსი, კავკასიონთან მოსდგა ნაპირებს
 სპარსეთი ვერას გაუმკლავდება, მასზე თავდასხმას თუ დააპირებს
 მიტომ შაჰი სთხოვს ერეკლე მეფეს, ათას სიკეთეს კიდევ პირდება
 ერეკლეს ფასი სპარსეთისათვის, კი არ მცირდება, უფრო იზრდება
 დასარწმუნებლად კიდევც გაუთქვამთ,
 რუსთა ხელმწიფის გულის ნადები
 რუსეთი თქვენ არ დაგეხმარებათ, ამის სარწმუნო არი თავდები
 ის, რომ ჭარები გაუყვანია, დასახმარებლად რომელიც ჰყავდა
 შაჰს სხვა რა უნდა მეტი საბუთი, თუ ყოყმანობდა, ეჭვი გათავდა

ქაბუე მრბელიანი

რაც იმერისთვის გამხდარა ცხადი, ამერებს კიდევ გვაეჭვიანებს
 ვიცით როგორი გვყავს კარზე მტერი,
 ვინ, როდის, როგორ, დაგვაზიანებს
 ამიტომ ვფრთხილობთ და არა ვჩქარობთ,
 უნდა ავწონოთ ყველა შედეგი
 გუშინ ვიცოდით დღეს რა იქნება,
 გვინდა გავიგოთ ხვალის შემდეგი

ქაისოსრო ნარეთელი

შენი წუხილი გასაგებია, დინჯად ირჯები, არა ხარ ცეტი
 საკუთარს ხომ არ მისდევ სიკეთეს, ქვეყნის ბედია გადასაწყვეტი
 შე დალოცვილო, აბა იაზრე, მტრები გვყავს ირგვლივ შემოსეული
 არავინაა იმედის ნიშნად, მგლების ხროვაში ვრჩებით ეული
 ვფიქრობდით რუსი დაგვიფარავდა, ქრისტიანობით გაჩნდა იმედი
 ვატყობ სხვებისგან არ განსხვავდება, ასეთი მოგვცა უფალმა ბედი
 ამიტომ კარგად ავწონ-დავწონოთ, ფუჭი ოცნებით არ გავისარჯოთ
 ისე არ მოხდეს, დაპირებებით ჭაში ჩავვარდეთ და დავისაჯოთ
 აგერ სპარსეთს რაც შემოუთვლია,
 თურქეთიც თითქმის იმას გვპირდება
 ჩვენც გადავწყვიტოთ ვისი რადა ღირს,
 რაში გვადგება, რა დავგიჯდება.

ღაჰიო სარღალი

აქ საფიქრალი არაფერია, ჩვენ კარგად ვიცით სპარსეთის ძალა
 ჩვენი სამეფო გაუმკლავდება, ერთობით ყოფნა თუ დაგვეცალა
 ამას დაურთეთ სახანოები, ერევანი და განჯა ჩვენია
 მათგან სხვაობით ნახიჭევანი, ვის მიემხრობა, დასადგენია
 ეს ჩვენ რომ ვიცით, სპარსეთმაც იცის, ასე იოლად ვერ დავგვესმება
 მაგრამ რუსეთმა თუ მხარი მისცა,
 ჩვენ რომ ვიცოდეთ რუსების ნება
 ამიტომ გვამრთებს დიდი სიფრთხილე,
 რას გადაწყვეტენ უნდა გავიგოთ
 სიტყვით მივენდოთ, საქმით ვიეჭვოთ
 და უნდობლობის კოშკი ავიგოთ

მე არც ერთს წინ არ დაგაყენებდი,
 ჩვენთვის არ უცემთ საგულეს გული
 არ გვენდობიან, ჩვენც ნუ ვენდობით,
 რატომ გავხდებით მათთვის დაგული
 ამ შვიდი წლის წინ ტრაქტატი დავდეთ
 და მეგობრობა ცხადი გავხადეთ
 აბა, სადაა რუსეთის ჭარი, ასეთი დაცვა ჩვენ მტრებსა ყავდეთ

იოანე კუხრან-ბატონი

დავითს არავინ ეპიტნავენა, რუსების კილვის რა გვაქვს მიზეზი
 თურქეთთან ომობს, ამით ხომ გვიცავს,
 ომის გულისთვის შეცვალებს გეზი
 ეს არა ნიშნავს, რომ მიგვატოვა, და აძლიერებს სპარსეთის მხარეს
 სპარსეთს, ხომ ამბობ, ჩვენც მოვერევით,
 ჩვენით დავიცავთ ამ არე-მარეს

ღაჰიმ სარღალი

მე როცა ვამბობ, განა იმიტომ, სხვა გავაცურო, ვაგულიანო
 მტერზე მიფუშვა, მე უკან დავდგე, მოყვარე ჩემი დავაზიანო
 სპარსეთის ძალა მეც კარგად ვიცი, და მეფისგანაც გამიგონია
 მასზე უკეთ თუ სპარსეთის საქმე, ვისმე ესმოდეს, არა მგონია
 მხოლოდ ერთია, რუსმა დავგვტოვა, არ უნდა გვქონდეს მისი იმედი
 უნდა ვემზადოთ, მუდმივ მზად ვიყოთ
 და დავგიფარავს ჩვენ შემოქმედი
 მაგრამ თუ დავრჩით რუსის იმედით,
 ჩვენ დავიყავით და დავძაბუნდით
 თუ არა ვლესეთ მჭრელი მახვილი,
 მომხდურს არ დავხვდით შეკრული გუნდით
 მეფის წულეები და თავადები, თუ მამულებში გამოიკეტნენ
 საერთო ძალით მტერს არ შეეზნენ,
 ციხე-დარბაზთან მასპინძლად შეხვდნენ
 მაშინ ცხადია სპარსეთს კი არა,
 ლეკთა გუნდსაც ვერ გავუმკლავდებით
 თავს ვერ დავიცავთ დაქსაქსულები,
 იმერეთს როგორ გამოვადგებით

ქანოსრო ნარეთელი

მომწონს დავითის ღიად ნათქვამი, პირდაპირობა ვაჟკაცსა შვენის
არც მე დავდივარ თვალდახუჭული

და არც ვყოფივარ ამყოლი ენის
მაგრამ ბოლო ხანს მეფიქრებოდა, მეფის გარშემო ეს რა ხდებოდა
ქართლის, კახეთის ერთად შემკრები,

ხომ არ მობერდა, ხომ არ ცდებოდა
სამეფო როცა დაუყო შვილებს,

სად თვითეული თავს მეფეთა გრძნობს
გვერდით რომ ძმია, სისხლი და ხორცი,

ძმად კი არა და, ტოლად არა ცნობს
ასე დაყოფა დროებითია, ასე მგონია და ასე მჯერა

გაჭირვებისას ვიცით ერთობა, ჭირის დათმენა, ბრძოლაში მღერა
ქართლსა და კახეთს თუ იმერეთი თავისი ნებით შეუერთდება
ცალკე-ცალკე თუ მტერს ტოლს არ დავუდებთ,

ერთობით ძალა იქით მიწვდება
ამიტომ უნდა მოვრჩეთ მსჯელობას, სამეფოები ვაერთიანოთ
დრო მოსულია, უნდა ვირჩიაროთ,

რომ დაყოვნებით საქმეს არ ვავნოთ.

იონე მხრან-ბუჭონი

იმერლები რომ საქმეს ჩქარობენ, აჩქარება ხომ სტუმრის წესია
მასპინძელს რა აქვს ასაჩქარები, სიდინჯე მისთვის განაწესია
ჩვენ კარგად ვუწყით მათი ამბავი, სამეფო ათად გაყოფილია
მეფეს მეფე ცვლის, თავადს თავადი, ის ყმაწვილია, ის ყოფილია
ყმაწვილი ჩვენთან შემოხიზნული, ერეკლე მეფის შვილის შვილია
იმერეთს ტახტი რომ დაეკარგა, მასში სტუმრების დიდი წვლილია
ქაიხოსრო ხომ არი სარდალი, რად არ დაიცვა მეფის უფლება
განა ყოველი ივარგებს მეფედ, რომელიც გვირგვინს დაუუფლება?
ახლა ვინც გმეფობთ მოძალადეა და უკანონოდ ტახტის მფლობელი
უნდა შეიძლოთ ერთიანობა და გამოიღოთ საშველად ხელი
ჩვენ კი, ჩვენ ჩვენი გვაქვს საწუხარი,

რით დავენმართო ტახტის მემკვიდრეს
ამერ-იმერი გვერდით დავუდგეთ,

ის სრულწლოვანი გახდება ვიდრე

თქვენ სათხოვარს კი რაც შეეხება, იმერთა მხარე შემოვიერთოთ მეფის შვილი შვილს ტახტი წავართვათ,
 მისი სისუსტით კიდეც გავერთოთ
 ამ მხრივ თქვენც ხედავთ, ჩვენ თავს ძლივს ვუვლით,
 რომ შევიერთოთ ხომ გაძნელებდა.
 მე ასე ვფიქრობ, არ შეიძლება ერეკლესათვის, თქვენზე ხელდება მაშინ ხომ მტრები აიშლებიან, სპარსეთ-თურქეთი მოგვეძალება ერთობით ძალას ჩვენ ვერ შევიძინებთ,
 შეგვგრჩება მხოლოდ ფუჭი წვალება

ღაკით სარღული

მუხრან-ბატონის გამკვირვებია, შიში ლაჩარის თანამხლებია ქვეყნის ერთობას ზურგს ის შეაქცევს, ვისაც მახვილი დასუანგებია მამული ითხოვს ქართველთ ერთობას,
 ჩვენც დეიამ ძუძუ მიტომ გვაწოვა
 რომ სამშობლოსთვის თავი გადავდოთ,
 როცა მოგვთხოვს და, როცა დრო მოვა
 ახლა იმერი ითხოვს ჩვენ შევლას და ერთობისკენ მოგვიწოდებენ აქეთურებმა რატომ ვიყუროთ, იქეთურები თუ თავსა სდებენ
 მუხრან-ბატონს თუ ხმალი არ უჭრის, არაა ჩვენთვის იმის მიზეზი ძმის შეძახილი ვერ გავიგონოთ, გვერდზე გავდგეთ
 და შევცვალოთ გეზი.

/დავითის სიტყვებზე ერეკლე აერთო. მისი საყვარელი ქალიშვილის ქეთევანის ქმარს, თანაც მასაც ბაგრატიონების ჩამომავალს და სარდალს ვაჟკაცობა დაუწუნეს. ამასთან, ეს გააკეთა მეფის უფროსი ქალიშვილის, აწ გარდაცვლილი თამარის მეუღლემ, სახელოვანმა სარდალმა და მამულიშვილმა. ერეკლე მეფემ დაითმინა სიძეების სიტყვიერი შერკინება, მაგრამ იწყინა და სხდომის დარბაზი დატოვა. მეფეს დიდებულები მიჰყვნენ და ამით დამთავრდა გაერთიანების მიზნით მოწყობილი თათბირის პირველი დღე./

/სხდომის ჩაშლის შემდეგ მეორე დღეს დედოფალი დარეჯანი ეთათბირა პირად ამილახვარ ოსეფა ყორღანაშვილს, შემდეგ მიიღო იმერეთის დეპუტაცია. შემდეგ გაუწყრა გაერთიანების მომხრე ჭაბუა ორბელიანს და ბოლოს თავად ერეკლე მეფეს „მოეთათბირა“. ასე გვამცნობს ისტორია./

ღარეპენი

ოსეფ, ჩემი ხარ ამილახვარი, მე აგარიდე მეფის ლახვარი
 გენდობი, წვრილად შემატყობინე, გუშინ თათბირი იყო რაგვარი
 რაც სმენას ჩაწვდა, ისე ვიგრძენი, ყველა გიორგის მოწყობილია
 იმერლისაგან არი ნაშობი, შიგნით მტკიცეა, გარეთ რბილია
 მაგრამ მე ვერას გამომაპარებს, ვიცი გულში რა ბოლმას ატარებს
 ჩემი შვილების დაყმევება სურს, ეგ დამიჩაგრავეს ამ ჩემ პატარებს
 მე თუ მივეცი ამისი ნება, ისეც გამიბრბის, არი თავნება
 სხვის დასანახად დედას მიწოდებს, მაგისგან მოდის ყოველი ვნება

ოსეფ

ჩემო ბატონო და ქალთ ბატონო, შენი წყალობა ნუ მომაკლდება
 თუ შემომწყრები, შენი ერთგული,
 მტერი არ უნდა, დარდით მოკვდება
 გუშინ მთელი დღე, მერე სადამო, იმერლებს გარე ვუტრიალებდი
 მსახურებს ვცვლიდი, შემხვედრებს ვთვლიდი,
 სადაც შევძელი პირადად ვსდევდი
 და უნდა გითხრა, ზაქიჭამია, წამითაც არსად გამოჩენილა
 თუმცა იმერლებს სურდათ გაეგოთ,
 თავის მამულში რად დარჩენილა
 არვინ იკითხა იქ აღმასხანი, ფარნავაზი და თვით იულონი
 შენი გერი კი ყველამ იკითხა, ადრე თანხმობა ჰქონიათ მგონი
 ალბათ, წინასწარ შეატყობინეს,
 როგორ და რისთვის უნდა გვწვეოდნენ,
 აზრს, რომ არავის მოუწონებდი,
 უკვე იცოდნენ, ადრევე გრძნობდნენ
 დღეს აპირებენ თხოვნით მოგმართონ
 და მხარში დგომას შეგახვეწებენ
 შენი იმედი ჰქონიათ დიდი და ერთგულების ფიცსაც დასდებენ
 იციან კარგად, ერეკლე მეფე,
 მხოლოდ შენ ნათქვამს დაჰყაბულდება
 მეფის ვალია ისე აკეთოს, დედოფალს რა სურს და მოუნდება

ღარეპენი

შენ ეს მითხარი, იმერელთაგან, რომელმა რა თქვა, რა უპასუხეს

გერზე რა ჰკითხეს, როგორ მიზეზით,
როგორ აძაგეს ან როგორ უქნეს

ოსკუზ

ეგ ადვილია მოსაგონებლად, მოსაყოლადაც არაა ძნელი აგიაშვილი და წულუკიძე, ყველაზე მეტად კი წერეთელი სამეფოს ამბებს მოახსენებდნენ და დახმარებას მეფესა სთხოვდნენ ერთობისაკენ მოუწოდებდნენ,

გათიშულობას ჩვენ შორის ჰგმობდნენ აბაშიძე კი თუმცა ფრთხილობდა, არ შეემჩნიათ გიორგის მხარე ოსეფამ ყველა ზეპირად იცის, მოდი სცადე და გამომაპარე თუმც შენი გერი არვინ ახსენა, მაგრამ ისედაც ხომაა ცხადი თუ შეერთდება სამეფოები, ყმა გაუხდება ყველა თავადი ტახტის მემკვიდრე სხვა არვინ არი

და ტახტზე ხელი არ მიუწვდება სამთავროებიც ქედს მოდრეკავენ, სადადიანოც მისი განდება ეს კიდევ რაა, ასატანია, დიდი დღე მაინც არ უწერია მაგრამ შვილები ჰყავს დაგეშილი, შენი ვაჟები მათი მტერია არა და გრიგორს შემოუთვლია, ზაქიჭამიას მხარში უდგება სადადიანო თუ დაიჭირა, მას აფხაზეთი წინ დაუდგება? გურიელზე ხომ არა ითქმება, სულ მეგობრობას იფიცებოდა ეშმაკი არი, ალბად თუ გრძნობდა, საიმისო დრო რომ დადგებოდა ასე გამოდის, თუ იმერეთი ერეკლემ თავად შემოიერთა მერე უომრად დაიმორჩილებს,

მთისა და ბარის იმ წვრილ-წვრილ ერთა მხოლოდ ერთია გამოსავალი, ერეკლემ იმერთ უთხრას უარი ყმაწვილ სოლომონს* როგორ გაწირავს, არ ჩაიდინოს საქმე საზარი

/შემოდის მსახური, იმერელ თავადთა მოსვლას აუწყებს. ოსეფა დარეჯანის ნიშანზე მეორე ოთახში გადის. შემოდიან ქუთათელი, გენათელი, იოანე აბაშიძე, ზურაბ წერეთელი და სხვა. დაუწოქებენ, ხელზე ემთხვევიან დედოფალს და ადგილს იკავებენ/

* დავით არჩილის ძეს, სოლომონ იმერთა მეფის ძმის წულს, გამეფების შემდეგ სოლომონ II უწოდეს.

ღერძენი

მადლობელი ვარ, რომ მინახულეთ, ამით საამო წუთი მომაგვარეთ
გამოკეტილი ვარ, როგორც ჭურში,

რა ხდება ირგვლივ, შინა თუ გარეთ
არავინ მეტყვის, ქვეყნის ამბავი, თუმცა ვარ ქალი, მინდა ვიცოდე
კაცები მხოლოდ კაცებს ენდობით,

ქალად რომ გავჩნდი, ამით რა ვცოდე?
თქვენი სამშობლო ჩემიც ხომ არი,

თქვენთვის ტკილია და ჩემთვის მწარე
ჩემ მეუღლეს რომ ეთათბირებით, მისი მეუღლე უგვარი არი?

ზურაბ წამოთელი

შენ, დედოფალო, საყვედურს ამბობ,

ჩვენთან კი რა გაქვს სასაყვედურო,
რომელი არი ჩვენში უზრდელი, რომ გაწყენინა და დაემდურო
სტუმარი, როდის იყო მასპინძელს, მოქცევის წესებს უკარნახებდა
ვინ ნახა ქვეყნად ის იმერელი, მასპინძელს თავზე კალთას ახევდა
ეს მართალია, ჩვენ მეფეს ვსტუმრობთ,

გვაქვს მასთან საქმე გადაუდები
გვინდა მიგვიღოს როგორც სამწყემსო,

ჩვენი ერთობის გახდეს თავდები
გუშინ ამაზე თხოვნა მივართვით, დღეს,

ვიდრე ფიქრობს თქვენ გეახელით
მოვსულვართ როგორც თქვენი შვილები,

მხურვალე გულით, გაშლილი ხელით

ღერძენი

თავადო, ვატყობ, აზრი რომ გიჭრის,

არც სიტყვას ვისმეს დაესესხები
ერეკლეს გუშინ ვინ და რა სთხოვა, ამბავი მომდის, არ შეგეხები
და არც გიწყრებით, გამკვირვებია, მანამდე რატომ მე არა მნახეთ
ქუთათისშივე ხომ ითათბირეთ და სააქაო გეზი დასახეთ

აქ ჩამოსვლისას მეფეს რომ შეხვდით, დედოფალი კი არ ინახულეთ
საქმის გამგები, თქვენი დამხმარე,

სხვა ვინ გეგონათ, ვინ დაიგულეთ?

ჩემი ვაჟები აქ არ არიან, მამულს უვლიან და პატრონობენ
 თბილისს რომელი, როდის ეწვია, ეს არც იციან და არცა გრძნობენ
 თქვენი მოსვლაც არ გიცნობებიან, თუმც იქვე ახლოს გამოიარეთ
 ფარნავაზი ხომ სურამში მკვიდრობს, ისიც არ ნახეთ არ გაახარეთ
 ეტყობა, ძალზე სასწრაფო არი, რომ არ შეყოვნდით, აქეთ იარეთ
 მეფეს თუ ენდეთ, იმის მეუღლეს, სმენა დამიტკბეთ, გამიზიარეთ

ქუთათელი

როცა სამღვდელიო საეროს ერთვის, ნიშნავს საქმეა გადაუდები
 საერთო საქმემ ჩამოგვიყვანა, ამდენი ერთად, გეტყოდნენ, ხვდები
 ჩვენი მიზანი, აქ რომ ავხსენით, არც ქუთათისში დაგვიფარია
 მართალი საქმე არი მახვილი, მართალი სიტყვა მისი ფარია
 გელათში ვწირეთ, მოვითათბირეთ,

ბაგრატი უფალს ვთხოვეთ წყალობა,
 სწრაფად ვიარეთ, თავადთა შორის, დაიწყებოდა ვიდრე ცალობა
 ყველა როდია საერთო აზრის, და განა ყველას მოეხაროდა
 ორი მეფე გვყავს, ორად ვიყოფით და ჩვენი აზრიც ორადა ქროდა
 ქუთათისში ზის დავითი მეფე, სოლომონი კი თქვენთან იზრდება
 ორ მეფეს შორის ტრიალებს ერი და ერთ-ურთს ებრძვის,

ვინ რას მიწვდება
 იმერთა მხარეს ერთიანობა, ორ მეფეს გამო ვერ დამყარდება
 სამეფო, მუხლზე დაჩოქებული, თავს ვერ დაიცავს,

ვერ დამყარდება
 ფაშა, ჯაყელი სულეიმანი, დავითს მოძღვრავს
 და ზურგსაც უმაგრებს

თუ იაზრებენ, თურქნი შემოვლენ,
 დამსგავსებულნი მშვიდობის მაყრებს
 რაც უწინ იყო, აღსდგება კვლავაც, ტყვეთა გაყიდვა,

ძარცვა, თარეში
 არა მგონია ამერს აწყობდეს, გლეხის წაქცევა იმერთ მხარეში.

ღარეშანი

მაშ თქვენ მოსულხართ სოლომონისთვის
 გინდათ ამეფოთ იმერთა მხარეს
 ჩემ შვილის შვილს თუ ტახტს დაუბრუნებთ,
 თუ დაუბრუნებთ იმერთა არეს

ხომ პაპა არი ერეკლე მეფე სოლომონს რად არ დაეხმარება
 ბიძები გვერდში გაუდგებიან, გარჯა არავის დაეზარება
 მხოლოდ გიორგი, ის შეიძლება ამის მოსურნე სულაც არ იყოს
 მას ურჩევნია იმერთ სამეფო, ორად კი არა, ათად გაიყოს
 ჩვენ უმისოდაც იოლად გავალთ,

მე სიტყვას გაძლევთ, ვით დედოფალი
 ფაშასაც თვითონ მოგურიგდებით,

რომ იმერეთზე დახუჭოს თვალი
 ერეკლეს ვეტყვი ჯარი შეკრიბოს,

სოლომონს მისცეს დასახმარებლად
 და იოანე მუხრან-ბატონი,

ქვისლის შვილს გაჰყვეს მცველად და მხლებლად

ზურაბ წერილი

შენ, დედოფალო, ცუდად გვისმინე,

ჩვენ რასა გთხოვდით ის ვერ გაიგე
 ან არ ინდომე მისი გაგება, არ განიხილე, არ დაგვარიგე
 დავითი მეფე როცა გავდევნეთ

და სოლომონი სანაცვლოდ დავსვით
 გვეგონა დადგა მშვიდობის ჟამი,

ბიჭი შევიტკბეთ, ვაჭამეთ, ვასვით
 მაგრამ დავითმა არ დაისვენა, მასთან ნაწილმა დიდებულების
 გაგვხადეს მოწმე უკან მოქცევის,

ბიჭის გაქცევის, თურქების ხლების
 ახლა ეს ბიჭი თქვენთან კაჟდება, იქ კი დავითი ბატონად გვიზის
 დავაჟკაცდება, ძალას მოირთავს, ესაც იქნება გამკვალავი გზის
 თავადს არ ვიტყვი, გლეხმა რაღა ქნას,

მეფეებს შორის ყმადა ტრიალებს
 ერთი წავა და მეორე მოვა, ყველა მის კერას გაატიალებს
 გვინდა იმერეთს ეს ავარიდოთ და არ გავხადოთ სხვათა საწილე
 თურქს არა ჰქონდეს ფეხის საწმენდად,

ჩვენი შვილების ღამით საძილე

ღარეკანი

თქვენი წუხილი გასაგებია, თქვენსავით ჩემი ოდიში ცდილობს

გრიგორ დადიანს აუბით მხარი,
 რას ეფარებით ფარდაგს და ჭილობს
 ერთობით უნდა შეიძლოთ მეტი, ძველი სამეფო აერთიანოთ
 მაშინ მტრებს თქვენი შიში ექნებათ,
 თავს არ დაესხათ, იქით არ ავნოთ

ზურაბ ნარეშილი

თქვენ პირს შაქარი, ასე რომ იყოს ადვილი ჩვენი ერთიანობა
 ყველას თავისი გაგვჭირვებია
 და ვერას გვწველის ერთობის გრძნობა
 ამიტომ ვფიქრობთ, ქიშპობის სურვილს,
 მოთოკავს მხოლოდ ერეკლეს ძალა
 მთლად აფხაზეთიც* მხარს დავუშვებთ
 და არ დავტოვებთ ბრძოლაში ცალად
 ჩვენ მხოლოდ მისი სახელი გვიხსნის,
 მის ნებას ყველა დამორჩილდება
 ვერც სოლომონი და ვერც დავითი,
 მისი შემცველი ხომ ვერ გახდება
 ეს კარგად ვიცით, განა უაზროდ, ქუთათისიდან აქეთ ვიდოდით
 პაპა შვილიშვილს რომ დაიცავდა,
 ჩვენ დედოფალო, ისეც ვიცოდით
 მაგრამ სულ სხვაა ერის განწყობა და მოლოდინი ჯანგაცლილ ერის
 როგორც ტაძარში ბაგრატის სურათს,
 ერეკლესკენ გზას ისე გასცქერის
 თუ ვერ მივადწევთ მეფის თანხმობას, ჩამოიშლება ერის იმედი
 ცოდვაც და მადლიც მეფის იქნება,
 ჩვენ სხვა არა გვაქვს გამოსახედი
 ვიცით, შენ რჩევას ძირს არ დაუშვებს,
 არც გაგიმტყუნებს დაპირებულსა
 ისე ურჩიე, როგორც ერჩიოს,
 ჭაში ჩავარდნილ ქართველის გულსა.

ლარეშანი

თქვენ იმერელები დღევანდელს ჩივით,
 თითქოს ზღვაში ხართ გასული ტივით

* მთლად აფხაზეთი – დასავლეთ საქართველოს ეწოდებოდა შუა საუკუნეებში

მე ყველას ტკივილს უნდა ვუშველო,

ვის ვარგო ცხელით, ვის ვარგო ცივით
დასავლეთი და აღმოსავლეთი, ჩემთვის ერთგვარად საფიქრელია
ოდის მივხედო, კახეთს მივხედო, თავში სახლელი არ დამელია,
ახლა თქვენ გინდათ, რომ იმერეთიც, ჩემს სამეფოში ვაერთაინო
თქვენზე ვიფიქრო, მტრისგან დაგიცვათ,

მომხდურმა არვინ დააზიანოს
თუ გიფიქრიათ ჩემი ვაჟები, დაფანტულები, ისეც გიცავენ
დაემატებათ იმერთა მხარე, ერთგულებას თუ დაიფიცავენ
მხოლოდ გიორგი მყავს უღარდელი,

თავის მამულში განცხრომით მყოფი
ის გიპატრონებთ? ჩვენ არ გვპატრონობს,

ჩვენი სისხლია და განაყოფი
გიჩვენით ჭკუას დაუალაგდეთ და ჩემი რჩევა გაიზიაროთ
თუ სოლომონის ყმები გახდებით,

ნიშნავს რომ ჩვენთან ერთად იართო
პაპა შვილიშვილს არ მიატოვებს,

განუყოფელნი კვლავაც ვიქნებით
მოგხედავთ, ძალა-ღონეს შეგმატებთ,

უძლეველ ძალად გარდაიქმნებით,
ასე შევთანხმდეთ და დავამთავროთ, ჭაბუა მყავდა დაბარებული
რად დავაყოვნო, ისეც ლოდინით ხშირად მყოლია მომდურებული

**/იმერელი დიდებულები ცივად ეთხოვებიან დედოფალს. შემოდის
ჭაბუა ორბელიანი/**

ჭაბუა ორბელიანი

ჩემი მიღება მოგსურვებია, ჩემგან რჩევა გასურს, ჩემთან თათბირი
იცე, ტყუილი არა მიხეცია, სიტყვა მაქვს მწარი და პირდაპირი

ღარამიანი

რომ არ გიცნობდე, რომ არ ვიცოდე, არ ხარ ორგული და გამხედავი
ცალკე ჩემთან არ დავიბარებდი, არც ვისურვებდი მქონოდა ზავი
მეფის მრჩეველთან და მდივან ბეგთან.

მაგრამ რადგანაც იცვალნენ დრონი

თქვენ ითათბირეთ, მეც შევიქენი,
 ნათქვამ აზრების, მცირედ გამგონი
 მინდა პირადად შენგან ვისმინო,
 რატომ არ მოგწონს შენ სოლომონი
 მეფის შვილიშვილს რატომღა ებრძვით,
 მცირეს ასაკით და აზრის წონით
 რატომ არ გინდათ, რომ იმერეთში,
 კვლავ გავამეფოთ, როგორაც იყო
 შარშან იყავით ყველა თანახმა, ახლა დარბაზი შუა გაიყო
 ჭაბუავ, შენ ხარ მეფის მრჩეველი, პირში სიმართლე შენი ვალია
 ის მდივან ბეგი რაში მჭირდება, ვინც დაივიწყა რაც ავალია

ქაბუა მრბელიანი

ჩემო ბატონო და დედოფალო, როდესაც მეფეს ვემსახურები
 ასი თვალი მაქვს ზედ გამობმული, გაფაციცებით ისმენს ყურები
 ჩემი ვალია, ავწონ-დავწონო და მეფეს აზრი გავუზიარო
 ლიონიძესაც დავგეითხები, ნათქვამი იყოს, რამ საზიარო
 სოლომონი ხომ ბრძენთა-ბრძენია, ერეკლესათვის ასევე ფასობს
 თუ შემეშალა, შემეშველება, არა და სიტყვის მახვილს დამასობს
 თათბირზეც ის ვთქვი, რაც მეფის მრჩეველებს,
 ათასჯერ მაინც ადრე გვითქვია
 აზრის წისქვილში, დაუღალავად, გვირაკრაკია და დაგვიფქვია
 შენ, დედოფალო, შვილის შვლის იცავ,
 ასაკითა და აზრით მცირესა
 შენი სიტყვები გავიმეორე, მერე არა თქვა, რად გამწირესა
 ერთი წლის უკან ტახტზე რომ დასვეს, ვერ ივარგა და შეინარჩუნა
 ერმა მოსთხოვა საკეთებელი, რაც ვერ შეიძლო, ის დაუწუნა
 ახლა დავითი ზის მეფის ტახტზე,
 მაგრამ ქვეყანას ვერც ის უძღვება
 მხოლოდ მას ფიქრობს ვის რა წაგლიჯოს,
 მშრომელებისთვის არი უძღება,
 ერის შვილებმა მიტომ იფიქრეს: არც ერთი ვარგა და არც მეორე
 ერეკლე მეფე ექცათ იმედად და თხოვნა ბევრჯერ გაიმეორეს
 მე რა მერჩია იმერლებისთვის, მეთქვა: ერეკლე ისე მობერდა
 ქართლს ველარ უვლის, შვილებს დაუყო,
 მეფობაც მგონი უკვე მობეზრდა

თუ ვინ გიშველით დედოფალია, იმას მიმართეთ და იმას თხოვეთ საქმე უმისოდ არ გადაწყდება და სხვა იმედებს გამოეთხოვეთ ეს იქნებოდა მართალი რჩევა? მე ორგულობის არა მაქვს ჩვევა როცა ქვეყანას სჭირდება შველა, ორგული ერთგულს გამოერჩევა

ღარაპანი

მე არ მითქვია აძაგე მეფე, არც მიძახია შენთვის ორგული მხოლოდ ის მინდა, რომ შვლიშვილი ავი ენისგან იყოს დაცული ჩემი სიკეთე ბევრჯერ გიჩვენე, არ მითხოვია გახდი მოენე მაგრამ დედოფალს რომ პატივსა სცემ,

ერთხელ ინდომე, ერთხელ მიჩვენე არ დაგიმალავ, შენ კარგად იცი, შვილები მამას ეურჩებიან კუთვნილ მამულში გამოკეტილან, სათოფედ აღარ ეკარებიან ახლა შვილიშვილს წაართვას ტახტი,

იმერეთს ამით რა, ეშველება? ამ თავადებსაც, შენა გგონია, მონატრებით ჩვენი თან ხლება? ყველას სჯობია თუ სოლომონი, იმერეთის ტახტს დაუბრუნდება ჩვენი პატივიც მეტი ექნებათ, და გულის ტყენა გაუზუნდებათ.

ქაბუა მრბელიანი

რაც ქართ-კახეთს სჭირს, მეც კარგად ვიცი,

გაუტანლობა არი მიზეზი

შენი ყველა ძე თავს მეფედა გრძნობს,

არც უნდა ძმისთვის შეცვალოს გეზი ფარნავაზი ხომ არი უმცროსი, ნახე მამულში როგორ იქცევა აღმასხანს ძმა რომ სტუმრად ეწვიოს,

ის ძმაც მოსისხლედ გადაიქცევა ოთხი წლის ამბავს გაგახსენებდი, დუშეთს ეწვია კათალიკოსი მასთან გიორგი ბატონიშვილი და წინამძღოლი მხარის საწყმოსი ბატონიშვილი აღმასხანს, სტუმრებს, არ გამოვიდა, არ მიეგება განა ესაა ქვეყნის შვილობა, ძმობა, ერთობა და ნაცვალებება? მე არ დავმალავ ერშია აზრი, მეფემ რაც ბრძოლით აერთიანა შვილებს დაუყო საძიძგნ-საჭმელად, ერის მამობა ესაა განა? შვილები მამას პატივს არ სცემენ,

გაჭირდეს, გვერდით დაუდგებიან?

ყველა მეფობას ცალკე მიეღობის, ძმასაც უმტრობენ, გაუღებიათ უფრო მეტს გეტყვი, არა საწყენად,
 დასაფიქრებლად გონის კარს გქონდეს ტახტის მემკვიდრე ბორჩალოს უზის,
 მოკვდება, იქნებ არც მოაგონდეს შენზე ამბობენ და გული მწყდება, გერია, მაგრამ მაინც შვილია ოთხი წლის დაგხვდა, მაგის აღზრდაში,
 რამდენი ტანჯვა გამოგილია ისიც უთქვიათ, როგორც რუსეთში ქალი თუ მეფობს, ამასაც უნდა ერეკლე მასთან ვერაფერს ხდება და არც გაუვა, ინდომოს თუნდა მოენე ვიყო, ოსეფასავით,
 ჩუმ-ჩუმად თვალთვალს ხომ ვიკადრებდი მადლობა უფალს, ასეთი გავჩნდი, ასე ვიცხოვრე, ასე დავბერდი

ღარმეხანი

ოსეფა ჩემი ერთგული არი, ალბად ამიტომ ბევრი ვერ იტანს სხვაც ბევრი არი, სიტყვაც რომ დაგცდეს,
 ბუს სპილოდ აქცევს, ისე გაიტანს რაც შეეხება ოსეფას ამბავს, მისი ნათქვამი რა გაგიგიათ რასაც მიყვება, აქვე თავდება, მხოლოდ ჭორების კლდე აგიგიათ მასავით შენც რომ მყავდე ერთგული,
 როგორიც გინდა გარეთ არ ჩანდე რად გაგიკვირდეს მეც გიერთგულო,
 მეც დაგიფარო, კიდეც მიყვარდე ვიცი არ გჯერა და არ მენდობი,
 შენთვის მე მხოლოდ მეფის ცოლი ვარ მე მხოლოდ ვშობე, ვზარდე შვილები,
 მაინც ქალი ვარ, თუ რამედ ვღირვარ არავინ იცის წინ რა მოგელის, ხალხში ნათქვამი ზოგჯერ ახდება ვინც ვერ აუღებს ალღოს მომავალს,
 საქმეს შორდება, კიდეც წახდება

ქაბუა მრბელიანი

მეც ჩემსას ვიტყვი, ორბელიანთა, ვინ ნახა ფლიდი, და ქვემოქრომელი

ჩვენსავით, ქვეყნის სადარაჯოზე,
 სულს რომ ტოვებდეს, არი რომელი
 ჩემი ცხოვრება მეფის და ქვეყნის ერთგულებაში მიტარებია
 არ დავმალავივარ ბრძოლის სიმძიმეს, დრო ქეიფში არ მიტარებია
 ახლა თუ მოხოვენ გავხდე ორგული,
 მეფესთან პასუხს როგორღა ვაგებ
 სჯობს დღესვე საქმეს ჩამომაშორონ,
 სხვას გადგულოცავ, რასაც განვაგებ
 ბატონ დედოფალს ამას მოვიგებ,
 იმას ნუ იტყვი, კეთილს ვერ ვხედავ
 ქვეყნის ბედია გადასაწყვეტი, მისი გულისთვის სიტყვას გიბედავ.
 გსურს დაითმინე ეს თავხედობა,
 მართალი სიტყვა წყრომად გამიგე
 გსურს გამაძევე, პატიმარ მყავი, განრისხებულმა, წერა ამიგე
 მე სხვანაირად არ მეცხოვრება, არც მინდა ვიყო ჭორის მქსოველი
 დიდებისათვის არ მიღვაწია და არც მადლობას ვისგან მოველი
 მე ჩემს სამშობლოს ვემსახურები, სხვა საზრუნავი არცა მქონია
 მეფესაც მიწყევ იმას ვურჩევდი, რაც სასიკეთო მომიგონია
 სიამე მოსვლით თუ ვერ მოგვგარე,
 მოსვლა ხომ მაინც არ დავიზარე
 წავალ, საფიქრალს თან წავიყოლებ,
 ღმერთო ნუ მიწყენ, შენ დამიფარე

/ჭაბუა ორბელიანი გადის. გამოჩნდება ოსეფა ყორღანაშვილი/

ოსეფა

გეუბნებოდი, არ მიჯერებდი, ზაქიჭამიას ერთგული არი
 დარბაზობაზე თავი გადადო, მის სადიდებლად ჩამოჰკრა ზარი
 მისი ნდობა რომ არ შეიძლება, თავად დარწმუნდი, გახდა ნათელი
 შენი გერისთვის თავსად გაწირავს,
 მისთვის უნთია დღისით სანთელი
 მაგრამ არ აშხელს თავის ხვაშიადს და საქმეს ისე ჩაარაკრავს
 თითქო ერთგული არი მეფისა და მასზე ზრუნვა ალაპარაკებს
 იმერთ თავადებს აგულიანებს, ერთიანობის მოწოდებითა
 შეერთებულებს შეჰპირებია დასაჩუქრებას მამულებითა

ღარაშენი

ოსეფ, დავრწმუნდი, შენებრ ერთგული ამ სამეფოში არავინ არი ქართლს და კახეთში ვთესავ სიკეთეს

და მაინც ვრჩები უნდო და მწარი დადიანის ქალს ჭაბუხასაგან უკადრებელი მეკადრებოდა?

სამეფოს ბედზე ეგ თუბევრს ზრუნავს, მე არაფერი მედარდებოდა? მარტო ის რად ღირს, სოლომონ მეფეს, რა დაემართა, შენ შედარე უმემკვიდრეო დარჩა სამეფო, რადგან მეუღლე ჰყოლია მდარე თავად ერეკლეს, წინამორბედმა, ერთი ჭიანი ძლივს გაუჩინა კვდება არ კვდება, მაგრამ სივდება, ჩემმა ქალობამ გადაურჩინა შენ ახლა ნახე ჩემი შვილები, ერთი-მეორეს ტოლს არ უდებენ ზაქიჭამიას რად ეყმევან, შეძლებენ? გზასაც გაუმრუდებენ არ მომკვდარიყო ჩემი ლევანი, არ გამხდარიყო შემთხვევის წერა სულ იმას ვფიქრობ, გერის მაგიერ,

იმ ქვეყნად წასვლა რატომ ეწერა

ოსეფ

ლევანზე ჯავრი უნდა ჩაიკლა,

რამდენჯერ გითხარ, როგორ, რა იყო არვინ ელოდა მის მიბრძანებას, მივიდა, სუფრა შუა გაიყო ზაქიჭამია შეხვდა ღიმილით, გვერდით მოისვა და მიეფერა ღვინო იგემეს, ლუკმა გატეხეს, ვერ მივაღევენ მეც კარგად მზერა ბატონიშვილი რომ ცუდად გახდა, ზაქიჭამია უკვე კვდებოდა ვინ იფიქრებდა ჭირს გაუძლებდა, თუმც დაავადდა, გადარჩებოდა სამი წელია უკვე სივდება, სადამდე მივა, არავინ იცის ამაში ბრალი ჩემი არ არი, დავრჩი ერთგული მოცემულ ფიცის დარეჯანი

ლევანის სიკვდილს შენ არ გაბრალე, მაგრამ გადარჩა ზაქიჭამია მართალს იტყვიან, სიკვდილ-სიცოცხლის

გზა გასაყარი ერთი წამია

ახლა რაღა ვქნა, რა ვიმოქმედო, ახლა ეგაა მეფის მემკვიდრე ჩემ შვილებზეც ეგ გაბატონდება და იზეიმებს,

იციოცხლებს ვიდრე

შემდეგ შვილები მაგისი მოვლენ დავითია თუ იოანია ისინიც მაგის ჯიშისა არი, შვილი ყოველთვის მამის მგვანია

ჩემი შვილები, შვილთა შვილები,
 ერთ-ერთზე კარგნი, მხარგაშლილები
 ზაქიჭამიას უნდა ეყმოდნენ, ჩემგან სამეფოდ გამოზრდილები
 მე ვერ ავიტან ამდაგვარ ყოფას, დადიანის ქალს არ მეკადრება
 მიზნისთვის ყველა ხერხი კარგია, მოძებნა რატომ დამეზარება

მსაჯა

თუ დამიჯერებ, ჩემი აზრია, ყველაზე უფრო გამოსადეგი
 ქმარი თუ მოტყდა, ცოლმა იმეფოს,
 ქვეყნისთვის მყარი იყოს შედეგი
 რუსეთმა მოგვცა ეს მაგალითი, ქალთა მეფობა დაჰბედებია
 ერთს მეორე ცვლის, შემდეგ მესამე,
 ერთამნეთს ჰგვანან როგორც დებია*
 „იმპერატრიცა“ ხომ არი ქალი, კაცებზე მეტი უკეთებია
 რამდენიც ვიცი, მისი აუგი რუსეთში არვის უხსენებია
 არა და არი ყველგან ცნობილი, ქმარი საყვარლებს მოაკვლევინა
 მეფედ ქალი სჯობს თუ მამაკაცი, მიდი განსაჯე, ვინ არი ვინა
 ჩვენთან ვერ ვიტყვით მეფეზე აუგს, დუნიაზე** სახელიანი
 მაგრამ მოხუცდა, შენ დედოფალო, იფიქრე, რომ არ იყოს გვიანი
 გინდა არ გინდა, ერეკლეს მერე, „იმპერატრიცა“ რომ დაგიძახონ
 გერი იქნება თუ გერის შვილი, შიშობდნენ, შენგან არ გაილახონ
 თუ ეს გამოვა, ყველაზე კარგი, მაშინ, შენ გამო, მეც ავმალდები
 როგორც რუსეთში არი „კანცლერი“

მარჯვენა ხელი შენი გავხდები
 მაგრამ თუ გაძლო ზაქიჭამიამ და დროზე ადრე არ მიიცვალა
 ჩაკეტილია თავის მამულში,

ჩვენც ვერ შევძელით დაგვეტყო ძალა
 მაშინ ყველაზე უპრიანია მემკვიდრეობის წესის გამოცვლა
 ოჯახში უფორსს მომდევნო შეცვლის,

სხვა უკეთესი რაღა გინდა სვლა
 თუ ეს მოხერხდა, ზაქიჭამიას, ასეთი მომწონს მისი სახელი
 მერე რა, ცოტას თუ შეექცევა, ვინაა მოწმე და დამნაზველი
 ზაქიჭამიას უწოდებს ბევრი. ხო და თუ მოკვდა ზაქიჭამია

* მხედველობაშია პეტრე პირველის შემდეგ ეკატერინეს, ანა, ეკატერინე II მეფობა.

** დუნია – ქვეყნიერება

არეულ დროში ვინ გაარკვიოს, რა უწერია და რა უამია მთავარი არი, შეცვლილი წესით, მისი დავითი ვერ გამეფდება ჯერ იულონი, შემდეგ აღმასხან და უსასრულოდ ეს გაგრძელდება ბოლოს გამოვა, აბაშიძის ხაზს, მოიშორებენ დადიანები შენი შვილები, შვილის შვილები არ დარჩებიან დადიანები მე ჩემი გითხარ, უფრო უკეთესს, სხვა, არა მგონი, მოიფიქრებდა არც არი რამე გამოსავალი, რაც შენ მომავალს ერთად შეკრებდა კარგად იაზრე მე კი დაგტოვებ, ერეკლემ შენთან არ დამინახოს ყორღანაშვილი, ბაგრატიონებს, ტყუილად რაზე შემოელახოს.

/ოსევა მოწიწებით ემშვიდობება და გადის/

ღარაქანი

ლომის და კატის იგავის მსგავსად, ოსევას ღონე ქვეყნად რა არი ერთგულებისთვის არ ვიფარავდე, დაეცემოდა საწყალს თავზარი ღონე არა აქვს, ეშმაკობით კი ათჯერ ერეკლეს გადააჭარბებს სიკვდილის ტოლი არი მაგისთვის,

თუ შეიჭმუნის ბატონი წარბებს სანამ მე ვიცავ უბედურის შვილს, თითის დადებას ვინ გაუბედავს თვით ჩემი ქმარი, ენასა ყლაპავს, თუმცა ოსევას ოინებს ხედავს თუნდ დღევანდელი, მე სად შემეძლო,

ერთად შემეჭლო ამდენი ხრიკი სოლომონ ბრძენად ვქცეულიყავი,

საყვარელივით მეწყო ტიკ-ტიკი დაგკვლიანდი. ახლა მე ვიცი, როგორ შევაბა კატას ეყვანი მიზანი საზღვრავს საშუალებას, რა ბედენაა თუა უგვანი პირველ, იმერლებს უთხრას უარი და გაამართლოს ეს სატყუარა თვით იმერლებზე ზრუნვის საბაბით

და თუ მორჩება ამ ამბავს ჩქარა სხვა დავალება არ დააყოვნებს, ესაა დღეის და ხვალის საქმე როცა ყაბული გახდება მეფე, მესამე თხოვნა დაფურთო აქვე მე თუ ვუყვარვარ, ვინაც დღე და ღამ თავგამოდებით ვემსახურები თუ ვურჩევნივარ თავადთა ცოლებს,

არ სურს დამასვას თავს მსახურები თუ სიყვარულით წამომიყვანა, ხასად კი არა, დამსვა დედოფლად

კეთილ ინებოს, ჩემი შიღები, არ დამიტოვოს მინდორში ობლად შეცვალოს ტახტზე ასვლის წესები,

რაც სპარსეთშია, ის დაადგინოს
თუ არ უნდა, რომ მისი ცხოვრება, დადიანების მოდგამს აგინოს
მაგრამ მანამდე ქართლი, კახეთი ჩემ შვილებს შორის დაანაწილოს
თუ არა, მორჩეს ცოლ-ქმრობის თამაშს,

მონასტერს წასვლა ვერ ამაცილოს
მორჩა, დადგინდა, დროა ვემზადო,

სარკეში კარგად შეეხედო ჩემ თავს
არავინ იცის ღღევანდელი ღღე, ვის გაუღიმებს, ვის მოუტანს ავს.

/ემზადება. მალე მოდის მეფე ერეკლე II./

**/მეორე ღღე: იგივე სამეფო დარბაზი. იგივე შემადგენლობა. მო-
თათბირეთა შორის არის გიორგი ბატონიშვილი/**

მრეკლე მეფე

ჯერ არ მოგმართავთ მე, როგორც მეფე,

რომელმაც უნდა დაავიკრივინოს
ვისი როგორი არი ნათქვამი, ვის მოუწონოს, ვის დაუთმინოს
ბევრი რამაა ჯერ დასადგენი, როგორი გვინდა მომავლის ღღენი
ვინ რა მირჩია, როგორ მივიღო, არი ბეგარა თუ არი ძღვენი
ამიტომ მინდა, რაც აღრე ითქვა, გავიმეოროთ და გავავარძელოთ
აზრთა ომი გვაქვს გაჩაღებული,

მოფიქრებულიც ბოლომდე ვწველთ
მხოლოდ მანამდე, კათალიკოსს ვთხოვ,

გულით დაგვლოცე მამაო წმინდა
ჩვენი ნათქვამი, არ იყოს ჩვენი;

მხოლოდ სურვილი, მინდა არ მინდა
და ამას გარდა, გიორგი არი დამტკიცებული ტახტის მემკვიდრე
ვალდებულია დარბაზს აუხსნას,

საბოლოო აზრს ვიტყოდე ვიდრე
რადგან ჩემ შემდეგ, მეფობის ტვირთი,

წესის თანახმად, მასზე გადავა,
მან უნდა გვითხრას რას ეთანხმება, რაზე რას ეჭვობს, ექნება დავა,
ყველას ერთად კი, კი არ გიბრძანებთ,

დაჩოქილი გთხოვთ, დაკვალიანდით,

გულიდან მოსულ გრძნობებს მიენდეთ,
ნუ ისაუბრებთ ხერხით და ფანდით

ანტონ კათალიკოსი

ღმრეთი სამობით მოვლინებულა, სამების მაღლი არ მოგეშალოთ
ჩვენსას კი არა, ქვეყნის ბედს ვწყვეტავთ,
თავს არ ეცრუოთ, არ შეგეშალოთ
სამების დარად, მესამე დღეა, ვმსჯელობთ,
გკამათობთ და ვერ შეგვჩერდით
უნდა დადგინდეს საერთო საქმე,
პირადი ბედი გადავდოთ გვერდით
წინასწარ გლოცავთ, ღვთისმშობლის მაღლი
საქართველოზე გადმოსულია
ერთს მეორეზე არ დაგვჩრეს აზრი, უკან იხევს ან სულ წასულია
დიდ საქმეს მართებს დიდი მსჯელობა,
ასეთი არი ბრძენთა ხელობა
ნურც ავჩქარდებით და ნურც დავაკლებთ,
არ იყოს ფუჭი ჩვენი მცდელობა
მაგრამ იცოდეთ, როგორც გადაწყვეტთ,
ისეთი გველის ჩვენ მომავალი
თავზე კი არა, შვილზე იფიქრე, ასეთი არი მშობელის ვალი

გიორგი ბატონიშვილი

მეფემ როდესაც აქეთ მაწვია, გუმანით ვიგრძენ საქმის რაობა
ქვეყნის ბედია სასწორს დებულის, არვის ეგონოს მასხარაობა
მე ფენს ვითრევედი არა იმიტომ, რომ ქვეყნის ბედი არ მადარდია
ან როგორ ვიტყვი, ჩემი და ერის ბედი-ყისმათი თანაფარდია
მაგრამ როდესაც დიაღზე ფიქრობ, იქვე მცირედიც არ გავიწყდება
ჩვენ მცირენი ვართ, კაცნი ცალკ-ცალკე,
თუმცა დიადი ჩვენითა წყდება
ასეც შევხედოთ, ჩემი – საერთო, ერთამნეთშია გადახლართული
სხვისი კარგია, ჩემსას რითა სჯობს, განცალკელება ძალზეა რთული
მით უფრო, როცა ჩვენი მეობა, ჩვენ შორის უკვე არეულია
საერთო, ჩვენი, ჩემად რომ მიჩანს, მასში საერთო გაბნეულია
ამიტომ, რაკი მეფე მიბრძანებს, მამა კი არა, მეფე დიადი

დაუფარავად ყველას ვაუწყოთ გულს დაფარული რამ ხვაშიადი გულლიად ვიტყვი. წინასწარ ვიცი ნათქვამი ვის არ მოეწონება და მაინც ვიტყვი, ამას მოითხოვს ერის სურვილი და მეფის ნება გაგებდავ, თქვენთან ის გავამხილო,

რაც გულში მტკიცედ დაფარულია ზოგია ჩემგან ნაოცნებარი, ზოგი ნასესხებ-მოპარულია მე ასე ვიცი, ასე მასწავლეს, ერთობა არი სიმტკიცის ძირი ასე ვიზარდეთ, ამას შევცქერით,

ასეთ სიბრძნეზე როგორ ვთქვა ძვირი ქართლი, კახეთი და იმერეთი თუ ერთ სამეფოდ ერთიანდება მტერმა მოყვარემ, თავიდან ვიცით ერთიანობით აქ რა მოხდება დაქსაქსულობას, გათიშულობას,

ერთბაშად შეცვლის სიმტკიცე ერის უკან დახევად გარდაიქმნება, აქამდე ჩვენზე შემტევი მტერი მეფეს მივმართავ, მამას კი არა, მეფევ, თუ მოხდა ჩვენი ერთობა იყავ სარდალი, „პატარა კახი,“ ხვალე მოგელის ერში ღმერთობა თავად განსაზღვრე, გუშინ კახობდი,

„პატარა კახი“ მიტომ გიწოდეს მეტი შეიძელ, მეტად მოგენდნენ, ერთობის თასი გამოგიწოდეს არ მავიწყდება ის შემართება, ფხვქვეშ გაიგე თვით ინდოეთი სადაც იყავი, ჩვენთვის იყავი,

ქართველობისთვის გწყალობდა ღმერთი დღეს რაღა მოხდა, დღეს ხომ არ გთხოვენ,

ბრძოლის ყიყინა აახმაურო გეუბნებიან, ვიყავით ძმები, მსურს ძმობის ქუდი რომ დამახურო შენც კარგად იცი, იმერთ სურვილი, არი სიმტკიცე აქ მეფობისა თუ უარს იტყვი, სხვას რას ისურვებ,

განდები მსხვერპლი შემდეგ გმობისა, და ამას გარდა, შენი მეფობა, ერთობით უფრო გაძლიერდება ვინც გემუქროდა, აქეთ გებრძოდა, დაგემონება, ასედაც ხდება ამიტომ გეტყვი დაად ხელმწიფეს,

დაიდ მეომარს, უბრალოდ მამას ცხოვრებამ ბედით რაც მოგიტანა, კარგი გაგება სჭირდება ამას მე რად ავისხნა, რად შეგახსენო, სიძლიერეა ქვეყნად ერთობა ყველა წახდა და ყველა დამიწდა, ვინც მოინდომა მარტომ ღმერთობა

ჩვენ თუ ის გვინდა, რომ საქართველო
ალორძინდეს და ძლიერად ჩანდეს
უნდა ერთობას საყრდენად ვექცეთ, რომ აქეთ-იქით არ გადაქანდეს
და ამას გარდა, ყველა დაფიქრდეს,

რა გადასძალავს ქვეყნის ერთობას
ურთიერთ დგომას, ქვეყნის სიყვარულს,

ხორცის სიმტკიცეს, სულის ღმერთობას
და ყოველს გარდა, მეფეს ვეტყობდი, მეფეებ ბრძენო და უძლიერესო
გამოიარე წუთი-სოფელი, ეჭვების დალი როდის დაგესო
თუ გინდა მართლა თავს კი არ არგო,

ქვეყნად ქართველი გააძლიერო
უფალო შეგთხოვ, მოგვეც გონება, საქმე გავჭედოთ საქვეყნიერო
ჩვენ ყველამ ვიცით, თუ გვისწავლია, ჩვენი დაცემა მაშინ დაიწყო
როცა გამოჩნდა ჩემი და შენი, ჩვენმა ჩვენ შორის, დაყოფა იწყო
დღეს ეს დაყოფა სამეფოს ელტვის,

ყველას სურს მეფედ იწოდებოდეს
ამდენი მეფე, მეფე არ არის, ბევრიც უძახო, ბევრიც ხდებოდეს
მე გაგახსენებთ წარსულის ამბავს

და ვინც ამ ნათქვამს აზრებს მიაბავს,
შეძლებს, ქვეყანას რომ ემსახუროს, გამოარჩიოს სასარგებლო ავს
იყო დრო, როცა ებრაელობა, ქვეყნად ყველაზე ძლიერი იყო
მაგრამ დაეცა, როცა სამეფო ორად, ოთხად და ათად გაიყო
ჩვენც დაყოფილნი დავალთ მიწაზე,

თუ არ ვუწამლეთ, ასე დარჩება
მტერი ვერაგი ჩაგვყლაპავს ყველას,

ვინ იმკითხაოს, ვინ გადარჩება
ვასრულებ, მხოლოდ იმედს გამოვთქვამ,

თუ ერის შვილებს უნდათ ერთობა
უარის მთქმელი მათხოვარია, ხო-თი იწყება ყველას ღმერთობა

ქაბუხა მრბელიანი

ბატონიშვილის სიტყვა მემამა. სიტყვაშიცა ჩანს მამულიშვილი
დავლოცავ დედას, დავლოცავ მამას,

ვინც მოგვივლინა ასეთი შვილი
მე ბევრს არ ვიტყვი, გიორგის შემდეგ სალაპარაკო არაფერია

ცალკე, ვაჟკაციც ცოდვაა ქვეყნად, ამირანს მარტოს არ უმღერია
გავიმეორებ, ბატონ დედოფალს, როცა მიბრძანა, რაც მოვანსენე
ვერ ვულალატებ მეფეს, სამეფოს და ვერ გავხდები ფუჭად მოენე
აზრს ვერ შევიცვლი, ქვეყნის სიყვარულს აქ ვერ მოვრჩები,

თან ჩავიყოლებ

ჯანს აქ დავხარჯავ დაუნანებლად,

სულს არ გავტანჯავ და ავიყოლებ
ვჭვონებ იქმნება რამ საეშმაკო, ზოგს უკუღმართი გულს ახატია
ბოროტ კაცთათვის ქვეყნის დაქცევა,

როგორც მრევლისთვის წმინდა ხატია
არ დაიშლიან ჭორვას და ფურჩინას,

ღროს მონახავენ, შემოგვიტევენ
ნებას თუ მივცემთ, გავათამამებთ,

ერთგულთ სასუნთქსაც არ დავგიტევენ
მაგრამ თუ შევძლებთ, გავძლიერდებით,

გადაიშლება ბოროტის კვალი
არ დავგჭირდება მათი ძიება,

ახლოთ განჩხრეკა, შორით თვალთვალი
საჭირო არი მხოლოდ ხო ვუთხრათ, სამშობლო ჩვენი ვაერთიანოთ
ძალა შევაჭლოთ, ფეხზე დავდგებით. არა-თი რატომ დავაზიანოთ

იოანე მუსხრან-ბატონი

კარგი სურვილი საქმე არ არი,

მათ შორისა ძევს უსაზღვრო ზღვარი
კარს მოგვდგომია თურქი, სპარსელი,

მონაგრესს ჯებირს ღვარცოფის ღვარი
რუსეთი გვყავდა თითქო იმედად, ახლა რუსეთიც აღარსად არი
ასეთ ღროს თქვენი სურვილ-ქადილი

ჩამესმის როგორც ბალღებს ზღაპარი

ლავით სარღალი

რაც ჭაბუამ თქვა, კიდევ მენიშნა, ეშმაკეული არ მოისვენებს –
თავის მოჭორილს, სხვას დააბრალებს,

გადაგვაყოლებს მფურჩინავთა ენებს
გარკვევით ითქვა რაც ყველამ ვიცით,

არ ღირს ზედმეტად განმეორება

სამშობლო თუ მე, მე თუ სამშობლო,
 ამას სჭირდება ხმების სწორება
 სხვა ყველაფერი მონაგონია, მიზეზ-მიზეზი არ დაილევა
 თუ ვიხმაურეთ და ვერ შევკვირდით,
 დაქსაქსულობა ვერ დაიძლევა.
 სამშობლო გველის, იმერ-ამერში გაჩენილია დიდი იმედი
 ვინძლო პირადულს ზურგი ვაქციოთ,
 საერთო შევქმნათ გადასახადი
 ვიცით სპარსეთი რასა გთავაზობს,
 თურქეთს რა უნდა და რას გვპირდება
 რუსეთმა „ტრაქტატს“ ზურგი აქცია,
 და ფეხზე დგომა გაგვიძვირდება
 თუ არ ჩავკიდეთ ერთმანეთს ხელი,
 არ ვაძლიერეთ ჩვენი სოფელი
 მტერი გვიყელებს ჩასაფრებული,
 გაგვიშვარდება წუთისოფელი

ქაიხოსრო წერიტაული

ჩვენ, იმერლებმა, ყველას გისმინეთ და ხმა არავის ამოგვიღია
 რა არი ბევრი სალაპარაკო, გული ძმობისთვის თუ არი ღია
 ჩვენ აქ მოვსულვართ არა სავაჭროდ,
 რათა გულები ჩვენი შევაჭლოთ
 პირდაპირა თქვით თუ არ გინდივართ,
 არ მიგაჩნივართ საქმეში სანდოთ
 მე ასე ვიტყვი: გუშინ, გუშინს წინ აქ ბევრი აზრი გავიზიარეთ
 ვინ რა გვისურვა, რა მოინდომა, რა გვსურდა, აქეთ რაზე ვიარეთ
 შევაჯამეთ და დავკვალთანდით, და ჩვენი აზრი ასეთი არი
 ქართლსა და კახეთს თუ სურს ერთობა,
 აქა ვართ, ერთად ჩამოვკრათ ზარი
 თუ არას გვეტყვი, ძმობის დალატის
 ცოდვა იკისრეთ და გაიტანეთ
 ნუ დაგვაბრალებთ ისე და ასე,
 ერთობის გრძნობას თქვენ თავად ავნეთ
 მაშინ გვექნება იმისი ნება, აქეთ გიწოლოთ ძმები თავნება

რომელთაც რალაც-რალაც მიზეზით, ორივე მხარეს აწიეს ვნება და უფრო მეტი, მაშინ ჩვენ თვითონ,
 ვიტყვით ვინ გვინდა რომ მეფედ გვყავდეს
 თვითონ განვსაზღვრავთ რა მოვიქმედოთ,
 რომ იმერეთი კვლავაც აყვავდეს
 მაშინ სამდურავს ნურავინ გვეტყვის,
 არ გვეშინია სიტყვების სეტყვის
 მწარე განსჯისას არ დაივიწყოთ, ვინ უღალატა, როდისა და ვის

მეფე პრეპლა

სამასი ომი გადამიხდია, სამასჯერ მაინც სიკვდილი ვცანი
 უკან არასდროს დამიხევია, სამშობლო იყო ჩემი მიზანი
 როცა ავლანეთს სისხლი ვადინე, ინდოს ვიბრძოლე საკმაო ხანი
 ხმალს მივიქნევედი, ხმალმაც იცოდა, სამშობლო არი ჩემი მიზანი
 თავრიზს დავეცი, სპარსელთ ხანები, დავახარისხე მგვანი-უგვანი
 იქით რა მრჯიდა, აქეთ მტკიოდა, სამშობლო იყო ჩემი მიზანი
 სომხეთი, განჯა შემოვიერთე, ნახიჭევანის მიწები ვხანი
 რაც იქით ვთესე, აქეთ მოვიმკე, სამშობლო იყო ჩემი მიზანი
 დღეს ამ სამშობლოს შვილებს შეგხარით,
 რისთვის ვიბრძოდი, მასწავლით აქეთ
 კაცს ხომ საქმენი გამოაჩენენ, სიტყვით აგინეთ და გინდა აქეთ
 არვინ იფიქროს, კაცი ბერდება და ველარ არჩევს ჩემი და ჩვენი
 სამშობლოსათვის ერთიანდება, ცაკლე ნაპოვნი, ერთად ნაშენი
 მე ჩემი კალო გამილეწია, რაც შევიძელი, არი შედეგი
 ხელი მოიღეთ, მეტი შესძელით, ვინც უნდა იყოს, არი შემდეგი
 დარბაზობაზე რაც თქვენგან ითქვა, და რაც არ ითქვა, ისიც გავიგე
 ვერ შეარყიეთ ციხის კედელი, რომელიც ჩემთვის, მე-ვე ავიგე
 სამწუხაროა, არ არის ძალა, რომელიც გარეთ გამომიშვებდა
 შვებას მომგვრიდა,
 უამს დაუნდობელს მომაშორებდა, დაამარცხებდა
 მე შემიძლია დღეს მხოლოდ ერთი,
 რასაც შეგპირდით, ის აღვასრულოთ
 ბევრის მსურველი, ცოტას ვჭერდები,
 ვაზ შენს ერეკლეს, თავო ბედკრულო

1790 წ. კიდევ ერთხელ ჩაიშალა საქართველოს გაერთიანების მცდელობა. ქართლ-კახეთის სამეფოს იმერეთთან გაერთიანებით საფუძველი ჩაეყარებოდა დანარჩენი კუთხეების შემოერთების საქმეს. არა და გაერთიანების აუცილებლობას გრძნობდა ყველა და შესაბამისი ნაბიჯებიც იღებებოდა. ერეკლე II უარმა კი სავალალო შედეგები მიიტანა. ამით ყველაზე მეტად რუსეთმა ისარგებლა. მან სათითაოდ, პრაქტიკულად წინააღმდეგობის გარეშე დაიკავა საქართველოს სამეფო-სამთავროები.

სამწუხაროდ, 1790 წ. დარეჯან დედოფლის „დასმა“ აჯობა ერეკლესას, შეთანხმების ჩაშლის მოთავე დარეჯანი ამით არ დაკმაყოფილდა. მან აიძულა ერეკლე ქართლ-კახეთი მისი შვილებისათვის დაენაწილებდაეკანონებინა. ამას ემატებოდა ტახტის დაკავების წესის შეცვლა. ტრადიციულად ტახტს უფროსი ძე იკავებდა. დარეჯანის პროექტით, ტახტზე ოჯახში უფროსი უნდა გამეფებულიყო. უფროსი ძე, შემდეგ მომდევნო და ა.შ. დარეჯანი ამითაც არ დაკმაყოფილდა. მან შვილები აუჯანყა მამას. არც ერთი მათგანი მხარში არ დაუდგა მოხუცს 1795 წ. ომის დროს. გიორგის ეს არ გამოუვიდოდა, რადგან ალა მაჰმად ხანმა მისი საგამგეო ბორჩალო და ყაზახის სახანოს ნაწილი მანამდე დაიკავა. თავად გიორგის ავადმყოფობის გამო აქტიურობა არ შეეძლო. თავი მისმა ძემ გამოიჩინა. რაც შეეხება მის სასახლეს, იგი განჯის მფლობელმა ჯავათ ხანმა გადაარჩინა ძველი მეგობრობის გამო. ერეკლე პრაქტიკულად მარტო შეხვდა უბედურებას, რომელიც ალა მაჰმად ხანმა რუსეთთან შეთანხმებით მოამზადა. რუსეთი მხოლოდ შემოსევის შემდეგ ამოქმედდა და პრაქტიკულად განადგურებული სამეფო ადვილად მოაქცია გავლენის ქვეშ.

შეცდომას შეცდომა მოსდევდა. „გეორგიევსკის“ ტრაქტატი რუსეთმა გააუქმა, როცა საქართველოდან ჯარი გაიყვანა და სპარსეთს ასპარეზი გაუთავისუფლა. არ იქნა გამოყენებული თურქეთის წინადადება საქართველოს გაერთიანებაში დახმარებისა და ლეკების თარეშის აღკვეთის შესახებ თუ საქართველო რუსეთს არ შემოუშვებდა და ა.შ.

ბევრი რამ იყო დაკავშირებული 1790 წ. გაერთიანების საკითხთან. ამ შეცდომის კასკადს, საბოლოოდ შეიძლება ერთი შეფასება მიეცეს – დიდი ცოდვა. ცოდვა ერის წინაშე მეფისა, მისი ოჯახისა, დიდებულთა ერთი დასისა და ა.შ.

ცოდვის განეიტრალება სამეფო კარმა იმით სცადა, რომ ოთხი ათასიანი ჯარი იოანე მუხრან-ბატონის სარდლობით, ქიზიყის მოურავის ზაქარია ანდრონიკაშვილის, ჯარდან ჩოლოყაშვილის და რაც მთავარია, დარეჯან დედოფლის დასის აზრით, მეფობის უეჭველი კანდიდატის იულონ ბატონიშვილის მონაწილეობით, გადავიდა დასავლეთ საქართველოში და სოლომონ II ხელმეორედ გაძევა. ჩემი და ჩვენი, სახელმწიფო საქმეში კვლავ აირია.

აქვე, როგორც დამატება, ერთ მცირე საკითხზე უნდა გამახვილდეს ყურადღება: 1786 წ. 16 აგვისტოს გიორგი ბატონიშვილი ღვთისმშობლის მიძინების დღესასწაულზე ესტუმრა დუშეთის რაიონს. აქედან მხლებლებთან ერთად ფშავ-ხევსურეთი მონანახულა-მოილოცა. იქიდან ქისტებს ესტუმრა. უკან თიანეთი ერწოს გზით წამოსულმა (ერწოს მიდამოებში მას თავადმა ტუსიშვილმა უმასპინძლა) მეფე არჩილ II –ს მიერ აშენებული ბოკონის (ბოკორნის) მონასტერი მოილოცა და შემდეგ ბულაჩაურში გავლით დაბრუნდა.

საფიქრებელია რომ VIII ს. ეს ძეგლი უნდა იყოს ახლანდელი დავათის ღვთისმშობლის ეკლესია, რესტავრირებული ადგილობრივი მაცხოვრებლის, დიდი მორწმუნისა და მოღვაწის გივი ოდიშელიძის მიერ. სწორედ ამ ეკლესიასთან აღმოაჩინეს ცნობილი „დავითის სტულა“, III ს. დამწერლობის ნიმუში (იხ. რამაზ პატარიძის გამოკვლევა). თავად ძეგლი და მისი ისტორია, ცალკე შესწავლას საჭიროებს.

ცეზარი

(ცხელი ზამთარი – 2013)

18 იანვარი

ცეზარი

ვინ ოხერია, არ მასვენებენ. დავსვი წერტილი. რაც იყო, იყო რამდენს ავიტან, ბოლო არ უჩანს, რასაც ვუყურებ ორად გაიყო ხო, დამაცადეთ. „კურთხე“ ვუსმენ, ეგებ ახლი რამე გავიგო „სპეციალური რეპორტაჟი“, რომელი არის, არ ჩანს ურიგო პრეზიდენტი? არა, რას ამბობს? ირაკლიაო ღარიბაშვილი აკადემიის ბიბლიოთეკის დირექტორია, დიდი აქვს წვლილი ირაკლი? კაცს ეს რა დამართია, ჭაღარა როგორ გაშავებულა ზომითაც თითქოს შემცირებულა, მეტყველებითაც დაშავებულა რას ამბობს? რაო? ფარულ ჩანაწერს... ფარულ ჩანაწერს...

პროზოდები

„შელოუ გიგი“

თბილისის ვერი

„მისტერ პრეზიდენტ, სავსემ შელოუ“,
ჩემს სამეფოში გათენებულა
თორმეტი ხდება. პარასკევია. სამუშაო დღე არ დაწყებულა?

პროზოდები

რა დროს ეგ არის, გუშინ შევთანხმდით,
აეროპორტში გველოდებიან

მუდმივ მზად ყოფნა მათი ვალია, ჩემი ლოდინით კი არ ცდებიან სხვაა შეიხი. არაბთა შეიხს. რასაც შეეპირდი, ვერ ვალოდინებ ინვესტორია შეუდარები. დოლართა წყაროს მისგან ვადინებ

თბილისის პერი

ჩვენ რა არაბეთს მივემგზავრებით?

პრეზიდენტი

გიგი რა მოგდის, ისუნთქე შვებით
ჩავალთ, ჩვენ საქმეს უცებ გავჩარხავთ,
ტყუილი შრომით ხომ არ დავშვრებით
ორ-სამ დღეს ისეთ დროს გავატარებთ,
სიცოცხლეში არ დაგავიწყდება
ზოგი ქირი რომ მარგებელია, ხომ გაგიგია, ასედაც ხდება

თბილისის პერი

კი მაგრამ, რატომ ასე სასწრაფოდ, ბაქოს* მერე არ დამისვენია
რაც რთული იყო, იქ მოვაგვარე, გაზის ტარიფი ისევ ჩვენია
გამომივიდნენ ქვეყნის მხსნელები, დაპირებებით ელოძოთ ენები
ქალაქის მერი ვარ უგულავა, მაგათ პატარად რად ვერჩვენები

პრეზიდენტი

შენ მაგარი ხარ, შენი მოქცევით,
რაც ბაქოში ჰქმენ, ვარ კმაყოფილი
მაგრამ მხოლოდ შენ ხომ არ იყავი,
ნიკოლეიშვილს არ უძევს წვლილი?
რამაზი მუდამ იყო ერთგული, არცა მგონია გზას გადუხვიოს
ჩვენ გვიღალატოს, ოცნებას** აჰყვეს,
აქ მიგვატოვოს, იქით ეწვიოს

თბილისის პერი

ფიქრი არ არის. ჩვენი პარტია მონოლითივით არის შეკრული

* პრემიერ-მინისტრი აზერბაიჯანში ვიზიტისას სხვა საკითხებთან ერთად გაზის ტარიფის საკითხებსაც განიხილავდა. ბაქოში ჩასვლა მას გიგი უგულავამ და რამაზ ნიკოლეიშვილმა დაასწრეს და პრემიერის მცდელობა უშედეგო გამოდგა.

** იგულისხმება „ქართული ოცნების“ კოალიცია.

ჩვენ ლალატს ვინმე თუ განიზრახავს,
 სანამ ბიჯს გადავას, გახდება კრული
 თქვენი მცდელობით და ბელადობით, ისეთი არი მთელი სისტემა
 ერთის მოგება დანარჩენებს რგებთ, ერთის წაგება სხვისაა გვემა

პრეზილენტი

სწორედ შენიშნე. ახლა კი სულ სხვა, ამოცანაა გადასაწყვეტი
 ჯოჯოები გვყავს დასამარცხები, პრემიერი ჰყავთ გიჟი და ცეტი
 რამდენჯერ ვუთხარ, მოდი შევთანხმდეთ
 და დავივიწყოთ რაც ადრე იყო
 რასაც იშოვი, რასაც იპოვი, ვალდებული ხარ შუა გამიყო
 უარი მითხრა, მაგისი დედაც, ხედავ, როგორი გახდა თავხედი
 შევცდი ქვეყნიდან არ გავაძევე, აქ დავუტოვე გადასახედი

თბილისის პერი

ძველზე ახალ წელს თითქოს შეთანხმდით,
 სულ სიყვარულზე ილაპარაკა
 პატიოსნება, სათნობაო, როგორც ლოცვანი, ჩაარაკრაკა
 ოთხი დღე არი მხოლოდ გასული, ოთხ დღეში განა რა შეიცვალა
 რატომ გავიქცეთ არაბეთისკენ,
 თავდაცვისათვის არა გვაქვს ძალა?

პრეზილენტი

მე შენი მიკვირს, ისე იძახი, თითქოს მაგ ჯოჯოს სულაც არ იცნობ
 სიტყვა-პასუხი არ შეეშლება, თავს მოგაწონებს და კიდევ იძმობ
 მაგრამ რა უდევს იმ ბოროტ გულში, ან რა აზრები უტრიალებენ
 თვით ახლობლებიც ვერ მიხვდებიან,
 მეოცნებენიც მიტომ უძლებენ
 სხვამ თუ არ იცის, მე კარგად ვიცი, თუ სიყვარულზე ალაპარაკდა
 ნიშნავს, რალაცა აქვს ჩანაფიქრი,
 რაც იყო, მორჩა, საქმე გატრაკდა,
 პატრიარქთან რომ პირისპირ შევხვდით,
 სხვა გზა არ იყო, უნდა მეთმინა
 ჩუმად ვიყავი და მაინც იგრძნეს, ორივეს ერთად ნახვა მეწყინა

მაგათი დედაც, საქმეს მივხედოთ,
 ნაკლები შეგვხვდეს ეგებ ზარალი
 რაც გვიშოვია, სხვას რად დავუთმოთ,
 უფალი გვაძლევს, არი ალალი

თბილისის პერი

იქნებ აქ დავრჩე. იქ არ გჭირდები. სჯობს შეიხს ცალკე ელაპარაკო
 აქაურ ამბებს ისე გაცნობ, საქმე ეგონოს რამ საარაკო
 ჰარამხანაშიც, თუ გამოვიდა, ზედმეტი მოწმე რაში გჭირდება
 თუ აქედანაც გაიყოლიებ, დროსტარება არ გავიჭირდება
 ამასობაში მე აქ ვიზორუნებ, რომ გავიმყარო პოზიციები
 „ვაუჩერებსაც“ ჩამოვაროგებ, ბრიყვებს ვეგონოთ ტკბილი ძიები

პრეზიდენტი

სწორედ ვერ მსჯელობ, სანამ რას იტყვი, უნდა ასწონო სიტუაცია
 მეოცნებენი სკამებს გვართმევენ. სკამი არც ერთმა არ გაცია
 შენი დროც მოვა. რაც გიშოვია, უკან უწყალოდ ამოიღებენ
 არ დაგინდობენ, შენ დასაცავად, უბრალოდ ხმასაც არ გაიღებენ
 შენ რაც იშოვე, ჩემით იშოვე, მშიერი იყავ, როცა მიპოვე
 ქალაქის მერად წამოგასკუბე, მილიონების სისხლი გაწოვე
 ახლა შენ იცი, იცვალნენ დრონი,

წყალი შეგიდგა შენც ცოტა მგონი
 თავს არ უშველი, დღეს დაგაწევენ, არავინ იყო მსგავსის გამგონი

თბილისის პერი

ეგ არ მოხდება. ვარ არჩეული, თვით პრემიერი ვერ შემეხება
 ორი წელი მაქვს ვადის გასვლამდე. გავიტან, როგორც მომეხერხება
 და ამას გარდა, სახალწლოდ ხომ, მიმართვა იყო გავრცელებული
 პირად ცხოვრების ხელ უნღებლობა, იყო ხმამაღლა გაცხადებული
 ამ აზრს დავიცავ, ვის ეკითხება, რაც მიშოვია, არი პირადი
 ძალა მაქვს, ძალით გავატილო, ავის მოსურნე, ცერად მზირადი

პრეზიდენტი

თავს გაგივიდა ვატყობ მერობა, არ დაივიწყო ჩემი წყალობა

* ქალაქის მერიამ თბილისელების ყოველ ოჯახს 100-ლარიანი ვაუჩერი მისცა
 დენის, წყლისა და ნაგვის გადასახადებისათვის.

მე აღაგზევით, მე ავაყვავე, ზოგის კაცობა, ზოგის ქალობა
 ახლა, როდესაც გეუბნებიან უნდა წამომყვე, წამომყვე უნდა
 ვთქვი, გადავწყვიტე, საჭირო არი, აქაურობა დაიქცეს თუნდა
 ნუთუ ვერ ხვდები, მე ამ ჯოჯოებს ამინისტია რომ შევთავაზე
 უნდა შევიძლო მყარად დამალა,

წლების მანძილზე ვეწვალე რაზე
 თუ არ ეცდები, შენს მილიონებს, რომელიც შრომით გიგროვებია
 უმუშევრები მიითვისებენ, სხვის ხარჯზე ყოფნას ნაჩვევებია
 ამინისტია* რომ შევთავაზე, ხედავ? მაშინვე მითხრეს უარი
 მსურდა დამეცვა თქვენი ნაშოვნნი, არ გადაყლაპეს ეს სატყუარი
 ახლა რალა ვქნათ? უცხო მხარეში,

სჯობს მონაგარი რომ გადავმალოთ
 აქ თუ დავტოვებთ, ბოლოს მოგვიწევს,
 ჩამორთმეული წლობითა ვთვალვით

თაილისის პერი

სად მაქვს იმდენი, სად შეგედრები, ამ საცოდავი მილიონებით.
 მაგრამ რაც არი, ხომ ჩემი არი,

უმუშევრებს რად დავუთმო ნებით?
 არც ისე მინდა, აქ მიშოვნია. საზღვრების მიღმა რატომ დავმალო
 უკან როდის და ჩამოვიტანო. ან ხეტიალით რად დავიღალო?
 ანდა, ვინ იცის, რამდენი რამე, რამდენზე არი გაფორმებული
 გამოვაჩინო, ფულად ვაქციო, სხვას მივაბარო დახვავებული?
 აქ არ მინდობენ, იქ დამინდობენ? ვინ მომცეს ამის მტკიცე პირობა
 აღმომიჩინენ, ჩამომართმევენ, შემრჩება ხელში ფუჭი ვირობა
 ეგება სჯობდეს ოქროდ ვაქციო, აქ სადმე დავფლა და ვუდარაჯო
 ისევ ღარიბი იქნებ ვეგონო, იქნებ გადავრჩე, არ დავისაჯო?

პრეზიდენტი

გამკვირვებია შენი აზრები, შოვნა შეიძელ, შენახვა ვერა
 შენსას მიხედე, სხვისას რას ითვლი,
 ჩემ ქონებისკენ გაგიბრის მზერა

* პრეზიდენტის წინადადება იყო ეკონომიკური ამინისტიის გამოცხადება. 2013 წლამდე ვისაც რა ჰქონდა ნაშოვნ-მოპარული, ჩამოეწერებოდათ. მისი წინადადება უარყოფილი იქნა.

მე თუ მაქვს მეტი, მეტი ვიშრომე,

ქვეყნის ტვირთი მაქვს აკიდებული
 ისიც მეყოფა, ოქრუაშვილმა, დამაბეზლა და მომიკლა გული
 იცი ირაკლი კაცად ვაქციე იუსტიციის სამინისტროში
 დაჭერისგანაც გადავარჩინე, როცა უზომოდ დათვრა „ბისტროში“
 ველარ მოზომა, მილიციელებს, გაუდიდკაცდა, აუყირავდა
 გადაავიწყდა სოფლის წარსული, სად გაიზარდა და რასა ჰგავდა
 ჩემით იშოვა მილიონები, და მერე აქეთ შემომბობრუნდა
 რაც ხელთ მოიგდო ვერ დაუთვლია,

ჩემი ქონების დათვლა მოუნდა
 ტელევიზიით გამოაცხადა, ამდენი აქვსო მილიარდები
 სხვის ნამუშევარს ცერად რად უცქერ,

ყველას თავისი დააქვს დარდები
 ახლაც ასეა, თავად უყურებ, მთელი ქვეყანა არეულია
 ჩემი პარტია, ქვეყნის იმედი, არჩევნების გზით წაქცეულია
 გავერიდები, იქნებ ჩაწყნარდეს

და კვლავ მშველელად მოვევლინები
 სადაც არა სჯობს, გაცლა სჯობია, თავდადებული* ხომ არ ვიქნები

თბილისის შერი

მივხვდი, ხვალ ზევით ოცი რიცხვია,

პრეზიდენტობის ბოლო დღე არი
 უსაქმურები იკრიბებიან, სასახლის ირგვლივ დამდგარა ჯარი
 ქალაქის მერი ვალდებული ვარ, აქ თუ ვიქნები, რამე ვიღონო
 როცა არავინ მემორჩილება, რა შემძლია რა მოვიგონო?
 მეორე მხრივ კი საზღვრების გარეთ,

კარგად მიცნობენ, მერად ვითვლები
 პატივსა მცემენ, მეც შევიფერებ,

უცხოთა თვალში რად შევიცვლები
 თან თუ დაგვჭირდა დიდხანს დარჩენა,

პრეზიდენტობის ვადა გავიდა
 მერობის ვადა ხომ ძალაშია, არ დაგვჭირდება „ვიზა“ თავიდან
 ამასობაში კიდევ ჩავიცვი, წამოსასვლელად მოვემზადები

* თავდადებული მეფე დემეტრე, რომელმაც თავი სამშობლოს შესწირა.

მარამ მერიას რა დავუბარო, რაზე მივდივარ, რა მაქვს ვადები?

პრეზიდენტი

უსუსური ხარ, როდემდე გდიო, გზარდო, გასწავლო, გელაპარაკო უნდა შეიძლო კონცენტრირება, რომ ტყუილი თქვა, რამ საარაკო დაურეკე და უთხარი ასე, ხაჩირიშვილი, ახვლედიანი რომელიც შეგხვდეს დაუბარებდე:

ზრუნავ არ იყოს ბოლოს გვიანი თბილისის შიგნით მშენებლობები, აღარ შენდება, გაყინულია ამ საქმისათვის, ჯოჯობისგან, თანხის მიღების შანსი ნულია და ნახე ახლა გამოსავალი, ემირატებში ფულს გპირდებიან თუ პრეზიდენტი თავდებად მიგყავს,

კრედიტებს აღარ დაგზარდებიან მეც რალა მექნა, ქვეყნის გულისთვის,

მერიის თხოვნა გავიზიარე თუ კი სიკეთეს დამინახავენ, თბილისელების გამო ვიარე ინვესტიციებს ვთხოვთ ემირატებს, ჩვენი არაა რამე მოგება თუ მიხვდებიან, დავგიფასებენ, სიკეთეს უნდა კარგი გაგება ნუ დააყოვნებ, არ მიყვარს როცა ხელქვეითები მალოდინებენ უჩემოდ მინც არაფრად ღირან,

უჩემოდ ქვეყნად ვერას შეძლებენ.

/პრეზიდენტის სასახლის მიმდებარე ტერიტორია, მოქალაქეთა შეკრება/

მისილ ანღლუაჟი*

ერთსულოვნება გამოვიჩინეთ, ბინაში ერთიც არ დავარჩინეთ« ვიბრძოლეთ სიტყვით, ვიბრძოლეთ ძალით,

შვილები დავთმეთ და ვერ ვარჩინეთ ვიარეთ მგლურად, გვეგონა ადრე და თურმე მინც დავაგვიანეთ ეს ლოზუნგები, მასთან ცოცხები, დავწვით ქუჩები განაგვიანეთ თურმე რად გინდა დიდი მცდელობა,

გაგვიგო, გაჰქრა და გაგვერიდა

* საზოგადოება „ერთსულოვნების“ თავმჯდომარე.

სასახლის კარი გამოიკეტა და რომ გვეგონა ქედს მოიხრიადა
თვითმფრინავიდან თუ გადმოგვყურებს,

ჩვენს საქციელზე გაცინება

ჩვენ ვერ ვივარგეთ, ჩვენი ბრალია, ასეთი იყო უფალის ნება

მელორ მარნაქ*

ვადა გაუდის პრეზიდენტობის, ველარ დაიცავს კანონის ძალა
ცხრა წელი გვეჯდა თავზე ბატონად და ბერკეტები გამოეცალა
ხვალიდან უკვე მოქალაქეა, ხვალიდან ჩვენში ხდება რიგითი
გზა გაუგნია, უნდა ვიფიქროთ, მოსაბრუნები ჩავკეტოთ რითი
და ამას გარდა, იმპიჩმენტისთვის, შექმნილი არი ყველა პირობა
მოვითხოვოთ და დავაკანონოთ, გამოვაჩინოთ ჩვენი გმირობა
სასახლის კარებს კლიტე დავადოთ

და დავაყენოთ ირგვლივ მცველები
ცოცხით გავგაოთ მისი ხსენება, დავიკაბიწოთ მისთვის ხელები
კარგები დავდგათ, მომხრეებს ვთხოვოთ,

დასხდნენ, დაიწყონ შიგ უიმშილობა
ერთხმად ვიყვიროთ, კიდევ ვიგინოთ, ისე,

არ აჩნდეს ჭკვა აშლილობა
მე კი და ჩემი მომხრე ბიჭები, პროვოკატორებს ჩავუსაფრდებით
არ დავანებებთ მიტინგის დაშლას,

წინ აღვუდგებით, არ დავნებდებით

პრჩილ ჟოიკი**

დავაგვიანეთ, სულ ვიძახოდი, უნდა დაგვეწყო ბრძოლდა თავიდან
სანამ საცოდავ გეგმებს ვაწყობდით,

დრო გამონახა, სადღაც წავიდა
ახლა რაღა გქნათ, ვიდგეთ ღობესთან,

რკინებს შეგძახოთ და დავემუქროთ?
„პირველი ლედი“*** გამოვიყვანოთ, ვუთხრაოთ,

რად დარჩა თბილისში უქმროდ?
ეს არ ივარგებს, უმჯობესია, გაქცევა ყველას გავაგებინოთ

* ყოფილი პოლიტპატიმარი.

** ** „მეფე ერეკლე II“ საზოგადოების თავმჯდომარე.

*** პრეზიდენტის მეუღლე – სანდრა რულოვსი.

„ნაცებს“* მივუხტეთ, რაც უძარცვიათ,
 პასუხი ვთხოვოთ და ვაგებინოთ
 მე ჩემ ბიჭებს ვთხოვ მხარში დამიდგნენ,
 დღეს მხარში დგომა დიდი ვალია
 გამოვიკვლიოთ, ვის შეუთანხმდა, საით წავიდა, რა გზა გალია
 გამოვადევნოთ უკან მდევრები, იქ მივაწვდინოთ მუქარის ხმები
 რომ არ იფიქროს უკან ჩამოსვლა,
 ვუთხარათ ნუ ცდილობ, ტყუილად შვრები

გელორ პანსაკი

დაგეთანხმები. თუ გაგვეპარა. ჩავთვალოთ,
 თითქოს ჩვენით გავუშვიოთ
 რა გვჭირს გიჟების მოსაბრუნები,
 დაბმული გვყავდა, ახლა აუშვით
 მთავარი არი აღარ დაბრუნდეს, დარჩეს საითაც დილას წასულა
 მსოფლიოს ვუთხრათ, ჩვენ კანონს ვიცავთ,
 პრეზიდენტობის ვადა გასულა
 კონსტიტუციას ჩვენ კი არ ვარღვევთ, პირიქით, ვიცავთ და
 ვეფერებით
 გცდილობთ წავშალოთ რაც ჩაგვიმატა,
 შესწორებებით ათასფერებით

არჩილ ჟორიკი

უცნაურია. კაცი, რომელიც აღმაშენებელს ეტოლებოდა
 სხვა არც ერთ მეფეს ცალად არ სცნობდა,
 თავდადებული ეცოდებოდა
 რუსთველს ფიცავდა. ახალციხეში , შემოეხარჯა ორი სტრიქონი**
 ილია მართლის კვალს მიჰყვებოდა, სურათი ჰქონდა მისი ნაქონი
 სიზმარა იყო შეუდარები, და სიზმარივით ჩუმად წავიდა
 დარჩა ლაზიკა ასაშენები, უნდა დავიწყოთ შექმნა თავიდან
 რა კაცი იყო, როგორ დაგვტოვა,
 როგორ უეცრად მოგვიკლა გული

* ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის წევრები.
 ** ახალციხეში პრეზიდენტმა თავი მოიწონა რუსთაველის ცოდნით, მაგრამ შეშალა და შერცხვა.

ის დაგვრჩენია გამოვიტიროთ, დავრჩით ბედისგან დაობლებული
 ხვალ მცხეთას წავალთ, სვეტიცხოველთან,
 რომ პარაკლისი გადავიხადოთ
 ილიას ძეგლთან მიტინგს გავმართავთ,
 საცინლად თავი არ გავიხადოთ
 თემო ქორიძე, პეტრე მამრაძე,
 შეგვთანხმდნენ, იქ მხარს დაგვიმშვენებენ
 ცოტა სიტყვასაც შემოგვაწევენ, საბრძოლო გეგმებს აგვიშენებენ
 დიდი აქვთ ამ მხრივ გამოცდილება,
 თუმც დრო და ყამი სწრაფად იცვლება
 გადუტანიათ მრავალი ჭირი, ხელეწიფებათ ახლის გაძლება

მისილ ანღულუაჟი

თუ თქვენი გუნდი წიწამურს მივა, იქ დაგჭირდებათ ჯიპი ან ნივა
 მიხვალთ და ნახავთ ტანმალალ კიბეს,
 ქვების წინდები უწესოდ სცვივა
 რომ არ დაშავდეთ კლდეზე მცოცავნი, თოკი წაიღეთ და წარაყინი
 ვინც ზევით ავა, ის დაინახავს,
 ძეგლების მცველებს ჰღრძობიათ ტვინი
 და უფრო მეტად ტვინ ნაღრძობია,
 ვინაც სახალხოდ ილიას ფიცავს
 მისი ძეგლი კი არაფრად უღირს,
 მისკენ მისასვლელ გზასაც არ იცავს.

პრნილ ჟჟოიკი

ორჯერ მივმართეთ თავად პრეზიდენტს,
 ვთხოვეთ საქმეში დაგვხმარებოდა
 რომ აღგვედგინა ძეგლის წინ კიბე, რომელიც გზაში გვეღობებოდა
 ილია მართალს რად მიხედავდა, მისახედი აქვს სასახლის ხედი
 რიყის მიდამო, ხიდი შუშისა, ავლაბარიდან გადასახედი
 მოთხოვნილ საქმეს რა სჭირდებოდა,
 კიბის აღდგენა, ძეგლის გაწმენდა
 ვერ გაიმეტა ილიასათვის, მისი ფიქრები სხვაგვარად ფრენდა
 ახლა რალა ვქნათ? იმედად გვრჩება ივანიშვილი, დიდი ქართველი
 იმდენი ძეგლი აღუდგენია, არავინაა მათი დამთვლელი

აქ ბევრი ხარჭი არ დასჭირდება,
 სანაცვლოდ ვიტყვი, რაც სათქმელია
 მიშას გავლანძღავ, ბიძინას ვაქებ, ენას სათქმელი არ დაელია
 ასე შევთანხმდეთ, თქვენ აქ გამაგრდით,
 საბრძოლო ბანაკს ნუ მიატოვებთ
 ჩვენ წინამურის გზას გადავკეტავთ,
 თუ გამოჩნდება, იქვე დავტოვებთ.

/თვითმფრინავში/

პრეზიდენტი

რა ჭკვიანი ვარ. მომიტინგეებს ორიოდ წუთით გამოვასწარი
 შენ ფეხს ითრევიდი. რატომ გგონია, არ მოგადგება მათი ამქარი?
 ტყუილად ფიქრობ, კანონი გიცავს, მერი ხარ, არას დაგიშავებენ
 აკაკის* ნახე რა დღე აყენეს, შენც ლამაზ ცხვირ-პირს გაგიშავებენ
 მერე ისევე მე უნდა გიშველო,
 პრეზიდენტი ვარ, ვალდებული ვარ
 სანამ გჭირდება, კიდევ შემაქებ,
 ისე გახვრეტილ შაურად ვღირვარ

თბილისის პერი

ასე რადამბობ. აკაკის მადრი, ლოთს და დებოშირს თავაწყვეტილსა
 როცა ბრაზდება, არავის ინდობს,
 ერთ-ერთში ურევს დედას და შვილსა
 პარლამენტშიაც უნახავთ მთვრალი,
 სულ ერთი იყო კაცი თუ ქალი
 მამრადეს სცემა, იმნაიშვილსაც ჩალურჯებული დაჭმონდა თვალი

პრეზიდენტი

მამრადეს სცემა, მერე ამით ხომ, იქ ერთგულება გამოიჩინა
 ის ყურნალისტიც, ენა უსწრებდა და დაუსჯელი არ დაარჩინა
 ამიტომ იყო მე ერთგულება, დავუფასე და გზა გავუხსენი
 ვინცა გმფარველობს, მას ემსახურო,
 რატომ გგონია ნაკლი და სენი?

* პარლამენტის წევრი აკაკი ბობოხიძე. ზუგდიდში მას კვერცხი ესროლეს.

თბილისის პერი

მამრადის ცემა რა გმირობაა, თანაც იცი რომ არ გიპასუხებს არ გაპატიებს, მაგრამ იყურებს, სასამართლოსაც არ შეაწუხებს იმნაიშვილიც ჟურნალისტია, პროფესიულად აიდგა ენა ვერ შეუბრუნა აკაკის ხელი, დეპუტატს შერჩა, მსახურის ცემა ამ ჩხუბს გმირობად არ ჩაუთვლიდი, გამომივიდა ეგ „დედ ჰასანი“^{*} ჩვეულებრივი მედროვე არი, და იბოგინებს საკმაო ხანი

პრაზიკენტი

ეგ მეც ვავიგე. გუშინწინ თურმე, მოსკოვში, სადღაც ჩაუცხრილიათ რამდენიც ჰქონდეთ ავტორიტეტი, ქურდებს ქურდები მაინცა ჰქვიათ ისიც მიამბეს, ქურთი ყოფილა, კუკიაზეა^{**} თურმე გაზრდილი რაც გიწერია, ის არ ავცდება, რამდენიც გინდა იყავი ფრთხილი

თბილისის პერი

მართალი უთქვამთ, იეზიდია^{***} აქედან იქით არი წასული კუკიაზე აქვს ადგმული ფეხი, თბილისი არი მისი წარსული ასე ამბობენ, აისორები, ქურთები, მისგან აღზევებულან რომელიც არი რუსეთში შავი, აქედან ყველა მასთან წასულან კალაშოვი ხომ ჩენ ჩავსვით შაქრო, ავტორიტეტი მისგან ქებული იქ შოულობდა, აქ ხარჯავდა, ამიტომ იყო დაფასებული „დედ ჰასანს“ თურმე ანდერძად ჰქონდა, რომ დაეკრძალათ მშობლების გვერდით მითხრეს და მთხოვეს ნება მიმეცა, რადგან იცავენ მის სურვილს მკერდით

პრაზიკენტი

მერე, რა ჰქენი, მიეცი ნება? და არა მკითხე საქმეზე რჩევა? ვატყობ დადკაცობ, არ მეპუები, მოღალატური დაგყვება ჩვევა ქურდები მიტომ ჩავსვი ციხეში, გვერჩოდნენ, თანაც გვეცილებოდნენ

* რუსეთში კრიმინალური სამყაროს ლიდერი, რომელიც 16 იანვარს მოკლეს მოსკოვში.

** უბანი თბილისში.

*** იეზიდობა – ქურთების ნაწილის რელიგია. ხშირად იგი ეროვნებად მიაჩნიათ.

მაგათგასაყოფს რასა ვშოულობთ, შოვნაში მაინც გვეჯიბრებოდნენ
 რატომ გავხადოთ გასაყოფელი, სჯობს ჩვენი იყო მთელი სოფელი
 სასახლე ჩვენ და საკანი მათი, იტყვის ყოველი ჭკუათმყოფელი

თბილისის პერი

კვალში მოგყვები, ბრძოლის ტაქტიკა, კარგა ხანია, გავიზებირე
 ამიტომ იყო არ ვუთხარ „არა“, „ხოც“ არ ვუთხარი, გავინაპირე
 ხო მეთქვა ამით კანონს ვარღვევდი,

არა არღვევდა კაცობის წესებს
 მიცვალებულთან ვინაც იბრძოლებს,

არავინ უწყის სად დაიკვნესებს
 დღეს ვიცი ქურობებს უარს ეტყვიან,

არ შესრულდება მათი სურვილი
 შავებიც ბოლმით აღივსებიან, შურისძიების მოკლავთ წყურვილი
 ჩვენ გავეცლებით, საერთო რისხვა „მეოცნებებს“ მიუბრუნდება
 წვეთი და წვეთი ზღვად გადიქცევა,

მერე ვინ იცის სად რა მოხდება

პრეზიდენტი

მომწონს ნათქვამი, ტაქტიკური სვლა,

არც მრავალ მხრივ მომგებიანი
 ჩვენ თავსაც ვიცავთ და თავსაც ვესხმით,

ისე, არ შეგვზვდეს რამე ზიანი
 მხოლოდ არ მესმის, თავათ ქურობები, რად ეყოფიან იეზიდობას
 რწმენის მიხედვით ქურობათა გათიშვა,

ვერ წაადგება რიცხვით დიდობას
 რაც არი არი, სად დამარხავენ, პასუხი ჩვენ არ მოგვეკითხება
 ჩვენ მართლები ვართ ისეც და ასეც,

ამათ შეხვდებით წყვევლა-ფუროთხება.

თბილისის პერი

მიცვალებულთან ბრძოლა არ გვარგებს,

ისეც ბევრი გვყავს ჩასაფრებული
 „ამინისტიით“ თუ გამოვიდნენ, თბილისში ყოფნა იქნება რთული

პრეზილენტი

ვხედავ, მოტვინე, ქვეყნიდან გაცლა,
 რამდენიმე დღით არი საჭირო
 მომიტინგეებს გავერიდებით, ამაზე ფიქრით რად გავიჭიროთ
 თან საზღვარს გარეთ ფინანსურ საქმეს,
 გადაგვიწყვეტენ უმტკივნეულოდ
 უფალმა არ ქნას დაგვჭირდეს გაცლა,
 ხომ ვერ დავრჩებით წლობით უფულოდ

თბილისის პერი

მიზეზიც კარგად შერჩეულია, არაბეთისკენ ვისაც უღია
 იცის ვაჭრობით ქალსაც იყიდი და უფულობაც დაძლეულია
 ჩვენთან პირიქით „ოცნების“ *
 ხალხმა უმუშევრობის რიგები ზარდა
 ინვესტორებიც აღარსად ჩანან,
 და რა გვიშველის გაქცევის გარდა?
 რაც იყო, იყო. ოცი ათასი იმათ რიგებს რომ მიემატება
 ციხიდან გარეთ გამოსულებიც, ვინ წარმოიდგენს აქ რა მოხდება

პრეზილენტი

ათას ხუთასი მე შევიწყალე, ხუთი ათასი მაგათი არი
 მშვიდრები მშვიდრ ხალხს დანამატი, დატრიალდება ცირკი მაგარი
 ვერც გაამტყუნებ, არ მოიპარონ,
 რა ქნან ცხოვრება ხომ მაინც უნდათ
 იუაჩალებენ, რასაც ნახავენ, დაეცემიან, გუნდათ და გუნდათ
 ჩვენ გავმართლდებით, ხომ ვაფრთხილებდით,
 „ამინისტია“ საზიანოა
 ახლა დაიცვან თავის ქონება, რითიც შეძლებენ, ვისიც რა შნოა

თბილისის პერი

კრიმინოგენურ სიტუაციას რომ მაღლა ავწევთ, ეს ხომ ცხადია
 დაეთხოვება მრავალი ქვეყნად, რაც უშოვია და აბადია
 ბიზნესმენებიც აბუნტდებიან, თუმცა მშვიდრები არ დარჩებიან
 ჩვენსავით ვინაც დროით დამალავს, მხოლოდ ისინი გადაარჩებიან

* კოალიცია „ქართული ოცნების“ წევრები.

პრეზიდენტობის ვადა თუ გადის, ჩემზე იქნება ახლა შეტევა და რა იციან, კვალი წავშაღე, ჩემს „დოსიეში“ რაც ჩაეტევა ახლა დავიწყებ თვითონ შეტევას,

თავდასხმა არის კარგი თავდაცვა. თანაც მივუშვებ, რომ ბევრმა შეძლოს,

მეტის მიღება და მეტის ძარცვა საწყალ ხალხს ვინაც მე მბაბარია, თბილისელები, ეს მათხოვრები ას-ას ლარს ვჩუქნი, ოღონდ გაჩუმდნენ

და ნაწყენობის დაწვან დავთრები ჩემს ხელქვეითებს, აპარატის ხალხს, უკვე მივეცი დიდი ხელფასი თუ გაჭირდება გვიერთგულებენ, მოქრთამულების ავწიე ფასი დაცვაც შევქმენი, უწყების დაცვა, პირად დაცვას რომ დაემატება მადლიერები ძალას შეკრებენ, ვისაც „ოცნება“ არ ეხატება ამასობაში მომიტინგენიც დაიღლებიან, დაიშლებიან შეეშვებიან იმ მაღალ ნაყოფს,

რომელსაც ხტომით ვერ შეწვდებიან.

პრეზიდენტი

გარდა პირადი მოსაზრებისა, საერთო საქმეც თუ გავარიგეთ ჩვენი მომხრენი მოიქცევიან, როგორც ვითხოვეთ და დავარიგეთ ათი დღის წინ ვთქვი, რომ არაბულმა

„დაბი ჯგუფმა“ თქვა ჩვენზე უარი ახლა შევხვდებით, რომ განაახლოს ეს დაპირება და სატყუარი იმიტომავთქვი, რომ გამართლება ჰქონოდა ამ ჩვენს გამგზავრებასა სინამდვილეში, მათ ვინ დაუწყებს, ცნობილ მიზეზთა მოძიებასა ორი წელია კონტრაქტი შეწყდა, მე კი ისე ვთქვი, რომ არ ვიცოდი პარლამენტის წინ რას აშენებდნენ,

ცოდნის წყურვილით მიმოვიდოდი შენც კარგად იცი, ზედ რუსთაველზე ახალ შენების მივეცი ნება თან ვუკარნახე როგორ გაეყოთ წილები ვისაც არ ეწყინება.

დედის მაგათმა, თურმე უნდოდათ, უწილოდ რამე ეშენებინათ წილი მოვთხოვე, იუკადრისეს, არიფები ვართ ჩვენზე ეცინათ?

თბილისის პერი

სამი ედვარდსი, მათი უფროსი, კორუფციაში გამოქეჩილი

პროცენტზე როგორ ბედავდა კამათს, გაუმაძღარი,
გიუი, დებილი

პრეზილენტი

სანერვიულო არაფერია, რაც დაიკარგა, ის საწყენია
უფრო ლაზიკის ბედი მადარდებს, ამთგან როგორ დასათმენია
ანაკლიას და ენგურის ახლოს, დიდი ქალაქის ვიწყო შენება
სასტუმრო ჩავდგი, ჭაობებს მივდგი
და დავაშრობდი როგორც მენება
ახლა რაღა ვთქვა, ამ ჯოჯოებმა, შეწყვიტეს მისი დაფინანსება
მიტირებია ამათი დედა, ამათი ყოფა, ფუჭი არსება.

თბილისის პერი

ლაზიკის საქმემ, ასე იტყვიან, წყალი დალია ჩაილურისა
ტრაკი არ გვქონდა რაზე ვიწყებდით,
გადამდგარები მქმნელი ვართ რისა

პრეზილენტი

არ გააგრძელო, როგორ წამოგცდა, ჩვენში არაა ჯერ გადამდგარი
შემოდგომამდე როგორმე გავძლებ, შენი მერობაც ჯერაა მყარი
ეს იმას ნიშნავს ბრძოლა გრძელდება, ასე იოლად არ დამთავრდება
ვინაც საკუთარ სისუსტეს იგრძნობს, ვადაზე ადრე გადაგორდება
შენ მარტო ნახე, რამდენ პრობლემას,
ჯერ არ მოსულან, გადაეყარნენ
ამ გამარჯვებას ბევრი ინანებს, ინატრებს ჭაობს სადაც ეყარნენ
მარტო ის რად ღირს მოსახლეობას რამდენ რამეზე მისცეს პირობა
რა შეუსრულეს, უკვე გამოჩნდა, უუნარობა, ქცევით ვირობა
ხელისუფლების წართმევა უნდათ და არა ყოფნით გამბედაობა
რა რით შეცვალონ, ვერ გაუგიათ, ვინ და ვინაა, მათი რაობა
ეს იმას ნიშნავს, შანსი დიდია, ერთი-მეორეს არ ენდობიან
თუ ბრძოლას იწყებ, ნუ შეჩერდები, ამ შეგონებას ვერა ხვდებიან

თბილისის პერი

ეგ თავისთავად, მაგრამ ჩვენ რა ვქნათ,
ლაზიკის საქმეს რა ეშველება
დაწყებულ საქმეს ვერ მივატოვებთ, არც უწერია მას გაგრძელება

პრეზილენტი

შენ რა გადარდებს, ლაზიკის საქმე, ვით სატყუარა მოგონილია ფულის მახეა. თან რუსებისთვის სანერვიულოდ „შეტენილია“ გახსოვს, შევპირდი მოსახლეობას

წართმეულ მხარის დაბრუნებასა ცხინვალს და ჯავას, სოხუმს და გაგრას,

კაკაკასის მთებს, სხვასა და სხვასა რაც არ შემეძლო, რას გავაწყობდი,

მაგრამ პირობის დარღვევას ვგრძნობდი პუტინს ვებრძოდი, ვერა ვჩაგრა ვდი,

მაგრამ არც ძალას რუსისას ვცნობდი და მოვიგონე, ლაზიკა ერთ დროს, ანაპის მხარეს იყო ქალაქი სკოლაში გვითხრეს. დავიმახსოვრე.

მიუღწევველზე გვქონდა ლაქ-ლაქი ბავშვობის ნატვარა ამოტივტივდა. აზრმა გონება გაასხივოსნა მოგონებებმა კიდევ გამართო და აფხაზეთზე დარდები მოხსნა გავმხიარულდი. მაშინ ვიფიქრე, იქნება სხვებიც ვამხიარულო ქალაქს დავიწყებ, ლაზიკას ვარქმევ,

რომ ამით ნატვრა სხვებს ავუსრულო მეოცნებენი ჰქვიათ ჯოჯოებს, მაგრამ არა აქვთ ოცნების თავი რაც მე მიხარის – მათ ის აწუხებთ, რაც მათ უხარით ჩემია ავი ახლა ხელს ვიბან, მე ჩემი ვქენი, გინდ ააშენონ და გინდა არა მათი სურვილი, ჩაკლან ლაზიკა, არც გამეხარდა და არც მემწარა.

თბილისის პერი

ლაზიკის გარდა რამდენი რამე, ბოლო ხანს იყო წამოწყებული ზოგი საჭირო, ზოგი ნაკლებად, მაგრამ ყველაა შეჩერებული ჰიდრო სადგური ზედ ხონის წყალზე,

ელექტრო წყაროს კარგი იმედი არავინ იცის ამ მშენებლობას, ხვალე როგორი მოელის ბედი თავად თბილისში, აეროპორტში, ასაფრენი გზის, მეორე ხაზი რომლის შენება გვეჩქარებოდა, დარჩენილია, როგორც ნახაზი ან შემოვლითი რკინიგზის ხაზი, უკვე წელია, დაწყებულია რამდენი ხიდი და ბაიდეუკი, უკვე ნახევრად აგებულია

ჩვენ თუ ვერ შევძლებთ,
 რა ეშველება, მშენებლობები გაჩერებული
 დრო და ამინდის ანაბარია, უხმარ-უგნებლად დაძველებული.

პრეზილენტი

გენიალური იყო ნაბიჯი, როცა დავიწყე მშენებლობები
 ყოველი კუთხე ავაწრიალე, ყველას შევაგლე ზრუნვით ხელები
 სვანეთში აველ, ტურბაზა გავხსენ, ზემო აჭარა მოვინადირე
 იქიდან კახეთს გადავუძახე, ჯოჯოს თვალეში გავჭედე დირე
 ვადები დავთქვი, თუმცა ვიცოდი, იმდენ ხანს არვინ გამაჩერებდა
 მე წავიდოდი, სხვა არვინ იყო,

ამ მშენებლობებს ერთად შეკრებდა
 ბავშვი არა ხარ, იმდენს ვერ მიხვდე,

ქალაქი ერთ დღეს არ აშენდება
 ადამიანი იმედით არი, ყოველი დილა ასე თენდება
 ადამიანებს იმედი მივეც მშენებლობების წამოწყებითა
 ხმა რომ მოეცათ იმ არჩევნებზე, იმედით სასესეს, თავის ნებითა
 ამიტომ იყო, პარტიას ვენდე, მისი მოგების მიზნით ვიარე
 საბავშვო ბაღი, სკოლა და კლუბი, სოფელ და სოფელ შემოვიარე
 არ დამიჯერეს? თავს დააბრალონ, მშენებლობები თუ შეაჩერეს
 არ დაივიწყონ, რას ვპირდებოდი, ვის უღალატეს, ვის მიუფერეს

თბილისის გერი

შეჩერებული მშენებლობები თვალებს მატკიებს,
 როგორც მაზოლი
 აეროპორტის ბედიც მაწუხებს და ასაფრენი ახალი ზოლი
 რა ეშველება ქალაქის ხვალეს, კაფე-ბარები დაიხურება
 ტურისტთა ნაკადს ვერაფრით გავზრდით,
 შეგეზარება ქვეყნის ყურება
 ამათ რომ ჰკითხო, აქვთ წარმატება
 და სამართალსაც დაამკვიდრებენ
 თედო, მინდია* მიუწვევიათ, მათგან მომავლის ამბებს იგებენ

* თედო ჯაფარიძე, მინდია უგრეხელიძე – ე. შევარდნაძის პერიოდის კადრი.

აბაშიძე* ჰყვავთ შუამავალი, მისგან რუსებსაც ეტენებიან
 მოგზავნილია ივანიშვილი, ამას მიხვდება ქვეყანა გვიან.

პრეზიდენტი

შენ მართალი თქვი. ივანიშვილი,
 შევარდნაძის ხნის კადრებს ეყრდნობა
 შემოიკრიბა ყველა წარსული, ვისაც არ ჰქონდა ჩემგან შენდობა
 ხადურს** უყურე, როგორი რიხით და რა აბლომბით დაიარება
 მისი წარსული, ქრთამებით სავსე, ნახოს ვისაც არ დაეზარება
 როგორი არი, როდესაც ქურდი, პატიოსნების წესებს გასწავლის
 ხაზინის ვირთხა ფინანსებს მართავს,

ხელში ჩამგდები სხვისი ნადავლის
 გინდ კირვალიძე***, რა ესმის სოფლის,

გლუხკაცს სატკივარს როგორ გაუგებს
 ნახნავ-ნათესებს რომ მიადგება, მოსავლის პატრონს წერას აუგებს
 ძველ კადრებს ენდო. ეს იმას ნიშნავს,

ახლები არ ჰყავს მცოდნე და სანდო
 ძალა-უფლებას მეცილებიან. ასეთებს ჩემი ნაშენი ვანდო?
 რაც მე შევიძელ, სხვა ვინ შეძლებდა, ქვეყანა იყო დიდების გზაზე
 ისე არაა, ამათ რომ უნდათ, ხალხი ამღერონ შეწყობილ ხმაზე
 ცოტაც ვაცალოთ, თავადაც ნახავ, ძველნი, ახლებში აირევიან
 დრო მოვა, ისევ ჩვენ დაგბრუნდებით, დემოკრატია ამასა ჰქვიან

თბილისის პერი

აირევიან, მაშ რა იქნება, სხვისი, თავისი ვერ გაუგიათ
 ივანიშვილის მილიონები, ქვაფენილივით ქვეშ დაუგიათ
 ამათ ჰგონიათ რომ მილიარდებს, ამდენ დამშეულს შეაჭმევიანებს
 დოლარს რომ მოგცემს, ათს გამოგართმევს,
 მწყურვალს წყალსაც არ დაგალევიანებს.

პრეზიდენტი

ივანიშვილი აღარ მიხსენო. ეგ ჯოჯოების მეთაურია

* ზურაბ აბაშიძე – რუსეთთან ურთიერთობის საქმეებში სპეციალური წარმომადგენელი.
 ** ნოდარ ხადური – ფინანსთა მინისტრი.
 *** დავით კირვალიძე – სოფლის მეურნეობის მინისტრი.

წლების მანძილზე რაც დავალაგე, ეგ შემოგვიჩნდა და აურია რაც მე სიკეთე მაგას ვუყავი, რაც ჰქონდა, ვთხოვე და გავუყავი თანავუგრძნობლი, ბევრს არ ვძალავდი,

ბრიყვი ყოფილა, ძუნწი და ავი გაუგონარი მოხდა ამბავი. წლობით ვიცავდი და ვმფარველობდი მაგის ჰაბიტუსს არად ვაკდებდი,

ვეფერებოდი და თითქმის ვძმობდი გამითამამდა. სამას მილიონს ველარ მოგცემო, შემომითვალა მამაცხონებულს რად გაუკვირდა,

ბატონს ბეგარაც უნდა და ლალაც მე ერთში შეევცდი, როგორც აგენტი, პუტინისაგან შემოგზავნილი არც დავიჭირე, არც გავაძევე, არც მივუჩინე მკვლელი – აჩრდილი მართალი უთქვამთ, სიკეთე მუდამ სიბოროტეთი მოგობრუნდება არ გაგიკვირდეს, რწყილს თუ დაისვამ,

მაღე ქოჩორზე აგაფრინდება.

თბილისის პერი

გვინალა არი თითზე კბენანი.

დრო გვქონდა, დრო ვერ გამოვიყენეთ ის ვაპატიეთ, ეს ვაპატიეთ, ხმა არ გავეცით, წინ დავაყენეთ მინის კოშკი რომ ავაგებინე, განა ქვეყანას გავაგებინე ბოტანიკურ ბაღს ფართი მოაჭრა, მასზე პასუხი არ ვაგებინე შემოგვიბრუნდა, ერთი ის შევეძელ, პატრული შუა გავაყოფინე მერიის დაცვა ცალკე შევქმენი, ყულფში თავი არ გავაყოფინე არა და მქონდა შესაძლებლობა, მომეწყო რამე პროვოკაცია მაგრამ ვიფიქრე, რა ფეხებს მომჭამს, რა შეუძლია, ან რა კაცია ხედავ ფხა როგორ გამოიჩინა, ჩემთვის ნაწილი არ დაარჩინა ხალხის გულისთვის ვითომ თავსა სდებს, ასე ეშმაკი რამ გააჩინა.

პრეზიდენტი

ვერას დაგვაკლებს, კონსტიტუცია ისე მივჭერი, ასე მოვჭერი იმუნტიტეტი გვიცავს ორივეს, არავინაა ჩვენი დამჭერი ღარიბაშვილი* მინისტრად დასვა, თამაზაშვილის სიძე უგვანო

* ირაკლი ღარიბაშვილი – შინაგან საქმეთა მინისტრი. თამაზ თამაზაშვილი მისი სიმამრი და გამოცდილი კადრი.

ეგ შეედრება ახალაიას*, თუ გავუტოლო ორივეს ვანო?
 ამათ ზგონიათ „ჩარეცხილების“ დრო ისევ უკან მოტრიალდება
 იმას ვერ გრძნობენ, ვინც მილალატებს,
 მათთვის ცხოვრება გატიალდება
 ასე მოვიქცეთ, ემირატებში, ვითომ მოგველის დიდი საქმენი
 ორი-სამი დღე იქ გავატაროთ და გადავმალოთ, რაცაა ჩვენი
 შემდეგ იქიდან სტრასბურგში წავალ,
 ორი კვირის წინ მივიღე წვევა
 სიტყვით მივმართავ, იმათ ლიდერებს,
 ჩემი მოსმენის დასჩემდათ ჩვევა
 შენც დაბრუნდები თბილისში ამ დროს, რომ გაამაგრო პოზიციები
 ყურნალისტებმაც ფართედ გაშალონ, როგორი მქონდა ოვაციები.

თბილისის პერი

გეგმა კარგია. მაგრამ რაღა ვქნა, თუ არ გაჩერდნენ მომიტინგენი
 თუ შენს სასახლეს ალყა არ მოხსნეს.
 თუ გაუმყარდათ ვირობის გენი?
 ეხ, რა დრო იყო. და რა კადრები,
 დაუნდობელი დამრტყმელი ძალა
 „სოდ-ი“ თუ „კუდ-ი“**, კეჟერა, ბაჩო,
 ყველა ერთბაშად შემოგვეცალა

პრეზიდენტი

ჩავიკლათ წარსულ კადრებზე დარდი. ასე გვეტყოდა დიდი ილია
 ერთს მეორე ცვლის, მოდის მესამე, მოსაგონარიც არ დაილია
 ჩვენ უნდა ვსდითთ ახლა სხვა ჭორებს,
 წავახალისოთ ვინც აავორებს
 სიმართლე არი ღარიბთა ხვედრი,
 მდიდართა ჭორი ხალხს აამძორებს
 დაგვემილი მაქვს, რა დაგვიმალო, ვისზე რა ითქვას, ვის რა ვაცალო
 რომ ხალხის მასა ორად გაიყოს, წაგებ-მოგებაც შედეგით ვთვალო
 ვანო ატყდება, მერაბიშვილი, ქვეყნის ხაზინა ცარიელია
 საბიუჯეტო კრახი მოგველის, ჩვენ ფულზე ფიქრი არ დაგველია

* ბაჩანა ახალაია, ვანო მერაბიშვილი – ყოფილი მინისტრები.
 ** „სოდ-ი“, „კუდ-ი“ – შსს დანაყოფები. კეჟერა – დავით კეჟერაშვილი.

კოტე კუბლაშვილს აქვს მითითება,
 ზეწოლის ფაქტზე ილაპარაკოს
 მოსამართლეებს ხელს უშლიანო, ეს გააუღეროს და გაატრაკოს
 ზოგი დატოვებს თანამდებობას, ეს დავაბრალოთ ჯოჯოთა ძმობას
 „ლობისტებს“ ვეტყვი, ახალ მთავრობას,
 მკაცრად მოსთხოვენ ჩემთან თანხმობას
 მეც დავამტკიცებ, სამხედრო კადრებს, პენსია უნდა გაუორმაგდეს
 რათა სამშობლო დაცული გახდეს
 და სამართალი მათთვისაც აღდგეს
 სხვაფრივ მტრის საფრთხე ძალზე დიდია
 და მომავალი ბეწვზე ჰკიდია
 იმ სამეზობლო ხიდებსა წვავენ, რაც ამიგია და გამიღია...

***

ცხუარი

რა უცნაური მესმის ამბები, ვისი ვისშია, მაინც ვერ ვხვდები
 თქვეს, მოსმენები აღარ იქნება, საიდან გაჩნდა ჩანაწერები
 თუ მოგვატყუეს, მაინც უსმენენ,
 სიმართლის თქმაზე თავს რატომ სდებენ
 სხვისას სწუნობენ, თუნდ იყოს კარგი,
 თავის უვარგისს რაზე აქებენ
 იყო დრო, მიშა როგორ მომწონდა,
 ვფიქრობდი, მოვა და აგვაშენებს
 ახალგაზრდაა, განათლებული, არ დაუჭერებს მაცთურთა ენებს
 კაცის იმედი თურმე მწირია, რა მოხდა, როგორ გადაირია
 რეკეტი იწყო, ბოზობა იწყო, სიკეთე მოსპო და აგვირია
 ახლა ახალი თუ ძველს მიაბავს, ვინღა გააჩრევს კეთილსა და ავს
 თუ ბიძინასაც შიგ ჩაითრევენ, უნდა ველოდოთ უარეს ამბავს.

**/20 იანვარი. პრეზიდენტის სასახლის მომდებარე ტერიტორია.
 მომიტინგენი კარგებს ამაგრებენ/**

თავურ გაუიარეობი

ოცი რიცხვია. დღეიდან ქვეყნად ახალი დროა და რეალობა
 დღეს მოთმინების ფიალას დაგვლით,
 არ დაგვჭირდება დავა, ცალობა
 დღეს შეკრებაა ღირსეულების,
 ვაგლახ, გვჭირდება ღირსების დაცვა
 ვაგლახ, გვჭირდება ქუჩებში დგომა,
 რომ შევარჩიოთ ლანძღვა და ძარცვა
 აქ შევკრებილვართ ღირსეულები,
 სამშობლოსათვის გვიცემს გულები
 აქედან ვეტყვით ყოფილ პრეზიდენტს:
 შენ ღირსეულად არ გვეგულები
 იყო დრო როცა რწმენა დაგვქონდა, ახალგაზრდაა, ჭკვას მოეგება
 სამშობლოსათვის თავსაც გაწირავს, მისთვის ზრუნვაში გადაეგება
 გვქონდა იმედი, დემოკრატია, უზურპატორად ჩამოყალიბდა
 ვისაც აკოცა, მინისტრად დასვა, ვისაც ავინა, ის გადარიბდა
 ბრძელები არა ვართ ვერ დავინახოთ,
 ცხრაჯერ შეცვალა კონსტიტუცია
 კორუფციაა ელიტარული, პოლიტიკური პროსტიტუცია
 მაინც ვუთმინეთ ვადა გავიდა, უზურპატორი უნდა წავიდეს
 მის თავხედობას ზღვარი დაედოს,
 ჩვენს მოთმინებას აღარა ცდიდეს
 და ნუ გვასწავლის საზღვარგარეთი,
 შერიგებისკენ ნუ მოგვიწოდებს
 ველარ ავიტანთ მაგის სიგიჟეს,
 ვერ მივუტევებთ სისხლის მსმელს ცოდვებს.

გელორ პანაძე

ერს მოვუწოდებ, დღეს ბოლო დღეა
 და „იმპიჩმენტი“ დაწყებულია
 აღარ ერქმევა ხვალ პრეზიდენტი, წითელი შუქი ანთებულია
 უნდა ჩავკეტოთ მისასვლელები, რომ სასახლეში ვერ შეგვეპაროს
 აპარატურა დავამონტაჟოთ, ჩუმიად გვირაბი რომ არ გათხაროს
 კარვები დავდგით. კარვებში უნდა,
 დღე და ღამ გვქონდეს მორიგეობა
 აქ გამოჩნდება ერთსულოვნება, ბრძოლის უნარი, კაცის მეობა.

ღაფით ლილუაშვილი

კოალიცია მიტომ შეეკმენი, რა შეგვიძლია, მეჩვენებინა
 რა უფლებები ირღვევა ჩვენი, მეთქვა და საქმე მეკეთებინა
 ახლაც თქვენთან ვარ და მოგიწოდებთ,
 ხელისუფლებას მოვუწოდებდი
 ყოფილ პრეზიდენტს რაც მოვუთმინე,
 რას ვუწუნებდი, კრიტიკით ვსდევდი
 შეაფასოს და ჩვენს სამსჯავროზე: განსახილველი გამოიტანოს
 კანონგარეშედ გამოაცხადოს, განდევნოს, ცოდვა თან გაატანოს
 ხუთი წლის წინათ, გაყალბების გზით, შეძლო მოგება არჩევნებისა
 არას დროს იყო ხალხის მოყვარე, შემსრულებელი მისი ნებისა
 რეზო ჩხეიძეს მოგკარი თვალი, იცით კაცია მიწყვიტ მართალი
 ჰკითხვთ თუ ვსტყუი, ასე არ იყო, ტირანობის გზის ამოსავალი
 ეს გზაც გასრულდა, უნდა მოგვშორდეს,
 რა მიზეზებიც არ უნდა ჰქონდეს
 ხალხის ნებაა აღსასრულები,
 მან რა გვასწავლოს, ჩვენ რა გვიჯობდეს.

რეზო კოკუაშვილი

არი ნათქვამი. კაცს რაც აწუხებს, ის სატკივარი ალაპარაკებს
 იცით ყოფილი ფეხბურთელი ვარ,
 რატომ მოყვებები თქვენთან არაკებს
 პოლიტიკაში არ ჩავერევი, მაწუხებს სპორტის მდგომარეობა
 არ მანდვლია ვისთანა ბოზობს, ან ვისთანა აქვს მიწყვიტ ღრეობა
 ვაკეში გვქონდა სპორსმენტ სამჭედლო,
 ფაკულტეტები ათას რამ გვარი
 დეკანატები და კათედრები, კადრი აღმზრდელთა, თანაც მაგარი
 სპორტსმენი ვინაც იქ კაჟდებოდა,
 ქვეყნის სახელის იყო დამცველი
 ხანი უწევდა, მწვრთნელი ხდებოდა, ენაცვლებოდა ახალი-ძველი
 შენობაც იყო შესაფერისი, ტერიტორია დიდი და ვრცელი
 მოედნები და დამხმარე ფართი, დაეტეოდა სოფელი მთელი
 ვითომ პრეზიდენტს და მის ლაქიებს,
 ჭკვაში დაუჯდათ მისი გაყიდვა

ითქვა, გაკეთდა და არც დაფიქრდა,
 რამხელა ცოდვა კისერზე იდვა
 ცხოვება ჩაკვდა, სპორტსმენს ვინ აღზრდის,
 თუ აღარაა სტადიონები
 სანაცვლოდ ფულებს ველარ ითვლიან,
 ხელისუფალნი, მათი მონები
 ჩვენს ახალგაზრდებს სპორტი რად უნდათ,
 საკმარისად გვაქვს მათთვის ციხენი
 კიდევ უარესს ხვალე გვიპირებს და ვნახავ კიდევ მე თუ ვიქენი
 გამოსავალი? მხოლოდ ერთია, ვინც დაგვაქცია, უნდა წავიდეს
 ცხვირის მოწმენდაც ვერ უსწავლია,
 თქვენ როგორ გინდათ სიკეთეს ჰქმნიდეს.

მისილ ანდულაჟი

ჩვენ ეს დღეები ბევრი ვიმსჯელებთ,
 რა რას აჯობებს შინა თუ გარეთ
 ვითარებაა გართულებული და მიღწევებით ვერ გავიხარეთ
 ერთის მხრივ ვიცით, დღეიდან იქით პრეზიდენტია ვადაგასული
 იმის მოყოლით თავს არ შეგაწყენთ,
 რა აქვს მიღწევა და რა წარსული
 მთავარია რომ მისი ქმედება მიტაცებაა ძალა-უფლების
 უკანონობა, ძალის ხმარება, ფეხქვეშ გათელა მასების ნების
 გამოსავალი მხოლოდ ერთია, ვიტყვი, თუ ვცდები, აქვე მიორჩიეთ
 გასულ ოქტომბერს, ერთსულოვნებით,
 დებუტატები თუ ავირჩიეთ
 კეთილ ინებონ, გვიწინამძღოლონ, საერთო ნება გამოაჩინონ
 ხელში აიღონ ძალა-უფლება, ქვეყანა ქაოსს გადაარჩინონ
 სხვაფრივ გამოდის, დებუტატობა როცა უნდოდათ,
 ბევრს გვპირდებოდნენ
 იმას ავაგებთ, იმას მოგიტანთ,
 ხვალეს აქებდნენ და წარსულს გმობდნენ
 როცა მოირგეს თბილი სკამები, ერთბაშად გახდნენ ერის მამები
 დიდი ხელფასი, პრივილეგია, ცხოვრება ტკბილი და საამები
 ხომ არ ფიქრობენ ამით მთავრდება,
 სხვა არა გვინდა და არც რა ხდება

უნდა იცოდნენ აზრი არ კვდება, არჩევნები კი განმეორდება
თავმჯდომარეა უსუფაშვილი, უნდა დაიდოს საქმეში წვლილი
პრეზიდენტობა ხალხს გაუწიოს,

სწრაფად შეცვალოს ჭკვაზე აშლილი
ჩვენ ამ მოთხოვნით ვიწყებთ აქციებს,

ათი დღე გასტანს უწყვეტი ბრძოლა
უსუფაშვილმა უნდა შეიძლოს საქმის კეთება, ხალხის გაძლვლა.

თეზურ მათემატიკაში

ცივილიზებულ ერებს ვეკუთვნით, წარსული ასე გამოვიარეთ
რაც კარგი ჰქონდათ მსოფლიო ხალხებს,

გავეცანით და გავიზიარეთ
უზურბატორი ბევრგან ჰყოლიათ, მოუკლავთ და ვერ მოუთმენიათ
მაგრამ ქართველებს, სხვათა დაჩაგვრის,

სურვილი მსგავსი არ გასჩენიათ
ზვიადზე ვინ თქვას უზურბატორი,

ძველი მანქანა ძლივს ჰყავდა ორი
შევარდნაძე რომ ხანგრძლივად იჯდა, არ გადუხრია მასაც სასწორი
ეს ვინ გამოჩნდა გაუგებარი, ტყუილ-მართალში წაშალა ზღვარი
დაპირებების ატეხა ქარი, გვეგონა ტკბილი, შემოგვრჩა მწარი
„ლობისტები“ ჰყავს დარიგებული, და დოლარები დარიგებული
რომ გვიკარნახონ როგორ მოვიქცეთ,

რომ არ დავწყვიტოთ გაგდებულს გული
ვიცი მოივლის ევროპის ქვეყნებს, უნდათ არ უნდათ, შეეტენება
რასაც ეს ეტყვის, აქ დავვიწერენ, ასეთი არი უცხოელთ ნება
მე ასე ვფიქრობ, უკეთ ვინ იცის,

ვინ გვიკარნახოს ჩვენ ერს რა უნდა
თუ ასე მოსწონთ „ვადაგასული“, დაიტოვონ და ამეფონ თუნდა
ჭკვას გვარიგებენ, კონსტიტუცია, არ დაარღვიოთ, დაიცავითო
რეზინის ტყვიებს როცა გვიშენდა,

თქვეს კანონები რატომ დაწვითო?
მე ისიც ვიცი, ჰქონდათ კითხვები, დამნაშავეებს როცა ფარავდა
როცა ნიშნავდა ახალაიას, როცა ავარდა, როცა გაავდა
მაშინ მათ ნათქვამს ყურს ვინ უგდებდა, რის კომისია, რა ვენეცია
ერთზე ეკიდა ყველა ავტორი, ყველა დამჭერეს გადაეცია

კიდევ ერთს ვიტყვი, ვინც კარგად მიცნობს,
 ქუთაისში ვარ ნამსახურები
 „ვადაგასული“ როგორ მასწავლოს, სად, როგორია ის საყრუები
 იმას რომ ჰკითხო, უპარლამენტოდ, ქალაქი მკვდარის დასადარია
 გელათი რაა, ბაგრატი რაა, შესახედავად შესაზარია
 უსაზღვრო არი მისი სირეგვნი: წონასწორობა დაკარგულია
 აქ ამოვძირკვით და იქ დავტოვით, სად უკითხავად გადარგულია.

ღაგიტ ლულუაშვილი

ასე ამბობენ, ბევრის ძახილი, ხესაც გაახმობს ნამუსიანსა
 რამდენიც ვინდა იდექ, იყვირე, ვერას გახდები, აქ ასე ჩანსა
 რამდენჯერ იყო და ახლაცა გვაქვს, მილიონ კაცის ხელმოწერები
 მილიონის ხმა ხომ უნდა იყოს, მისაღები და დასაჭერები
 ძველ ამბავს გეტყვით: იმპერატორი ადრიანეა სამაგალითო
 უყვარდა რომი, მშენებლობები, ქუჩების მოვლა, ჩუმად, ფეხითო
 ერთხელაც, თურმე გზა გადუღობა,

მოხუცმა ქალმა, იყო მთხოვნელი
 არა მცალია, იყო პასუხი და გაგონებაც თუ იყო ძნელი
 გაბრაზებულმა შემოუტია, შენ მოხუცისთვის თუ არ გცალია
 იმპერატორიც არ უნდა იყო და სამართალმა წყალი დალია
 შეცბა ღმერთ კაცი, იქვე ჩამოსხდნენ და გაარჩიეს გასარჩეველი
 ჩვენ დაგვიტოვეს ეს მოგონება და შეგონება ბრძნული და ვრცელი
 ახლა ვიაზროთ, იმპერატორი ერთმა მოხუცმა თუ შეარცხვინა
 ამას ქვეყნისაც არა რცხვინია და ამის მერე ვინაა ვინა?
 ამიტომ კიდევ გამემეორდები, შეგონებითაც აღარ დავშვრები
 ტყუილად ვეტყვით, ხარ ყალბის მქნელი,

გრცხვენოდეს, წადი, ამას რად შვრები
 კანონგარეშედ გამოვაცხადოთ, და ვთქვათ გაეროს გასაგონადა
 ჩვენ ვუმკლავდებით ჩვენს გაჭირვებას,

სხვები ცხვირს ყოფენ საქმეში რადა
 თუ ასე მოგწონთ „ვადაგასული“,

მანდ გყავთ და ძეგლად მანდ დაიტოვეთ
 გვაცალეთ მშვიდად ამოვისუნთქოთ,

იმას რად გვაძლევთ, რაც არა გთხოვთ

***

ცეზარი

ქვეყანა ისე არეულია, შიგ ჩემი ცოდვაც გარეულია
გადარეულებს რა დააწყნარებს, ეშმაკის ხელი ჩარეულია
მე მეჩვენება თუ არი ისე, როგორც მესმის და გავითავისე
შავბნელი ძალა სასახლეშია, პრეზიდენტია მისი მექისე
თევზი ყროლდება მუდამ თავიდან,

ვინც შეეხება ყველასა წამლავს
პირზე ღიმილით სისხლს გაგვიშრობენ,

სიკეთის მადლი არავის ახლავს
ყველა თავისას მიერეკება, მიდი, იფიქრე ასე რად ხდება
უპატიოსნო სიმდიდრეს იხვეჭს, პატიოსანი მშვიერი კვდება
ბევრი მთავრობა გამოვიცვალე, დასაფიქრებლად ვერ მოვიცალე
გშრომობდი დღისით, გშრომობდი ღამით

და მოლოდინის ქვევრი დავცალე
ერთი წავა და მეორე მოვა, საწყალი კაცის მზე არ ამოვა
მხოლოდ ეს მიკვირს, ამდენი „ხლამი“ სასახლეებში რამ დააგროვა
იმათ ყოფაში კარგი რა ყრია, სჯობს დავრჩე როგორც მე მიცხოვრია
ცეზარი რომ ვარ, ცეზარად დავრჩე და გავინსენო რამ ამირია
რას არ ყვებოდნენ, ერთმა ერთი თქვა, სხვებმა სხვა რამე გაიმეორს
თავს არ ზოგავენ: სხვას დაზოგავდნენ?

ვინებით პირი კი აიყროლეს

რაო რა იყო? რა იყო, იყო?..

იყო დავოსი, შვეიცარია, კარგი რამაა დავოსი მგონი
ბევრი ჩუბრჩული, ცოტა მსჯელობა, საქმისთვის საქმე გამონაგონი
რა თქვეს ისეთი. მედვედევის* შეხვდა,

რაზე რა დათქვეს ვინმემ გაიგო?

ბიძინა რუსეთს კოჭს უგორებსო. კაცის გაცნობა არი ურიგო?
ამათ რომ ჰკითხო ბაქოში შეცდა და ერევანშიც მოიკოჭლებდა
რასაც ეწვალა „მიშა მაგარი“ „დაგვაბოლებდა“,

თუ ვერ შეძლებდა
სტრასბურგში განა ასე არ მოხდა? ევროსაბჭოში მიშა წამოხტა

* დიმიტრი მედვედევი – რუსეთის მთავრობის პრემიერ-მინისტრი.

მსუყედ ნაკვები, თვალად-ტანადი, ქოჩორ ვარცხნილი
და ჩაცმით კოხტა
ვას, რომ ფორმა მოსაწონები, შხამიან სოკოს დასადარები
მთავარი მუდამ შინაარსია, თუნდ ფორმა ჰქონდეს ათასგვარები
რამდენჯერ გვითხრეს, კიდეც დაწერეს,
ევროპარლამენტს ბული ადინა
ილაპარაკა ისეთი რიხით, დარბაზში მსხდომნი არ დააძინა
თავი რომ იქო, აქო საქმენი, რომელმაც კარგად გამოაჩინა
პრემიერ-მინისტრს ყოფა უტირა, თავზე ქოჩორი არ შეარჩინა.

პრემიუმნი

აბა შეხედეთ, ჩემი ღვაწლია, მე ვაშენებდი, ეს მე მენება
სხვას ვის შეეძლო ათ წელიწადში, ქვეყნის გამოხსნა და აშენება
დემოკრატია უმბაღალითო, რომლის შუქურად მე გეგულებით
მიმსახურეთ და გემსახურებით ჩემი მამლებით და გუგულებით
მე დავამარცხე რუსული ძალა და ევროპის გზას შემოვუდექი
თქვენთვის გავწმინდე მწვანე დაბლობი,
მაღალი მთები, გორები, ბექი
თავად შეხედეთ ახლა რა ხდება „ნატო“-ს იდეა კნინდება, კვდება
ველარ იხილავთ ძველ საქართველოს,
წარსული აღარ განმეორდება
რადგან პუტინმა გვაჯობა ყველას, აგენტი დასვა პრემიერადა
ჩემგან აწყობილ სქემებს დაარღვევს,
იცით ვინცაა, მე გითხრათ რადა
ჩემი პარტიის წევრებსაც დევნის, იჭერს და უშვებს, ეს უხარია
უნდა გაიგოს, მე და ჩემს ბიჭებს, ვის და რამდენი მოუპარია
ნამუსი არ აქვს. ჩენზე მეტი აქვს, მაინც ჩვენი შურს და გვედავება
ვითომ საწყალი ხალხის ჯავრი აქვს,
გულს უკლავს მათი კვენსა-ვაება
საოცარია, არჩევნებამდე, რაც გვიშოვია, ის ხომ ჩვენია
ამინისტრით ეს დავამტკიცოთ, მე შევთავაზე განაჩენია
უარი მითხრა. მარტო ამაზე? ტელევიზიის წართმეგაც უნდა
ჩემი არხები თუ არ მექნება, როგორ ვესროლო ტალახის გუნდა?
ახლა, ახალი მონახა ფანდი, ჩემს დეპუტატებს აშანტაყებენ
თუ დასავლეთი არ გამოფხიზლდა, მალე პარტიას ბექზე დადებენ

მე თუ არ მაწყობს ასეთი ბოლო, ლობისტებს როგორ მოეწონებათ
მე თუ დავკარგავ, თქვენც ხომ დაკარგავთ,

სიკეთე აღარ მოგეწონებათ
ამიტომ უნდა დამიდგეთ გვერდით, „ოცნება“ ერთად დავასამართ
ჩვენ „გმირობაზე“ თუ არ იყვირეთ,

რასაც ეს ბედავს, როგორ ვაკმართ
ახალი აზრი აეკვიტა, ტელე არხი აქვს დაკინებული
უნდა ჩემს არხებს შემოუერთოს და ამით გახდეს აღმატებული
გვარამია მყავს ზრუნვით გაზრდილი,

ჯერ დებუტატად წარმოვაჩინე
მერე ვუსარდლე პროკურატურას, სიპათიოსნე არ შევარჩინე
როცა ისწავლა, ჩამოყალიბდა, განათლებული მინისტრად დავსვი
რაც სამინისტროს საძიებნი ჰქონდა, წილში ჩავისვი, ვაჭამე, ვასვი
ჩემი აღზრდილის დაჭერა უნდა, „რუსთავი-2“ დირექტორისა
ახლა იფიქრეთ, ამის მსურველი, მკადრებელია ვინ იცის რისა
მთავარი მაინც „ნატო“-ს ენება.

„ნატო“ - ს ღალატობს ეს უმაღური
რუსეთთან უნდა კავშირის შეკვრა,

რუსული მოსწონს ფული და პური
დარბაზში არის დელეგაცია, პუტინისაგან მოვლინებული
ვეტყვი, რუსული მე უკეთ ვიცი, მასზე მეტად ვარ განათლებული
თუ ქართველებთან კავშირი გინდათ,

რაღა მაგ სოფლელს ელაპარაკოთ
ესენინიც კი წამიკითხია, სიყვარული მკლავს მე საარაკო...
პრემიერმა რომ სთქვა ერევანში, სტატეგია გაქვთ სამაგალითო
მეც სომხებივით მიყვარს რუსები, მასთან ქალები გამორჩევითო
არც არასოდეს დამიმალა, ბევრი მყოლია რუსის ქალია
კავკასიელებს ნაკლებად ვწყალობ,

ეს მათი ძუნწი ქმრების ბრალია
მალე დავტოვებ პრეზიდენტობას,

თქვენ სამწუხაროდ ასე მოხდება
მაშინა ნახეთ, როდესაც „ჯოჯო“, აქ თქვენ წინაშე თუ წამოხტება
სიმართლეს ჩაკლავს, რომელიც ვთესე

და მსოფლიოში გამოვაჭენე
გაგახსენდებით როცა ევროპელს, ჩაენაცვლება რუსის მოენე

ტეზური

რა მაგარია, სიცრუეს ამბობს და მინც რიხით მიერეკება
 აი, რას ნიშნავს ბატონად ჯდომა, ხალხის კისერზე ქეიფი-კვება
 მხარდამჭერებიც ბლომად ჰყოლია, მისგან პატივი ვისაც ჰქონია
 მილიონები გადაუხდია, ამბობენ და მეც გამიგონია
 ... მე ათი წლის წინ ცრემლი მდიოდა, როცა მიშას მზე ამოდიოდა
 თურმე ცრუობდა და დაგვცინოდა,
 როცა გემოდღვრავდა და გაჰკიოდა
 ახლა ცრემლი მდის სინანულისა, როგორ გვატყუა, გვაცუცურაკა
 ერთი სული მაქვს, რომ მოვიშოროთ,
 წავიდეს, მორჩეს, რა გაატრაკა

/5 თებერვალი. პრემიერ-მინისტრის ას დლიანი მოღვაწეობის ან-გარიში საზოგადოებას/

ბიძინა

ასი დღე არის, ბრძოლით წასული ას დღეს მელოდით,
 ერთი გაქვთ სული,
 გაიგოთ როგორ შევფასებდი, რაც არი უკვე ვადა გასული
 ერთზე შევთანხმდეთ, წინასწარ გეტყვით,
 არ მოვდიოდი აქ გულის ხეთქვით
 რადგან ბევრია გაკეთებული,
 თქვენ შეაფასეთ, როგორც გინდა თქვით
 არჩევნებამდე გვქონდა პირობა,
 რომ აღსდგებოდა სიმართლის გრძნობა
 ასი დღე უკვე გადავავორეთ და შეამოწმეთ, ვისაც სურს ცნობა
 სამართალმა რომ დაისადგუროს, კიდევ ბევრია საკეთებელი
 დასაჭერია ბევრი უგვანი, შესაცვლელია სისტემა მთელი
 გეგმაში გვქონდა გაიაფება დენის და გაზის ტარიფებისა
 ბევრი ვეცადეთ და ვერ გავიგეთ მოგების წილი ეკუთვნის ვისა
 მოგეხსენებათ ბაქოში ვიყავ, გაზის ფასების გასაგებადა
 უგულავასთვის იქვე გეკითხა, აქ მოდიოდი, იქ მითხრეს, რადა
 ასე რომ მოკლედ თუ შევაჯამებთ, სახეზე არი წარმატებები
 დაწყებულია სიმართლით ჰედვა, ამინისტია და დაჭერები
 ბევრს გაუშვებენ, ცოტას იჭერენ დასამართალი და გვიმკვიდრდება

ასეთი არი დროის მოთხოვნა,

რაც ხდება დროის მოთხოვნით ხდება
წარმატებებში მეორე ადგილს, გაიაფებას მივაკუთვნებდი
სულ არ მეგონა ეს მოხდებოდა,

თუ საკუთარ ფულს შიგ არ ჩავდებდი
მაგრამ უყურეთ, აფთიაქებში ფასები როგორ დაწეულია
საწვავის ფასიც შემცირებულია, ხელახლა გაზრდის შანსი ნულია
მესამე, თანაც წამყვანი საქმე, ჩვენი ახალი ბიუჯეტია
ძველი მთავრობის და პრეზიდენტის მადა ახალში არ ჩაეტია
სანაცვლოდ, ნახავთ, სოფელს მივხედავთ,

რომ გლეხის ბედი შემოვებრუნოთ
რომ არ წავგვიხდეს ბალი-ვენახი, ხვანაზე-თესვაზე უნდა ვიზრუნოთ
და მე გპირდებით, ეკონომიკა,

წელსვე მოგვიტანს საგრძნობ მოგებას
მეორე წელი იქნება მეტი, მესამე მოგვევრის საერთო შვებას
მეოთხე წელს კი, მე თუ ვიქენი,

მეოთხის მაღლი თქვენ უნდა ნახოთ
ახლა რა არის და რას მივალწევთ, სხვაობის ხსოვნა შემოინახოთ
მერაბიშვილის შიში გაქრება, ქვეყნის ხერხემლის ფუჭი შიშები
ჩამოშლილია ბიუჯეტით, ასე დასჩემდა მოთქმა-ვიშები
არ გაგიკვირდეთ ვანო რომ ცრუობს,

მიშა რომ ცრუობს და უგულავა
სანამ მთავრობდნენ და ბატონობდნენ,

რომელი იყო, არ „იგულავა“
მაშინ ეგონათ, თვითონ ლხინობდნენ,

სალხენად ჰქონდა ქვეყანას საქმე
ახლა შიშები მოაწვათ ყელში დ ხალხსა სთხოვენ მიდი ასაქმე
მიშა ჯერ კიდევ პრეზიდენტია, არის კი არა, ასე ითვლება
სანამ არ მოვა წელს შემოდგომა, წაგებ-მოგება არ დაითვლება
ჩვენ რას ვითხოვდით მისგან,

დაფიქრდით და შეაფასეთ მისი ქმედება
კონსტიტუცია ოცჯერ შეცვალა, არც ერთი მართალს არ მიედრება
მე მოქალაქის უფლება არ მაქვს, ჩამომართვა და აღარ მიბრუნებს
ყველამ იცოდა ეს სისულელი,

მაგრამ მას სიტყვას ვინ შეუბრუნებს.

დღეს საფრანგეთის მოქალაქე ვარ

და ქართველების ვარ პრემიერი
 საფრანგეთზე რომ ვუთხრა უარი, რა შემეცვლება ამით იერი?
 მაგრამ უფლება პრემიერობის, კონსტიტუციით ჩამომერთმევა
 ჩემი ოცნება დასამარდება, და თქვენს ოცნებას ვერ დაეწევა
 თუნდაც ამიტომ შესწორებები, მთავარ კანონში შესატანია
 მეორეს გეტყვით, თავად განსაჯეთ, ვისთვის, როგორი ასატანია
 პრეზიდენტსა აქვს სრული უფლება, ამ ქვეყანაში არავის ჰკითხოს
 დაასამაროს მთელი მთავრობა, ისე, ვერავინ ის ვერ გაკიცხოს
 ზედ პარლამენტი მიაყოლოს და, ქმედება იყოს კანონიერი
 შემდეგ მთავრობა შექმნას იმათგან, მოეწონება ვისიც იერი
 რა ცოტა გვქონდა მაგალითები? ვინაც ეგონა მარგალიტები
 თავზე დაასვა მოსახლეობას, შემოუცოცა როგორც ტილები
 ჩვენ მხოლოდ გვინდა ასე არ იყოს, ქვეყანა ერთს არ ემონებოდეს
 მდიდარია თუ ღარიბი არი, სამართლებრივი უფლება ჰქონდეს
 ერთ სისულელეს მეორე ახლავს,

ცოდნის მსურველი თავს კედელს ახალს
 ისე იკითხე, გინდ სხვებსა ჰკითხე,

კანონს ვერ ნახავ გამართულს ახალს
 „ნაცმოძრაობას“ ასე ჰგონია, უარს იტყვიან, შევევაჭრებით
 რასაც ვთავაზობთ, მათთვისაც არის,

ტყუილი გარჯით ხომ არ დავშვრებით
 თუ უნდათ დარჩნენ ქვეყნის შვილები,

უნდა შეცვალონ ის პოზიცია
 რომელიც მხოლოდ მათ ჰიბეს არგებს, ვაჭრობს

და ითხოვს რა მოგიცია
 ჩვენ სხვაზე ვფიქრობთ, ჩვენთვის მთავარი,

ღარიბი კაცის გახარებაა
 ყველას დავაზღვევთ, პენსიებს გავზრდით,

ხვან-თესვა გლეხი კაცის შვებაა
 ექვსას ორმოცი ათასი გლეხის მიწა უფასოდ დავაკანონეთ

ტრაქტორებს მივცემთ, შხამ-ქიმეკატებს,
 რაც დასჭირდებათ და მოვიგონეთ

ფონდებს ვაფუძნებთ, სამი ტიპისა,
 კრედიტებს გავცემთ შეღავათებით

მასწავლებლების ხელფასებს გავზრდით,
რომ აღმზრდელებმა ისუნთქონ შვებით
განათლებაზე უნდა ვიზრუნოთ, არავინ დარჩეს უცოდინარი
ახალი კადრი, ახალი ცოდნით, ერის შუქია და ქვეყნის ფარი
კვლავაც ვეცდებით, რომ მეზობლებთან გვქონდეს თანხმობა,
მტკიცე მშვიდობა
არ გვინდა ვინმეს მტრები ვეგონოთ,
რუსეთთანაც კი გვირჩევნის ძმობა
სტრატეგიული პარტნიორები, ტრადიციულად გვეხმარებიან
მათი ელჩები საქმეს გვირჩევენ, ნეიტრალური ვერ დარჩებიან
დაუკვირდებით, უცებ მიხვდებით,
პოლიტიკა გვაქვს წარმატებული
ოპოზიცია სხვაგვარად ყველა, თუ ასე აწყობთ, იხეთქონ გული
ჩვენ დინჯად მივდევთ, ჩვენს საკეთებელს,
ხელს ვერ შეგვიშლის მათი ჭოროები
ვერ გათიშავენ მოსახლეობას, გადაგვიხდია მსგავსი ომები
და ბოლოს გეტყვით, ასი დღე არი,
დრო ქვეყნისათვის არც თუ დიდია
რა მოვასწარი, რა წამოვიწყეთ, ჩვენსავ უნარზე დანაკიდია
მთავარი არი, აღორძინება, თვალსაცემია, დაწყებულია
მკითხეთ, ვის და რა გაინტერესებთ,
თქვენი უფლება ხომ დაცულია

ქონსტანტინე

დღეს უმთავრესი ჩვენი შეკითხვა, კონსტიტუციას უკავშირდება
რა შეიცვლება, რით შეიცვლება, ხვალ უარესი ხომ არ მოხდება?
მასთან კავშირში, რამდენი ხანი ბუკიკიოს რომ ველოდებოდით
პრეზიდენტია კომისიისა, მან რა გირჩიათ, ხომ არ ცდებოდით?
და ამას გარდა ცვლილებებისთვის უმრავლესობის ხმები ეყოფა?
ისე არ მოხდეს რასაცა გეგმავთ, სასურველი მას გამოეყოფა?

ბიკინა

თქვენ მოისმინეთ, მეც მოვისმინე, დავით ბაქრაძის განცხადებები
უნიჭო იყო მისი ნათქვამი, ტყუილს ტყუილი ზედ დანადები
ჩვენ არ ვაპირებთ მათ ხმების ყიდვას

და არც გვჭირდება მათი რესურსი
 გამოთვლილი გვაქვს რა გვინდა ზუსტად,
 არც შეიცვლება მთავრობის კურსი
 ამიტომ უნდა თავად გაერკვნენ,
 მათ ხმებს მათთვისვე აქვს მნიშვნელობა
 თუ ვერ შეძლებენ ახალ გზის პოვნას,
 დაეფანტებათ ძველის მშობლობა
 ხალხს თუ სიცრუე თავს მოახვიე,
 როდემდე გინდა რომ შეგრჩეს ნდობა
 ტირანს დემოკრატს თუ დაუძახებ,
 არ გელირსება ბოლოს შენდობა
 სააკაშვილი თავს რომ გავიდა, სად იყო მაშინ ის პარლამენტი?
 წყვილად და ჯგუფად შიგ უძვრებოდნენ,
 არავინ დარჩა მარტო და კენტი
 ბუკუკოს კი რაც შეეხება, ჩვენ შორის არის აზრთა თანხვედრა
 ტყუილად შეხვდა მას პრეზიდენტი,
 მხარის დაჭერას ცუდად ეგვედრა
 რაც შეეხებათ ნაციონალებს, მათ კიდევ აქვთ დრო, გადაწყვიტონ
 თუ დიქტატორი ხალხს ურჩევიათ,
 ხალხთან კავშირი მაშინ გაწყვიტონ

პუნაღისტი

კონსტიტუციურ ცვლილებებს ხალხი,
 მიესალმება და მხარდაჭერა
 ალბათ გექნებათ. მე სხვა მაქვს კითხვა: და შევაჩერო ამაზე მზერა
 უპრიანია, ცნობილი არის, რომ პრეზიდენტი პარლამენტს ხვდება
 დაგეგმილია მისი გამოსვლა. მაინტერესებს ხომ არ მოხდება
 რომ თქვენც ჩაბრძანდეთ და მოუსმინოთ.
 როგორი არი თქვენი გეგმები?
 თანაცხოვრება როგორ გამოვა თუ არ შეაწყვეთ ორივემ ხმები?

ბიძინა

პრეზიდენტი რომ პარლამენტს მივა, ეს მისი არი წმინდა უფლება
 წლიურ ანგარიშს გაახმოვანებს,
 სიტყვით მსმენელებს დაეუფლება

მე იქ არ წავალ. ისედაც ვხვდები იქ რა მოხდება და რა ითქმება როგორი აზრი წარმოჩინდება, რას მიჩქმალავენ და შთაინთქმება ეს პარლამენტის განსასჯელია, იმათ საქმეში მე არ ვერევი პრემიერს თავის ფუნქციები აქვს, ვმუშაობ, ვიცი რომ მოვერევი

ქურნალისტი

გავრცელდა აზრი, რომ ბიუჯეტი ჩამოშლილია, არა სრულდება კერძო ფირმებიც ზარალს ითვლიან,

ეს თუ გავრცელდა, რით დასრულდება?

ბიკინა

მერაბიშვილის მორიგი ჭორი, ვისაც აწყობდა, გაიზიარა განვითარების სტაბილურ პროცესს, სურთ მიაყენონ ამით იარა სინამდვილეში, იანვრის თვეში, ბიუჯეტს კიდევ ჰქონდა მატება თებერვლის თვესაც თუ შევაჯამებთ, ერთი მეორეს მიემატება ჭორში ერთია ჭეშმარიტება: ვანოს და სხვების კომპანიები გადასახადებს ვინც არ იხდიდნენ, ფარული იყო მათი სიები ჩვენ ჩავაყენეთ ჩვეულ რეჟიმში, სხვა კომპანიებს გავუთანაბრეთ გადასახადით რაკი დავბეგრეთ, ნიშნავს კიდევაც დავაზარალეთ ეს მართალია, მონოპოლისტებს, იანვრის თვეში ჰქონდათ ზარალი ყველას კანონით თუ მიუდგები, ვინც იზარალოს იყოს ალალი

ქურნალისტი

გავრცელდა ხმა, რომ ალასანიას პრეზიდენტობა მოსდომებია კოალიციას გამოეყოფა, ასე სულელი და თავნებია?

ბიკინა

კოალიცია ჩვენი მტკიცეა, ნებაყოფლობის ერთობით მყარი თუ ვინმეს უნდა რომ მიატოვოს, ნიშნავს დაეცა საწყალს თავზარი რაც შეეხება ალასანიას, ეს აზრი თქვენვე დააფრთიანეთ „ნაციონალებს“ მოშვარეთ შგება „ოცნება“ კი ვერ დააზიანეთ ირაკლი ჭერაც ახალგაზრდაა, ახალგაზრდული იმისი ცთომია არ უნდა გახდეს განსჯის საგანი, უნდა დაიცვათ ჭორებშიც ზომა კოალიციის ლიდერებს შორის, ზოგ საკითხზე რომ არის სხვაობა ნორმალურია. მთავარი არის არ ავუროთთ აზრთა რაობა მე ჭერ იმაზე არ მიფიქრია, როგორი უჯობს ერს მომავალი

საპარლამენტო რესპუბლიკა თუ საპრეზიდენტო არის წამალი
მოვა დრო აზრებს რომ შევაჯერებთ,

გეტყვი, რა არის დასაფარავი
მართვის ფორმებში უნდა გავერკვე, რომ გავარჩიო კარგი და ავი

ქუნალიძე

პრიორიტეტულ მიმართულებად სოფლის სიკეთე მიგიჩინევიათ
პრეზიდენტიც ხომ ამას იძახის, მათაც იგივე მიუერთევიათ?

სხვაობა თქვენში მხოლოდ ისაა,

მათ ოთხწლიანი ჰქონდათ პროგრამა
ათას ლარიან „ვაუჩერს“ ჰყოფდნენ

და გლახს მისცემდნენ ჟამიდან ჟამად
თქვენ რა ერთბაშად მისცემთ ათას ლარს?

ეს დახმარება განა უშველის?
ოჯახს ეგ ფული შემოეჭმევა, აღარ იქნება გამძრევი ხელის

ბიძინა

ინფორმაცია ნაკლებად გაქვთ, აქედან მოდის თქვენი შეცდომა
ვაუჩერებთან ჩვენ საქმე არ გვაქვს,

არც შინაარსში გვჭირდება წვდომა
ჩვენ გლახებს მივცემთ მხოლოდ ბარათებს,

სხვა ბარათი და ვაუჩერი
ბარათში ფული არ იწერება, არც დაწესდება ხარჯების ჭერი

ბარათის ძალით მოხნავს, დაფარცხავს და მოამზადებს დასათესადა
შემდეგ მეორე ბარათს მიიღებს და თესლს იყიდის თავსაყრელადა

ზედ სასუქებიც წაემატება. ბარათის ფასიც ორჯერ ახტება
მთავარი არი არ იზარმაცონ და წარმატება დაიხატება

***

ბეზინი

გემის მიხედვით ყველა კარგია, ოცნების ძალით მონაქარგია
თუ ტრაქტორები, გუთანი, ფარცხი, არ გვექნა ყველა დანაკარგია

მცირე მიწა გვაქვს დარიგებული, თან აღმა-დაღმა ჩარიგებული
დიდი ტრაქტორი კუდს ვერ მოიქნევს.

ამიტომ ვართ ბედს შერიგებული

ვაუჩერის და ბარათის ნაცვლად,

ტრაქტორი გვინდა მცირე ზომისა
ბაღებიც დავხნათ და ვაზიანიც, გადამხდელი ვართ სადაც ომისა
ქუთაისი რომ უშვებდა ადრე და ფასიც ჰქონდა ხელმისაწვდომი
რამდენი რიგში ეწერებოდა, რამდენი იყო შექენის მდომი
ახლა სად ნახავ იმგვარ ტექნიკას, ქარხანას ვინლაამუშავებს
ვისაც ფული აქვს, ტრაქტორებიც აქვს,

გვიმსახურებენ ჩემნაირ შავებს
კოპერატივი, მეურნეობა, მომგებიანი არ იყო განა?
საერთოც იყო, საცალოც იყო, მოპარვაც იყო იქ ხანდახანა
რომ მოხდებოდა ეს ნაკვეთები, ისევე შეგკრიბოთ, ვაერთიანოთ
ერთობით დავხნათ, ერთობით ვთესოთ,

ჩვენი ვიცოდეთ, სხვისას არ ვავნოთ
შემოსავალი ქონებით ავრწყათ, ვისაც რა უხნავს და უთესია
შედგე ბოლოს გავინაწილოთ, მამა-პაპურად, როგორც წესია
თორემ რა ხდება. ბარათი მომცეს, ტრაქტორი არ ჩანს არე-მარეზე
ბარათით მიწა არ მოიხენება,

მწყერს ვერა ვნახავ შემომჯდარს ხეზე
ის ვინლა იყო... რა გაახურა... სამსახურებში ვის ოღებენო
მცოდნეს აგდებენ. ძმაბიჭს ნიშნავენ. რასა სჩადიან, ვერ იგებენო
ამას რად უნდა ბევრი თომარი, თუ გაგვიგორდა ნაღდი ყომარი
ომარი ცუხარს სამსახურს აძლევს, ცუხარიმ უნდა დასვას ომარი

***

კიდევ რა ითქვა საინტერესო? ის ვინლა იყო ვინცა ყვებოდა?
ვერუღაშვილი მარიაკამაო, ვიზიტებისას რომ დაჰყვებოდა
საკაშვილი მიატოვაო, რატომ ამბობდა, ვითომ რა მოხდა?
ის ვინლა იყო ნაციონალი, გამწარებული როგორ წამოხტა
თქვენი ბიძინა რასაც დაგპირდათ, მოგატყუებთო, არ შეასრულებს
დედის მაგათმა... მაგათ მოცემულს

ველარ ითვლიდა გლეხობა ფულებს
ჩოჩელზე რა თქვეს? ჩემ სენხიაზე, ყადაღა ადევს მაგის ქონებას
რაც მაგან ჭამა, სად მოძებნიან, სჯობს რომ მოეგონ ცოტა გონებას
ყველა ჯანდაბას, სარწყავი არხი,

აღდგენის ნაცვლად არ დაენგრიათ

რკინა ჭართს მისცეს, ბეტონი მცხეთას,
 რაც გადაურჩათ, იქვე უყრიათ
 ეგ არხი იყო ჩვენი იმედი, ეგაც წაგვართვეს, განიავეს
 გუბერნატორი საკუთარ მხარეს, რატომ უკეთებს ასეთ სიავეს?
 სარწყავი მოსპეს. ტყე გაგვიჩხეს,

რცხილას ვერ ნახავ და წიფლისა ხეს
 სახსენებელი არ დაგვიტოვეს, დედა გვიტირეს, „შიში გვანახეს“
 იმ ქალმა რა თქვა? პრემიებიო, ხელფასზე მეტი პრემია ჰქონდათ
 საქმე არ ჩანდა გაკეთებული, რასაც იღებდნენ, რა შემოჰქონდათ?
 კაცს რომ ნიშნავენ მაღალ ადგილზე,

მიტომ ნიშნავენ, საქმე აკეთოს
 ხალხს გამოადგეს, რაღაცა შექმნას, გაფუჭებული გამოაკეთოს
 ხელფასს უხდიან, და თანაც მაღალს,

მიტხარ პრემია ეკუთვნის რაში?
 ვინც უნდა იყოს, ასეთი კაცი, ჩასაგდება სირცხვილის ჭაში
 ვისზე არა თქვეს, მხოლოდ ძველებზე?

ზოგი ახლებიც დგანან ამ გზაზე
 აბა დაფიქრდით: თავი თუ ქურდობს,

უარს ხელები იტყვიან რაზე?
 ამ დროს სამართალს ქვეყნად რა უნდა, იქაც ისეთი არი ზიანი
 მელა მელაა, მგელი მგელია, ორივე ერთად – ადამიანი?

***

ყველას რა ჭირი დაიმახსოვრებს,

თუმც ცეზარი ვარ, თანაც პირველი
 რაც მე მინახავს, გამომიცდია, ბევრი არაა მისი მხილველი
 მეც კი გავკვირდი,

დებუტატობა ასეთ გამოთქმებს როგორ ხმარობდა
 ტყუილს გინებას ზედ დაურთავენ,

ურთიერთ ლანძღვას არა კმარობდა
 პარლამენტარი, სხდომაზე, სადაც ქვეყნის საქმეა განსახილველი
 თუ არ იქცევა დარბაისლურად, მოსაძიარკვია ვით სარეელი
 ექვს თებერვალს ხომ ჰქონდათ განხილვა,

ღირს თუ არა ღირს მოხდეს ცვლილება
 კონსტიტუციის ერთი მუხლისა, ღირდა გინებით მისი თანხლება?

ცარიელ ლონდონში

დებუტატების უმრავლესობას ჩემზე ზეწოლის მოხდენა უნდა მე აზრს ვერაგინ შემაცვლევინებს, თავად ბიძინა შემებას თუნდა მისგან მუქარას ისედაცა ვგრძნობ, პროკურატურა აამუშავა ჩემი წარსული, სახელიანი, ვერც ერთმა მხარემ ვერ გააშავა თოთხმეტი წლიდან ჯარში ვმსახურობ,

ოცი წელია სამშობლოს ვიცავ არც მიშა მინდა და არც ბიძინა, არც ერთის სახელს არ დავიფიცავ როცა ვიბრძოდი, სხვები სად იყვნენ,

ახლა გაუჩნდათ ჩემთან კითხვები? ერთი მაგათიც, ზოგიერთები იმალებოდნენ როგორც ვირთხები უმცირესობას თუმცა ვეკუთვნი, უმრავლესობა მიტომ მტერია? ავი და კარგი, მტყუან-მართალი, ორივე მხარეს ხომ უსევია?

/დებუტატ ტარიელ ლონდონის ნათქვამმა დებუტატთა უმრავლესობის (ქართული ოცნების კოალიციის წევრები) და უმცირესობის (ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის წევრები) ხუთ წუთიანი შებრძოლება გამოიწვია. „ჩარეცხილებმა, უბადრუკებმა, მუმიებმა, ჯოჯო-ებმა“ დიდი სიტყვიერი კორიანტელი დააყენეს და „ნაცებს“ პოზიცია არ დაუთმეს. ნაომარ ველზე პაექრობა გაგრძელდა./

მიხეილ მახარაძე

აქ ყველამ იცით ჩემი სახელი, და ჩემი დიდი დამსახურება მეც იმიტომ ვარ წარმოგზავნილი,

რომ მახალისებს თქვენი ყურება მაგრამ რაც ხდება ბოლო ხანებში უზნეობაა რჩეულთა მხრიდან სურდათ მაგათი გავმხდარიყავი, გადამეხვია ჩვეული გზიდან ოჯახის ბედსაც შემახსენებენ, ამაში ჩანდა მათი უზნეობა შიშის გულისთვის როგორ გავყიდი,

სირცხვილ-ნამუსი, კაცის მეობა? აბა იფიქრეთ, როდესაც ვიტყვი, ქვეყნად ჩემია გადასაწყვეტი სად ვინ იქნება, როგორ იქნება. დიქტატორი ვარ, ანდა ვარ ცეტი ჩემზე ისე ვთქვი სინამდვილეში ბიძინას სიტყვა გავიმეორე მე თუ ვტყუივარ, გადაამოწმეთ, სიცრუით სული არ ავიძიორე

როცა ასეთი გვყავს პრემიერი, მის სურვილს მე ვერ გავიზიარებ მხარს არ დავუჭერ მეოცნებეებს, ავტორიტეტს არ დავიზიანებ

ბიორბი კანდელაკი

უკან სვლა არი პოლიტიკაში. უკან და უკან, ჩნდება რეგრესი რასაც აკეთებს უმრავლესობა არის ღალატი და საფრთხის მთესი უსაფრთხოებას ძირს რომ უთხრიან და ჯაშუშები ათავისუფლეს ამით ხომ რუსეთს კოჭი უგორეს და რა მოიგეს, რას დაეუფლეს მე უსუფაშვილს შევეკითხები, შკრილნიკოვზე თუ იცის რაიმე როცა იური ამოქმედდება, ველარ გვიშველის ვახმე, ვაიმე მეორეცა მაქვს თქვენთვის სათქმელი,

პრემიერ-მინისტრს იგი ეხება ინსტიტუტები ევროპიული , ადრე ჰქონია მათთან შეხება? ახლა რომ ამბობს, ამ ინსტიტუტთა, შეტევა თურმე მოიგერია ეს ხომ იმათი დაკნინებაა, ვისაც ჩვენსავით დაუმღერია არა და გვქონდა გრძელვადიანი, გეგმები მათთან დაკავშირებით თავს ვაწონებდით ევროპელობით,

რუსეთის ლანძღვით, ომის გმირებით ამიტომ იყო თავგამოდებით, პრემიერ-მინისტრს გვიკრიტიკებდნენ ახლა რალა ვქნათ ჩვენ ვინ დავგიცავს, თუ თქვენი შიშით ისინი შედრკნენ?

ირმა ნაღინაშვილი

ორმაგი არი სტანდარტი თქვენი. ასე ვუყურებ და ასე მესმის რაც დღესა ხდება უსამართლბა, გონებას მიხშობს, ლახვარად მესმის თქვენი ბელადი და პრემიერი. ამ მოქმედებას კიდევ იწონებს უმრავლესობის დეპუტატებიც,

დამსგავსებიხართ ყურმოჭრილ მონებს ყველამ ისმინა რაც განაცხადა, თანამდებობებს ნაცნობებს ვაძლევთ მხოლოდ ამგვარად გაუცხოებას დიდ მოხლეეთა, მოვსპობთ და დავძლევთ რა კონკურსები, რის კონკურსები, ახლობლები გვყავს დასასაქმები

ძველებს გავუშვებთ, ჩვენებს დავნიშნავთ,
 გავვიხდებიან ერთგული ძმები
 ამას ამტკიცებს თქვენი ლიდერი, საგანგებო ეუბნება ბანს
 ასე ფიქრობენ, ხელი ხელს დაჰკრეს,
 შემდეგ ორივე პირებს ჩამოხანს.
 პრემიერია, ისიც არ იცის რაა კონკურსი, რაა ტენდერი
 უნდა ავუხსნა, დაიმახსოვროს, ეგება ცოდნით გახდეს ჩემდენი
 ტენდერი არი თუ კობახიძის ახლობელს მისცემ იმის უფლებას
 საწვავით ისე მოგვამარაგოს, მოენებება როგორც თავნებას
 ტენდერით არი ღარიბაშვილი ბიძინას გუნდში გამორჩეული
 მაგრამ ტენდერის თავად გაგება, დაღაბულია და დაძლეული
 კონკურსი არი თუ ადამიანს გამოარჩევენ დამსახურებით
 ამას რად ვამბობ, რომ არ გავოცდეთ,
 ჩვენთან რაც ხდება, იმის ყურებით
 სამაგალითოდ ჩამოვთვლი შემდეგს,
 როცა გაიგებთ „კონკურსის“ შედეგს
 შეხედულება დაგილაგდებათ, გადააჭარბებს სიმყარით მედეგს
 თქვენმა ირაკლი ღარიბაშვილმა ნათესავები ჩამოარია
 ამის უფროსად, იმის უფროსად, ხელფასი მისცა და დაარია
 იოცნებონ და კოალიცია დამსახურებას არ დაუკარგავს
 თამაზის უთხრან თავის სურვილი,
 შემდეგ შედეგად იგი მოქარგავს
 რაც ბიძინამ თქვა, კარგად გაიგეს ბესელიებმა და მაიებმა
 ქვეყნის სამსახურს ასე იგებენ, ასე იციან საქმეში შებმა
 საწყალი ხალხი, ვისი სახელით, ამით სახრავი გამოარჩიეს
 დღეს ვიღას ახსოვს, ვისი ბრალია რომ საკუთარი სხვისას არჩიეს.

ღვთი ღმრთიუნიკა

ისეთმა ვირმა თუნდა დამწიხლოს,
 ოქროს ნალები ჩლიქებზე ეკრას
 ასე ნათქვამი ეხება ირმას და შემდეგ მთელი „ნაცების“ შეკვრას
 შე დალოცვილო ნადირაშვილო, სანადიროდ რომ მოიმართები
 რად გავიწყდება შენი ბიზნესი, მისი რაობა, მისი ფართები
 რად გავიწყდება სად ზის შენი და, საითკენ მიდის შენი ფიქრები
 რა იყავ როცა „ნაცებს“ შეეკარ, რა მოიპოვე, ხვალ რა იქნები

მე ასე მესმის, ვინც უნდა იყო, უნდა რჩებოდეს ადამიანად
ცხოვრება მიწყვიტ წარმავალია, შენც არსებობა გელის ერთ ხანად.

ოთხე ჩრდილული

გამკვირვებია ვილაც-ვილაცის, ჩემი შენ გითხარ, ასე იძახის
მთავარი არი მოგიკლა გული,

მიტომ მთქმელი ვარ მწარის და მკვახის
ობოზიციას რად ავიწყდება, როცა სადავეს ქვეყნისას ფლობდნენ
მათ გარდა ვინმე თუ არსებობდა,

ვერცა ხედავდნენ და ვერცა გრძნობდნენ
ახლა საუბრობთ რაღაც რეგრესზე, სტაგნაციაზე, და ტენდერებზე
ვინა საუბრობს? დემაგოგები. ვინც ყაჩაღობდა ცხრა წელი გზებზე
ქვეყნისთვის თქვენ რა გიკეთებიათ?

ან რას შეძლებდით, რაც არ იცოდით
მხოლოდ ფული და თანამდებობა.

მისთვის იბრძოდით, მისთვის იწოდით
ირემივით რომ ყელს მიიღერებს და ნადირივით აწიოკდება
სხვისას ითვის და სხვისას აფასებს,

მას საკუთარი რად ავიწყდება?
დავითის ნათქვამს დავამატებდი, მათქმევენებენ, რაც სათქმელია
ირმას მეუღლე გამგეობაში, ბატონობს, როგორც ქათმებს მელია
რა, დიდი ცოცნის პატრონი არის, ან და კაცობა თუ მოსჭარბდება
კარიერისთვის არის მებრძოლი,

კარიერისთვის კვლავაც მოკვდება
„ნაციონალებს“ შევახსენებდი, თქვენი წარსული ნუ გავიწყდებათ
შუა ღამისას წილებს იყოფდით, ციხეც წილობით შეგეფარდებათ
ისე არაა, ბლუკუნა ვანო, ციცერონად რომ თავს წარმოიდგენს
თან გვემუქრება, – დავბრუნდებიო,

ფიქრობს რომ ხალხი კვლავაც მოითმენს
ჩქარობს, არ უნდა, რომ მოიცადოს,

ოთხი წლის შემდგომ არჩევნებამდე
ფიქრობს სიკეთედ გადაიქცევა,

ცოდვა რომელიც თან სდევს აქამდე
ახალ მთავრობას როცა აფასებს,

ბიუჯეტს სწუნობს, სხვასა და სხვასა

„მიღწევებს“ შორის, მხოლოდ ერთს „ხედავს“,
 ნარკოტიკების გავრცელებასა
 ნარკოტიკებზე როცა საუბრობს, სააკაშვილი რად ავიწყდება
 მახათას მთაზე დაბარბაცებდა,
 თუ ფიქრობს, უფროსს ესაც უხდება?
 მიშა ვანოსთვის ნაპოლეონობს, დონ კიხოტივით კი არა ომობს
 ქვეყნისთვის ლოთობს, ქვეყნისთვის ბოზობს,
 ქვეყნის გულისთვის „ჩხერისას“ შრომობს.

ლევითი სუფურელიკი

საკვირველება ბევრი რამ ხდება, ბაჩანას სკამზე ირაკლი ჩნდება
 გამოცდილ მინისტრს, უვიცი რომ ცვლის,
 ამით წინსვლა ხომ დაგვებედა?
 ღარიბაშვილმა გამოგვიცხადა, ღარიბი იყო ბაჩოს წარსული.
 ნარკომანები, ქურდები გაწყდნენ, არავინ დარჩა თავზე გასული.
 ახლა თესვენ ქალაქში „შპრიცებს“, ნარკოტიკებსაც დაარიგებენ
 რომ მერე „ნაცებს“ გადმოგვაბრალონ,
 სახელს გვიტეხენ, არ შეგვარგებენ
 ამინისტია საყოველთაო, გამოაცხადეს, თავსაც იქებენ
 ქურდ-ყაჩაღობა რომ მომრავლდება, რა ჩაიდინეს, თუ გაიგებენ?
 იქნებ ესაც ჩვენ გადმოგვაბრალონ, ოპოზიცია არ შეგვიბრალონ
 ჩვენი სიკარგე, თავის სიცუდე, არ გაარჩიონ ერთად დათვალონ
 „ოცნების დიად კოალიციას“ ოცნებად ჩვენი მიღწევა რჩებათ
 როცა ერთმანეთს დაერევიან, ვნახავთ სახელი აქ რა დარჩებათ.

პერლო კოპულიანი

ტალახიან გზას რომ დაადგები, ფეხსაცმლის გასვრა დაგეზარება
 გზის ბოლოს ლაფში რომ არ ჩაიხრჩე,
 ცოცხად დარჩენა გაგეზარება
 ოპოზიცია გზის ბოლოს აღწევს, მათი ბელადი ჭაობში რჩება
 თუ მიჰყვებიან მას ჭაობამდე, რომელი არის რომ გადარჩება?
 პოზიცია და ოპოზიცია, ერთი მედალის ორია მხარე
 ლაფმოცნებულნი ჩვენი ჯიშია, მათი ლაფდასხმით ვერ გავიხარე
 ამიტომ ვუარჩევ, ძმებო და დებო, ბელადს ჭაობში ნუ გადაჰყვებიო

ცხვრები ხომ არ ხართ, გზას დაუკვირდით,
 გირჩევთ იცხოვროთ თქვენი ცხოვრებით.
 შევეკითხები ქალბატონ ირმას: კონკურსის არსი რომ აგვიხსენი
 უმრავლესობა დააფრთიანე, ნიშნავს მცოდნე ხარ თვალში საჩენი
 მაგალითებიც გქონდა მრავალი. ოღონდ მოკლე გაქვს ამოსავალი
 რადგან სრულიად გადაგავიწყდა,
 ჭკუა დამოკლდა, დაგვესო თვალი
 მე შეგახსენებ, შენ გაგვიმარტე: კონკურს ნაცები რომ ატარებდით
 მომღერლების და მოდელთა ჯგუფებს,
 მენაგვეებად რომ ასაქმებდით
 კონკურსანტებს რა გამოარჩევდა,
 ცოცხი ტარით თუ ცოცხი უტარო
 როგორები ხართ სრულ ყოფილები,
 ცოცხით კონკურსი რომ ჩაუტარო
 თქვენ ბელადი გყავთ გამორჩეული,
 კონკურსის წესიც იმისგან იცით
 ცალი ხელით რომ პირჯვარს იწერდა,
 მოძღვარს მოძღვრავდა ლიტონი ფიცით
 მეორე ხელით ხალხსა ძარცვავა, კონკურსიც იყო გამორჩეული
 მამას ამდენი, დედას ამდენი, ძმასა და ბიძას ოქრო თუ ფული
 თქვენ ფიქრობთ იყო ყველა იოლი?
 სცადეთ, გაავსეთ ქვაბი უძირო
 თქვენთვის როგორი დასათმენია,
 სხვის „გულაობას“ ცხრა წელს უცქირო
 იცვალნენ დრონი, თქვენც მიხვდით მგონი, ჭაობისაკენ მიექანებით
 ჩვენი რჩევაა, გზა კიდევ არის, ნუ ჩაისვრებით ჭაობში ნებით.

პენანუ კობახიძე

ბევრის აზრია გაჟღერებული, ბევრი საკითხი გაშუქებული
 არა და იყო ყველას პირობა,
 რომ დავრჩებოდით სიტყვის ერთგული
 დათქმული იყო ერთი საკითხი:
 პრეზიდენტს დარჩეს იმის უფლება
 რომ პარლამენტთან შეუთანხმებლად,
 თუ კი სურვილი დაეუფლება

მთელი მთავრობა გადააყენოს, ეს პარლამენტი ზედ მიაყოლოს
 არავის კითხოს, არც რა ინაღვლოს,
 ახალ მთავრობას რომ შექმნის ბოლოს.
 თუ ის სჯობია რომ პრეზიდენტი
 ამ უფლებებში ცოტა შევზღუდოთ
 დიქტატორიდან მეფის დონემდე ჩამოვიყვანოთ,
 ზღვარი დაუდოთ
 რომ პარლამენტთან შეუთანხმებლად,
 ვერ მოახდინოს დიდი ცვლილება
 ასეთი იყო აქ დღის წესრიგი, არც მოგვდომნია სხვა დავალება
 დღეს აქ რა ხდება. ყველა საკითხი,
 რაც მოვიფიქრეთ, აქ განვიხილეთ
 ის ძირითადი, რაც მიზნად გვქონდა,
 ვერ გავიხსენეთ და ვერ ვიხილეთ
 ერთი მიზეზი არი ნათელი, გოგა ხაჩიძემ აქ გააჟღერა
 არც დაუფიქრდა რას ენებოდა,
 წამოსცდა როგორც ნასვამს სიმღერა
 ვერულაშვილი მარიკა ჩვენი, ნაშობიაო მიშას წიაღში
 ზევსი ყოფილა სააკაშვილი წამოწილილი ოლიმპოს ბაღში
 მებრძოლი ქალი ათენა იყო, ზევსის წიაღში დადუღებული
 მიშას წიაღში მარიკა არის დაბადებული, გაღიმებული
 თუ სხვებიცა ხართ ამ წიაღიდან, დეპუტატები დაკვალიანდით
 გამოდით მზეზე, შეხედეთ წიაღს,
 წარმოიდგინეთ იქ რასა ჰგვანდით
 ხალხს დაუბრუნდით, ხალხის წინაშე,
 ხო თქვით ან არა, კენჭი უყარეთ
 გეყოთ რაც ხალხის ზურგზე იწექით,
 დროს ატარებდით შინა თუ გარეთ
 დღეს სხვა დრო არის, სხვა ვითარება, ვისაც ქვეყანა არ ეზარება
 პატრიოტობას გვერდზე გადადებს, საერთო საქმეს მიეხმარება
 არ შეიძლება ასე, მუდმივად, ერთის ხუმტურებს ერმა უყუროს
 ჩვენ თუ ვერ შევძლებთ, ხალხი ბრძენია,
 ჩვენთვის აიღებს ხანჯალს და უროს
 ისედაც ხედავთ, გვიკარნახებენ,
 პრეზიდენტს მეტად არ მოვუსმინოთ

არ შემოვფეშვით, იქაც არ შევხვდეთ,
 სად წავა ვდიოთ და ვარბენინოთ
 ახლა თქვენ იცით, ჩვენი რჩევაა,
 პრობლემა მოვხსნათ საერთო ძალით
 დაკვალიანდით, ახალ ცხოვრებას,
 უნდა შეხედოთ ახლებურ თვალით

***

ბეზარი

სასწაულია, რას ვიფიქრებდი, რომ თავხედობას არ აქვს საზღვარი
 ნაცებმა, როგორ შემოუტიეს, უტიფრებია, ვატყობ საზარი
 თუმცა ეს მაინც რატომ მიკვირდეს, გაბაშვილები მამა თუ შვილი
 ახალაია, კუბლაშვილები,

წყვილ-წყვილი ძმები შუბლს ძარღვ წაშლილი
 ბაქრაძეს როგორ მიჰგავს ჩიორა, უაზრო, ზოგად გამოთქმებითა
 ბობოხიძეა თუ მინაშვილი, არ შევიგონო, შევამყო ვითა
 დარჩიაშვილის რა გუთხრა მამას და წიკლაურის ორივე მშობელს
 მეგობრობა რომ რომ მაკავებდეს,

დავემგავნები კაცობის მგმობელს
 ეს ვინდა ნახეს პატარა გოგო, „თუთბერიძეა“ გათლილი ენით
 თან ყველა ერთით მოჩანს შექმნილი,

უნამუსობას თესავენ ლხენით
 თუმცა, რად მიკვირს ხაჩიძემ ხომ თქვა, მიშას წიაღში ნაშობებია
 წიაღს თუ კარგად ჩავეძიებთ, ერთად ვუხსენო პაპა-ბებია
 უმრავლესობას არა უშავდა: მათგან ნაცები ბევრი გაშავდა
 კოპალიანმა ისეთი უთხრა, ნადირაშვილი მგონი დაშავდა
 ბესელია კი, როგორც ყოველთვის, შეტევისათვის მომართულია
 ცოდნაც ხელს უწყობს, უფალს შევთოვდი,

იაროს როგორც დღემდე ულია
 მთავარი არის კოალიციამ ერთობის გზიდან არ გადაუხვიოს
 და შეძლებს, ყველა სისხლის მწოველი,

მართმსაჯულების ქსელში გახვიოს
 ერთობას ვატყობ გაუჩნდა ბზარი, ბიძინამ დაჰკრა განგავის ზარი

დროით გონს თუ არ მოეგებიან, მომავალი აქვთ ყველას საზარი ჩემთვის ნიშანი არის ბიძინა, არ ჩამოეშვას სხვათა დონემდე კაცის წესია: არ მიგატოვო, არ გიღალატო, რაკი მომენდე ყველა მიენდო მხოლოდ ბიძინას.

ჩვენი ხმა მხოლოდ მას ეკუთვნოდა ყველა პარტია და კანდიდატი,

ხალხისთვის მხოლოდ ბიძინად ჩნდოდა თუ ხალხი გენდო და გაიმარჯვე, პარტიას რად ქმნი გამარჯვებული? ნიშნავს რალცა ვერ არის კარგად,

ერთობის გრძნობა არი ვნებული

***

პარტია რაა? ბანდაა მხოლოდ ძალაუფლების მოსაპოვებლად ხალხი თუ გენდო. ხალხის მამა ხარ.

ბანდა რად გინდა რომ გყავდეს მსლებლად? ბანდამ დაღუპა სააკაშვილი, ბანდა შეეკრა და ბანდით მოვიდა რომ გამხდარიყო ერის რჩეული, ეს მაღლი მასზე არ გადმოვიდა ერს მიუძღოდა ის გარეგნულად, მაგრამ რჩებოდა ბანდის ბელადი პარტია-ბანდა ვერ მიატოვა, როცა დამარცხდა, ხომ გახდა ცხადი? ბიძინას რად სურს ერის თავიდან, ბანდის-თავამდე ჩამოქვეითდეს? ვინც ეს ურჩია, თავისთვის ცდილობს,

ხალხის წინაშე კი ცოდვა იდეს ჩვენ „ჩარეცხილებს, შავებს, ფარჩაკებს“,

კვლავ მოთმინება დაგვეკისრება ღმერთმა ინებოს, არ გაიღვიძონ ჩვენისთანების ბასრმა ისრებმა „კიდევ რა ითქვა? ხო, ანდრო ბარნოვს,

გუბენატორად რომ დაინიშნა ცხრა დღის პრემია ჩაუჯიბია, რაც ახალ დროში ცუდად მენიშნა და კიდევ ერთი, უმრავლესობამ პარლამენტისა თუ თქვა უარი რომ მოესმინათ პრეზიდენტისგან დაპირებები და სატყუარი ვერ მოქცეულან მთლად მართებულად,

ის ქუთაისში ხომ აღარ წავა ნაციონალთა წივილ-კივილი, მოთქმის სიმძლავრე ზეცამდე ავა სჯობდა სურვილი არ გაემხილათ. პრეზიდენტი რომ იქ ჩავიდოდა

სხდომის დარბაზში შეაბიჯებდა, პრეზიდენტში წამოჭდებოდა წამომდგარიყვნენ და გასულიყვნენ, ეს იქნბოდა იმის ნიშანი რომ არ უნდოდათ მისი მოსმენა, აღსრულდებოდა ამით მიზანი თორემ რა მოხდა, უსუფაშვილმა, ყველა წინასწარ ჩაარაკრაკა დავით ბაქრაძე მაშინვე ახტა და წიკლაურმაც ბლომად ატრაკა „თეთრებმა“ ეს თქვეს, მიშა თუ ჩავა,

მიტინგს მოვაწყობთ და იქ დავხვდებით ახალ პარლამენტს ალყას დავარტყავთ,

ჩვენი ცოცხებით, კვერცხებით, ქვეებით კოალიცია „ერთსულოვნება“ ორად გაიყო, გაცხადდა რადგან სააკაშვილი წავა-არ-წავა, ზუგდიდში ჩავა თუ სადმე სხვაგან „ერთსულოვნების“ ნაწილი მაინც ქუთაისს წავა და იქ დახვდება გელათის გზასაც გადაკეტავენ, არავინ უწყის სად და რა ხდება ნაწილი თბილისს დაიბანაკებს, აქ სამზადისი იქნება დიდი სახლიდან რომ არ გამოეპაროთ, იქვე ჩაკეტონ გზები და ხიდი ქართველები ვართ. ტრადიციულად,

ქართველებისთვის დიდი ნაკლია ჩაიფიქრებენ, აყვირდებიან, რა სურთ, რას მისდევს, და რა აკლია კაცი, რომელიც განზრახულობას, ტელევიზიით გამოაცხადებს ღირსად ვარდება ისეთ ორმოში,

სად ვერ არჩევენ ძუსა და ხვადებს სააკაშვილს რომ ეს ჩვევად ჰქონდა, ცეტი ბიჭია, გასაგებია ამათ თუ ისევ გაიმეორეს, ლოგიკურია, წასაგებია აღმოსავლური სიბრძნე რას ამბობს? რომ ქარავანმა უნდა იაროს ძაღლმა ირბინოს, კიდევ იყეფოს,

ვერც მიხვდეს და ვერც გაიზაროს აბა შეხედეთ, სხვათა სხვაობით, ბიძინა თითქმის არაფერს იტყვის მოიფიქრებს და უხმოდ აკეთებს,

არა სჭირდება წარმოთქმა სიტყვის და მგონი მიხვდა, გარშემო მყოფთა გავლენით,

რაც თქვა და სხვებს დაპირდა გაუხდა თითქმის სანანებელი. ასეთების თქმა ღირდა არ ღირდა? ბევრი მედროვე, ძველი – ახალი, გარს ახვევია, საით ეწვევა? თუ ქარავნობა ვერ შეასრულა, დასახულ მიზანს ვერ დაეწვევა ჭაობში ბევრი ჩაუთრევიათ, ვინძლო ფეხიც კი არ გაისვაროს სიმდიდრე რომ აქვს, სახელი უნდა, მისი სახელით ერმა იხაროს

***

პრეზიდენტი გვყავს ჩასაფრებული,
 ქარავნის მიზნით გამწარებული
 წარმატებასაც შეცდომად უთვლის,
 „ლობისტებიც“ ჰყავს აყეფებული
 როგორც კი მიხვდა ქუთაისის წასვლა,
 პარლამენტს მისვლა საზიანოა
 „თეთრები“ იმ გზებს გადაკეტავენ სად თერჯოლა და საზანოა
 გელათს ვერ მივა, დავითის საფლავს,
 როგორ დახედავს და რა ჩასძახოს
 ბაგრატის ტაძარს ვერ მოილოცებს,
 „თეთრების“ შიშით რა უნდა ნახოს
 გამოაცხადა: პარლამენტს არ სურს,
 დატკბეს წლიური ანგარიშითა
 მეც აღარ წავალ, არ ჩამეთვალოს, რომ არ ჩავდივარ მათი შიშითა
 ბიბლიოთეკას ეროვნულს ვნახავ, რომ მოხსენება ჩავარაკრაკო
 ელჩებს დავისწრებ, ტაშის დამკვრელებს,
 ხალხს არ შევხვდები, რომ საარაკო
 ჩემი გამოსვლა არ ჩაიშალოს, მწვავე კითხვები არ მომაყარონ
 ერთგულებმაც კი, ტელევიზიით, მომისმინონ და ჩემით იხარონ
 ასეც გადაწყდა. მანჯგალაძემაც ეროსის* რიხით გამოაცხადა
 სააკაშვილის გულში ნადები, გაამჟღავნა და ფარდა ახადა
 ამიტომ მოხდა, რვაში დილიდან, ნელ-ნელა იწყეს კიდევ შეკრება
 ვინაც ითავა მიშას „მოსმენა“, ვისაც შეეძლო, არ ეხარება.

**/ეროვნულ (ყოფილ საჯარო) ბიბლიოთეკასთან პირველ რიგში
 ყოფილი პოლიტპატიმრები მივიდნენ მელორ ვაჩნაძის, გიორგი კვლენ-
 ჯერიძის, ირაკლი გრძელიანიშვილის და სხვათა შემადგენლობით. მათ
 მიემატა, ცნობილი უფლებადამცველი ნანა კაკაბაძე/**

ნუნუ მუკუბუკი

თავის დროზე თქვა სააკაშვილმა, ვადაგასუმა და სულწასულმა

* ცხონებული ეროსი მანჯგალაძე ჭეშმარიტად სასიამოვნო მოსასმენი იყო, მანანასგან განსხვავებით.

შენება თუ მძულს, ნგრევის წესები გაითავისა ჩემმა წარსულმა
 ოპოზიციურ ბრძოლის მეთოდებს, ისე შევერწყვი და შევითვისე
 რაც დარბევია და მიტინგია, საქმის კეთება არ მიყვარს ისე
 დავიმახსოვროთ, რომ მისგან კიდევ, ბევრი რამაა მოსალოდნელი
 იცის, ნერვებზე რომ ითამაშოს, სვლის გაკეთება სწრაფი ან ნელი
 სიფრთხილე გვამრთებს, ის თუ გაიგო,

როგორი არის ჩვენი გეგმები
 განზრახულს შეცვლის, დღეს მეფე ჰქვია,
 ისე იოლად ვერ შეებმები..

გელორ მახნაძე

საპატიმროდან თავდახსნილები, შეუდრეკელნი, გულგახსნილები
 გადამწყვეტ ბრძოლას ჯერ არ ვუპირებთ,

თან გვაქვს კვერცხები, კიტრის მწნილები
 საპანაშიდო გვირგვინები გვაქვს, ცოცხები, სტვენა, შეძახილები
 ისეთი ფორმით და იმ მეთოდით,

რომ პრეზიდენტი, მისი მხლებლები
 „მოხიბულები“ დარჩნენ შეხვედრით,
 ჩვენც დავრჩეთ ბოლოს კმაყოფილები
 რომ ერთმანეთში არ აირია დედა, ბებია, ცოლი, შვილები

ნუნუ კაკაბუაძე

ეგ ერთი მხარე მოქმედებისა, მთავარი მაინც არი მეორე
 სირცხვილს კარში რომ გავატარებთ,

ჩვენი შეკრება არ დარჩეს მდორე
 შიგნით შეგვზავნოთ დებუტაცია,

რამდენსაც შევძლებთ, რაც უფრო მეტი
 რომ შიგნით მყოფებს, ჩვენების ხილვით,

წაერთოთ ძალი, დაესხათ რეტი
 ჩამოუწიროთ« მათ შეკითხვები, ვადაგასულმა მოგვცეს პასუხი
 ისეთი, ნაცებს დამბლა დაეცეთ, იყოს ნათელი და დასაქუხი
 მთავარი არის მას შევახსენოთ,

მასზე სტრასბურგის სასამართლოში
 დამნაშავეებს მფარველობდაო ითქვა და ამით ჩვენ სამშობლოში

მისი სახელი გამოვაჭენოთ, ვინ და ვინ არის ყველას ვაჩვენოთ
ვადაგასული, მისი მსგავსები,
ვლანძლოთ, ვაფურთხოთ და შევაჩვენოთ

მელორ მანაქა

გასაგებია. მივხედავთ საქმეს, თქვენ კი მოთხოვნა გაახმიანეთ
დეპუტაცია შეგვიშვან შიგნით: მათი განწყობა დააზიანეთ
ამასობაში ჩვენი მომხრენი, დათქმული გვაქვს და თავს მოიყრიან
ვინც საქმეს აღრე მოეკიდება, მისთვის დაწყება არ არის გვიან

/რამდენადაც მომიტინგეები საზოგადოებრივ წესრიგს არ არ-
ღვევდნენ, საპატრულო პოლიცია მშვიდად აღევნებდა თვალყურს მთელ
მოსამზადებელ საქმიანობას. ხუმრობა ამბავი როდია, მომიტინგენი
ვადაგასულ, მაგრამ მაინც პრეზიდენტს უპირებდნენ „საზეიმო“ შეხ-
ვედრას. ეროვნული ბიბლიოთეკის მთავარი შესასვლელი შესაბამისი
ატრიბუტიკით მორთეს.

დღის 6 საათისათვის მომიტინგეებს მიუახლოვდნენ უშიშროების
(თუ საშიშროების?) საბჭოს მდივანი გიგა ბოკერია, სერგო რატიანი,
ჩიორა თაქთაქიშვილი, დეპუტატთა ჯგუფი ერთიანი ნაციონალური
მოძრაობიდან. ცოტა ხანში მათ შეურყეოდა ქალაქის მერი გიგი უგუ-
ლავა საკუთარ აჩრდილ კობა სუბელიანთან ერთად./

მიხი უგულავა

დათქმული გვქონდა თავს მოვიყრიდით
და შევუტევდით ერთიან ძალით
მითხარით, ვინმე ხომ არ დაგვაკლდა,
ისე დადექით, შეგხედოთ თვალით
ბევრი გვაკლია, ზოგი მათგანი,
ჩვენი ჯგუფიდან შორს რატომა დგას
განდევნილები ხომ არ არიან, მოლალატის გზას ხომ არვინ ადგას
ახლა მადროვით, იქიდან რეკავს და ინსტრუქციას შემატყობინებს
შემდეგ შევთანხმდეთ. დაიმახსოვრეთ,
კვერცხებს ვინ გვესვრის, ვინ შეგვაგინებს.

შიშა ბოქერიძე

ხალხი ბევრია თან, როგორც ვატყობ,
 მომართულები, ალესილები
 უნდა განვსაზღვროთ ბრძოლის ტაქტიკა,
 ნაკლები მოგვხვდეს მუშუტი, სილები
 ასეთ ბრძოლებში გამოცდილი ვარ,
 სამღვდელოებას როცა ვებრძოდი
 ბასილ მოძღვრის წინ წიხლებს ვიქნევდი,
 მლოცველების წინ კი არა ვკრთოდი
 აქ სულ სხვა არის სიტუაცია,
 ხელჩართულ ბრძოლას აქ ვერ მოვიგებთ

შიში უზულაშვილი

სამღვდელოებას რაც შეეხება,
 ნაკლები არ მაქვს ბრძოლა გავლილი
 გახსოვთ პატრიარქს რომ შეგუვარდი
 და დავაჩოქე მოხუცი ფრთხილი
 მაშინ თქვენგანი არავინ იყო, მე კობა მახლდა სუბელიანი
 არ შეგჭრილიყავთ სატრაპეზოში, ჩვენი ზეიმი იყო გვიანი
 მე ვინ მასწავლოს ბრძოლის ტაქტიკა,
 არც მეთოდები არ შემეშლება
 თქვენ ოღონდ გზაში არ ჩამომცილდეთ
 და მაშინ ნახეთ ჩემი შეძლება.

ჩიორა თაქთაქიშვილი

თქვენ დაგენაცვლეთ მამაკაცებო,
 თქვენი იმედით ხარობს ქვეყანა
 თქვენ გვერდითა ვართ, ის ვინცა ქალობს,
 გულს გადაგვიხსნით თან ხანდახანა
 მე და სერგო ვართ თავდადებული,
 სხვა დებუტატებს ახლო ვერ ვხედავ
 მე უმანდილო, წინ წაგიძღვებით, თუ უკან იხევთ, მაშ მე გავბედავ
 თქვენ ოღონდ სერგო რატიანს განდობთ,
 მხარი მიეცით და დაიცავით
 რატიანებში გამოვარჩიე, პირობა მივეც, დავიცავ თავით.

მიზეზი ბოქორი

გულს უხარია, ნაციონალებს,
 მუხტი შემოგვრჩა ცხარე ბრძოლისა
 ვინც ივაჟკაცებს, დაუფასდება,
 თასი მზადა მაქვს, მათთვის ბროლისა
 მაგრამ მანამდე, იქნებ დავფიქრდეთ,
 ვნახოთ სხვაგვარი გამოსავალი
 ეგებ გადავრჩეთ ცემას და ტყუბას და მოვიწიოთ თან მოსავალი
 მინისტრ ირაკლი ლარიაშვილმა, დამირეკა და შემატყობინა
 სხვა შესასვლელი ჩვენთვის მზადა აქვს,
 კი არ მირჩია თან მაგრძნობინა
 უმჯობესია ჩვენი გუნდისთვის, იქიდან ჩუმად შეიგნით შევიდეთ
 თქვენ გადაწყვიტეთ, რომელი გიჯობთ,
 შედეგის ცოდვაც თავზე დაიდეთ

ჩიორა თაქთაქივილი

ასეც ვიცოდი, გული მიგრძნობდა,
 ამ ნაძირლების დაგყვებათ შიში
 მაშ მე წინ წავალ, უკან გამომყვეს, ვის არ სჩვევია მოთქმა და ვიში
 თქვენ ნახავთ როგორ გავარღვევ მათ რიგს,
 გზას გავკვალავ და უკან მომყევით
 არაკაცები, შეხედეთ მაინც, როგორ გვხვდებიან ცოცხების ქნევით
 ჩვენამდეც ჰქონდათ ამათ მცდელობა,
 მაგრამ ელჩები, ყურნალისტები
 გაატარეს და ხელი არ ახლეს, არც შეძახილის მარგალიტები
 არც ერთს კვალ და კვალ არ დაადვენეს.
 ნიშნავს ლაჩრების ბრბო არის მხოლოდ
 ვერც ჩვენ ვერაფერს გავგიბედავენ,
 გამარჯვებაა ამ ბრძოლის ბოლოდ.

მიზეზი უბუღაუ

ჩიტო-ჩიორა, ხარ გაბედული,
 მაგრამ კაცებს ნუ ჩაგვთვლი ლაჩრებად
 ნუ წარმოგვიდგენ არა კაცებად,
 შეშინებული კურდღლების კრებად

მე დაცვა მახლავს, ეს იმას ნიშნავს,
 ჩემ ხელში არი დამრტყმელი ძალა
 შემომიერთდით, არ დაიფანტოთ,
 არ დაგიჭირონ ბრძოლისას ცალად
 ახლა შევკვფუფდეთ, ერთიან ძალით,
 ცენტრში დავარტყათ, გავფანტოთ მტერი
 ამათ დავიფრენთ, ზევით ვაცნობებ, გზა გახსნილია მისი საფერი
 მზად ხართ? კარგია. ახლა უყურეთ, ამათ რა ვუყო, წამოვიკიდო
 თქვენ არ ჩამომრჩეთ, აბა წავიდა, შუაზე გავჭრა როგორც აკიდო
 „მიდით და მიდით და დადგით შოუ“...
 თქვენ ხომ მოსულხართ უსაქმურები
 რათა პრეზიდენტს დღე გაუმწაროთ,
 ჩვენ დაგვადონოთ ნამსახურები
 აბა დაიძრა, აბა წავიდა, დღეს აქა წყდება სამშობლოს ბედი
 ჩვენ უნდა გავსხნათ შეკრული ზეცა
 და პრეზიდენტის გადასახელი

/უგულავა ხელით ანიშნებს შეტევის დაწყებას. შეკრებილები მათ სტვენით, გინებით შეეგებნენ. მალე ყოველივე ცემა-ტყუპაში გადაიზარდა. აქტიური ჩიორა თაქთაქიშვილს ვილაცის ხელი მოხვდა და ცხვირიდან სისხლი წამოუვიდა. გიგა ბოკერიამ შეძლო მისი შეჭვუფებული მასიდან გამოყვანა./

ჩიორა თაქთაქიშვილი

ხელი გამიშვით, რას მოვესწარი,
 ნახეთ რომ ჩემთვის წყნარად ვიდექი
 ეს ნაძირლები, იქ მომიცვივდნენ, ფეხი წამომკრეს, ვეგონე ბეჭი
 ესენი უნდა ციხეში ისხდნენ, ვინც გამოუშვა, არის ცოდვილი
 პრინციპულად სისხლს არ მოვიწმენდავ,
 ძლივს მაქვს ცხვირიდან გამოწოვილი
 დე გადამიღონ, ყველას აჩვენონ, ავაზაკებმა რა გამიბედეს
 არ შევეცოდე, არ დაიმაღნენ, ზურგი მაქციეს, ცივად შემხედეს
 ეს კიდევ რაა, სერგო რატიანს, ჩემს სერგუნიას დედა აგინეს
 ნაძირალები, ვერა ხვდებიან, არაკაცობა გამოაჩინეს.
 ტელევიზიამ უკვე უჩვენა? კარგია მაშინ სისხლს მოვიწმენდავ

შენობაში აქვთ ტელევიზორი? როგორა გჩანვარ, წავალ შევხედავ ოხ, ვინ მოდიან თენგო და ანდრო*. რაღა ღროსია, დაავიანეს მხარდაჭერა არ გამოაჩინეს, განზე გაგვიდგნენ, დაგვაზიანეს თქვენ ნახეთ გიგის რას უშვებიან, ქალაქის მერს არ ებუებიან გამოიყვანეთ, არ შემოაკვდეთ, ეგ დახმარება იქნება გვიან ღემრთო რას ვხედავ, ოჰ, მე ამათი, ქალაქის მერს რომ გაუბედავენ გუბერნატორებს და დეპუტატებს, თუ დაიჭერენ, რაღას უზავენ? საპატრულო კი ჰქვიათ ამ ბიჭებს,

პატრულობით თავს არ იწუხებენ ვანოს დრო მოვა, ბაჩოს დრო მოვა, ყველას ცხენში შეაბრუნებენ თებერვალია, ჩვენი რევანში აპრილისათვის დაგეგმილია ყველას ათმაგად მოეკითხებათ, რა ცოდვაც მათგან ჩადენილია.

/7 საათი. გულიაშვილის ქუჩაზე შეკრებილთა შორის გამოჩნდა შინაგან საქმეთა მინისტრი ირაკლი ღარიბაშვილი. მომიტინგენი, მაყურებლები მას მოწონებით და ტაშით შეხვდნენ./

ირაკლი ღარიბაშვილი

სამინისტროში კარგად ვიცოდით, რომ პრეზიდენტი ეპირებოდა გამოსულიყო საჭირო სიტყვით, თანაც სასახლეს ეფარებოდა ხან იფიქრებდა ქუთაისს წავალ, ბაგრატს და გელათს მოვინახულებ ორჯერ მივეცი საფლავთან სიტყვა,

შევცდი, შევცოდე და ვიმარხულე. ჩვენ რაღა გვექნა, ჩვენი ძალები, აქედან იქით გავანაწილე მინდოდა დაცვა პრეზიდენტისა და ინციდენტი ვერ ავიცილე რადგან შეცვალა უცებ გეგმები, ჩვენც ავგირია სავალი გზები ბოლოს მოუნდა აქეთ წამოსვლა,

ხომ არ ვეტყოდი ამას რად შვრები ყოფილი პოლიტპატიმრებისგან,

რომ მოელოდა შეხვედრა ცხელი მივხვდით და ხედავთ პატრა ქუჩას იცავს რამდენი პოლიციელი ბიბლიოთეკას ბევრი აქვს კარი, ორი მათგანი ისე შევკარი

* თენგიზ გუნავა – სამეგრელო-ზემო სვანეთის მხარის გუბერნატორი, ანდრო ბარნოვი – შიდა ქართლის გუბერნატორი.

ნაციონალებს შვებით გაველოთ,

არ გადაჰყოფდათ დამხვდომთა ჯარი
ამის შესახებ ველაპარაკე, უშიშროების საბჭოს მდივანსა
მან მომხრეები არ გააფრთხილა, ასე ვუყუარებ და ასე ჩანსა
ან და პირიქით, განგებ მიაწყეს აქ შეჯახების პროვოკაცია
იფიქრეს, ცოცხებს გამოვლილები, რა ძალა არი, ვინ რა კაცია
ხოდა, მოხდა ის, რაც უკვე მოხდა,

მოხვდათ უჭკუო პროვოკატორებს
მიტყეპილები თავს იმართლებენ, მოიგონებენ ათასგვარ ჭორებს
ორივე მხარეს მე მოვუწოდებ, აღარ არიონ ქუჩის წესრიგი
ორივე მხარის დებოშირს დავსჯი, მელორი იყოს და თუნდაც გიგი.

მუნანუ მუნჰაუაჰი

ბატონ მინისტრის წუხილი მესმის და მოწოდებაც გასაგებია
ის აქ არ იყო, როცა პრეზიდენტს თბილად უხსენეს დედა, ბებია
ამიტომ მრჩება შთაბეჭდილება, აქ მოსვლა განგებ დაავიანა
გამოჩნდა მაშინ, როცა ნასროლმა ცოცხებმა ქუჩა ანაგვიანა
რაც იყო, იყო. სურვილი არის არ მოხდეს მსგავსის განმეორება
ახლა ახალი მაქვს დავალება, გთხოვთ მომისმინოთ, იყოს სწორება
პრეზიდენტს სურდა აქ მოსულიყო, წიგნებს ნახავდა, გაიხარებდა
იქნება ზედაც ჩამოჯდებოდა, ჯდომით ხომ საჯდომს გაიმყარებდა
ჩანაფიქრი აქვს ახლად შეცვლილი, გენიალური აქვს მოსაზრება
მისი სასახლე არის დაცული, ღობეზე კატაც ვერ გადაძვრება
მომიტინგენიც ახლოს ვერ მივლენ,

იყვირონ, ხმასაც ვერ მიაწვდენენ
სამი ათასი დარაჯობს დაცვა, ვინც მივა სცემენ, სისხლსაც ადენენ
კარგად დაცული, თქვენგან ტანჯული,

დანომრილებთან სიტყვით გამოვა
ისეთი რამ თქვას, ბევრი დამიწდეს

და ზოგისათვის მზე კვლავ ამოვა
მინისტრს მივმართავ, პრეზიდენტს

უნდა, რომ სასახლესთან ბრბო არა ჩანდეს.
ღობეს არავინ არ მიეკაროს, არ გაარღვიოს, არ გადაქანდეს
შიგ შევლენ მხოლოდ დანომრილები,

ნომერი ყველამ წინასწარ იცის

პრეზიდენტისგან მოისმენს ყველა,
ერთგული არის დავითის ფიცის.

ბიბე ბოკონი

ჩვენ სიძულვილის ნაყოფი ვნახეთ,
სიძულვილი კი შობს ძალადობას
აქ უგულავას ძმობას ვინ ფიცავს, და ან ჩიორას ვინ უწევს დობას?
გასაგებია. აქ ის ხალხია, ვინც ციხეების საკნები ხეხა
ვინაც მანამდე მიტინგს მართავდა, გაზეთი დაწვა, იდეა ჩეხა
პროკურატურამ ვის ბრალი დასდო და სასამართლომ ვის მიუსაჯა
ოცნების ხალხი ვისაც შეჰპირდა და ხმის მიცემას ვისაც ეაჯა
სხვა რამეს განა ვინმე ელოდა? ეს მოხდებოდა, თავიდან ჩნდოდა
პატიმარ ყოფილ მელორის ირგვლივ,
კაკაბაძე რომ ფრინავდა, ხტოდა.

ირეა ნაღინაშვილი

მეც მათქმევივინეთ ორიოდ სიტყვა, ავი და კარგი, რაც კი აქ ითქვა
პრემიერ-მინისტრს დაუბრუნდება
„ნაცების წყევლა და ნასროლი ქვა
სამარცხვინოა რასაც ბიძინა ივანიშვილი აქა კადრულობს
სახელი არ აქვს, კაცობა არ აქვს, და ცემა-ტყვებით აქა შოულობს
ბიძინა თავად სირცხვილი არის, ლარიბაშვილი უბედურება
მატყურა და ორპირი კაცი, შეგეზარება მისი ყურება
სხვას ბევრს ვიტყვოდი მათ შესამკობად,
მაგრამ სასახლეს მიმეჩქარბა
შეხედავ, შიგნით გაგინათდება, მისი მოსმენაც არ მეზარება.

**/პრეზიდენტის სასახლე. 9ს.13წ. დარბაზში მიწვეული ვლჩები და
ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის წარმომადგენლებია./**

პრეზიდენტი

ჩემს გულისტკივილს გამოვთქვამ მხოლოდ
და შეშფოთებას დავამატებდი
მეც ხომ ვებრძოდი ჩემს წინამორბედს,
მაგრამ ასე ვერ გავიმეტებდი

მსურდა-არ მსურდა, შეგარდნაძისთვის,

ყოველთვის ფხიზელს მომისმენია
 განა ყოველთვის ვეთანხმებოდი, მაგრამ კითხვები არ გამჩენია
 მე, როგორც ქვეყნის ხელისუფალი და უმაღლესი მთავარსარდალი
 აღმშენებელს გავუტოლდები, თუმცა ვგონივარ ამათ დედალი
 ორი დღე არი ბრძოლებით ვიხევ, ომის ჟინი არ გამნელებია
 პარლამენტს ვთხოვე სიტყვით გამოსვლა,

ადრე არასდროს გამძნელებია
 უარი მითხრეს, და ამის მერე, გავმაგრდი ახალ პოზიციაზე
 ბიბლიოთეკას ალყა დაარტყეს, მედავებოდნენ თუ იცით რაზე?
 მე ვერ გავიგე მათი ტაქტიკა, უცხოელ ელჩებს ექადნებოდნენ
 დეპუტატებსაც შიგ არ უშვებდნენ, ქალაქის მერსაც ედავებოდნენ
 ბოლოს სურათი გამოიკვეთა, ამ სასახლეში სურათ გამომკეტონ
 გიჟი არის და უნდა გადადგეს, – მერე ამაზე შარი ატეხონ
 ჩვენ ამ მხრივაც გვაქვს გამოცდილება:

გამსახურდია ბუნკერში ჩასვებს
 არ მოუსმინეს მის მოწოდებას, შუქი არ მისცეს, აჭამეს, ასვეს
 უნდათ იგივე მე გამიკეთონ, ერთ ადგილს ყოფნა ჩემი ძნელია
 ბევრჯერ ვიფიქრე, რა ძალი მადგას, სასიარულო არ დამელია
 ზვიადი მოკლეს, მე ვერ მომკლავენ, უმოქმედობა არი სიკვდილი
 ვერ ჩამკეტავენ, მე მაგარი ვარ,

„ლობისტებამდე“ ხმა მაქვს მიწვდილი
 ჯერ ელჩებს უნდა მოვუბოდიშო, ვერსადა მნახეს სადაც ვიწვიე
 მოწმედ მინდოდნენ, რადგან „მუმია“ ორთაბრძოლაში გამოვიწვიე
 ახლა აქა ვარ, ჩემს სიმაგრეში, მოწმე-მსმენელნიც აქავე მყვანან
 რასაც მე ვიტყვი, გააფორმებენ, ყრუ არ არიან, მუნჯებს არ გვანან
 ამის თქმა მსურდა. ცოტა გავხურდი და მოხსნებას ჩავარაკრაკებ
 მხოლოდ ძირითად დასკვნებს გაგაცნობთ,

თუმც ენა მაძალავს, არ გავატრაკებ
 კოალიცია კრიჭაში მიდგას, სურთ შეაჩერონ აღმშენებლობა
 სურთ დამიწუნონ დილით მამლობა,

დღისით ლოთობა, ღამით მშობლობა
 უთანხმოების პირველი პუნქტი, პარლამენტს უნდა დავუკავშირო
 ამათ ზგონიათ ქუთაისს ვყვარობ, სხვა ქალაქები რომ გამოვხშირო
 ვერა ხვდებიან, ამათზე ვზრუნავ, თბილისი მიტომ ვერ ავიტანე

აქ სახიფათო იცის მიტინგი და პარლამენტი გადავიტანე კოალიცია, ხომ უნდა მიხვდეს, ქუთაისშია ისეთ ადგილას დილას შეკრული მომიტინგენი იქ მიადწევენ მეოთხე დილას ამასობაში ბრაზი გაუვლით, წყალწითელასთან ჩამოსხდებიან იმერულ სუფრას მიუსხდებიან, კმაყოფილები დაბრუნდებიან აქ, რუსთაველზე მისვლას რა უნდა,

არ ახველებდე სიმწარით თუნდა სულ იოლია გზა გადაკეტო, ზუსტად გვესროლო ტალახის გუნდა ახლა მეორე ვნახოთ პრობლემა, რაში სჭირდებათ გვემა და ცემა რაც პრეზიდენტის მაქვს უფლებები, ყველა პრემიერს გადაეცემა უარს არ ვამბობ, მხოლოდ მაცალეთ,

განა რამდენი დამრჩა მეფობა

ყველაფერს გითმობთ,

ოღონდ არავინ არ მოინდომოს ქალთა შეფობა ეს პროფესია, მასთან ლოთობა, ცხოვრებას ჩემთვის დაუდგენია ოქტომბრამდე მსურს „ბაირამობა“,

სხვა ყველაფერი, ვამბობ თქვენია მე მხოლოდ გირჩევთ დღეის პარლამენტს,

პრეზიდენტი არ აარჩევინოთ ისეთი ხალხი არის შეყრილი, გაასაღებენ წყალ წყალას ღვინოთ უმრავლესობა რომ გაიძახის, მიშა გიჟია, არ დაუჭეროთ არც დაამწყვდიოთ, არც გამოუშვათ,

არც შეაგინოთ და არც ემდუროთ დალოცვილებო, სასამართლოსი ამ გიჟმა შექმნა, ისეთი წყობა გამწარებენ და ვერაფერს აკლებთ, შეურიგდებით, რა გაეწყობა ასეთს მე ვინმე გამიბედავდა? კუბლაშვილი რა ფეხებს მომჭამდა თითს დაგუქნევდი, ჩაისველებდა,

თამამი მხოლოდ სხვებთან მოჩანდა ნეტა ვიცოდე, მე არას მერჩით, კუბლაშვილს უცებ გაგჩემბდით ამ ჩემს მიღწევას მიითვისებდით და გამარჯვებით იამაყებდით დაფიქრდით რაზეც ფიქრი გაგანდეთ, ასეთი რჩევა გაიზიარეთ მე გეტყვით, რაც ჩვენ გვეერთიანებს, გაიაზრეთ და ამ გზით იარეთ საამაყო ჩვენი წარსული, ვერას დააკლებს ქაჯი-ავსული. თამარი, შოთა, ილია, ვაჟა და აღმამშენი წრე გადასული იმათ კვალ და კვალ, ზეშთაგონებით ქვეყანა ახლად მიშენებია

კრიმინალები მომითოკია, დასვენება არ მინებებია
ვიცი ჭერ კიდევ უმუშევრობა, ყველა მიღწევას დალად ასვია
საზღვრებს გარეთაც ბევრი წასულა,

ბევრს ვერ ვაჭამე და ვერ ვასვია
მაგრამ ხომ მქონდა ამის სურვილი, ყველა ერთად ხომ მეცოდებოდა
მე თუ ვშრომობდი, მათთვის ვშრომობდი,

გაკეთებული მეცოტებოდა
ლაზიკა მხოლოდ მათთვის დავიწყე,

ვიფიქრე ყველას თავს თუ მოგუყრი
ერთბაშად ყველას მოგუბოდიშებ

და არ შემრცხვება, თავს არ მოგუხრი
ამოცანად მაქვს მე ოთხი პუნქტი: პირველი არის თავისუფლება
ევროპისაკენ ავიღოთ გეზი, აღარ დაგვჭირდეს რუსეთის ხლება
ისე კი არა, ზეპირად ვიტყვი, ვთქვი, დამავიწყდა, არ შევასრულე
მთავარ კანონში უნდა ჩავწეროთ, რაც მოვიფიქრე და შევიგულე
მეორე პუნქტი დემოკრატიას ამყარებდეს და უნდა იცავდეს
კანონი უნდა უმაღლესობდეს, რათა ქვეყანა ქვეყანას ჰგავდეს
მერე რა გქნათ, რომ დემოკრატია, ბოლომდე კარგად ვერ გაგვიგია
მთავარი არის რომ ვდემოკრატობთ და იმედები ზედ აგვიგია
მესამე პუნქტი არსებითია, დიდ ძალისხმევას უკავშირდება
ვინც რა იშოვა, დავუკანონოთ, არ სჭირდებოდეს ჩვენი ხელდება
კრიმინალებმა, ჩინოვნიკებმა ვერ მიიტაცონ კაცის ქონება
ისეთი უნდა შევქმნათ ცხოვრება, სხვაგანა ჰქროდეს ჩვენი გონება
მეოთხე პუნქტი, წინა სამს შეკრავს,

თავს დაედება, როგორც გვირგვინი
კაცმა თუ მძიმე შრომა გასწია, დალალა ჭანი, იჭყლიტა ტვინი
კი არ წავართვათ. მთელი პროგრესის,

საფუძვლად დავდოთ და ზედ ვაშენოთ
რაც მიშოვია, ახლა ჩემია, რატომ გავხადო ახლა საშენოთ?
მე საპროგრამო პუნქტებს შევებე, ახლ;ა დავსახო მიღწევის გზები
ჩამოგივლით და მოგთხოვთ თანხმობას,

რომ ახალ ეტაპს მივსდით გზნებით
პირველი არის, რომ განვაახლოთ უშიშროების საბჭოს სხდომები
უმცირესობა, უმრავლესობა, ისხდნენ,

იღწვოდნენ იქ როგორც ძმები

მეორე არის ამინისტია, არა ისეთი, რაც გააკეთეთ იანგარიშეთ ვინ რა მოიგო, შარი მოუდეთ, მყისვე ეკვეთეთ ასე ჩავთვალთ, წლებანდელ წლამდე, ვისაც სად და რა მოუპარია დაგუკანონოთ, ნუ ვედავებით ვითომ იჯარით მინაბარია თორემ გამოდის, რომ პირველ რიგში, ჩემი ოჯახი დაზარალდება თუ მოპარული ჩამოგვერთმევა,

სასმელ-საჭმელად რაღა დაგვრჩება? მესამე ჩემი მოთხოვნა არის, ვინც ერთგული მყავს ავი თუ მწარი პროკურატურა ყველას შეეშვას, რა ჩემებისკენ მოექცა მხარი? ცოტა ქვეყნად ოხერ-ტიალი? დაიჭიროს და დაადოს ვალი სასამართლომაც გაითავისოს, ჩემიანებზე დახუჭოს თვალი მეოთხე აქაც ძირითადია, შემკრები არის წინა სამისა ცხრა წელი ვმეფობ, ცხრა წლის მანძილზე

დამნახავი ვარ ბევრი ხამისა მაგრამ კეთილი, პატიოსანი, მშრომელი, მაგრამ მაინც მშვიერი უფრო მეტია ჩემი გამოთვლით და ვერ გაგყავი თანაბრად ერი ამიტომ არის ჩემი პირობა, გინდა უწოდეთ ამა ვირობა ქვეყანას მოვლი, ხამებსაც მოვთვლი,

გამოვიჩინო ამ მხრივ გვირობა სხვა დანარჩენი არ მაღარდია, თქვენთვის ეკალი, ჩემთვის ვარდია ჩემი პროგრამა თქვენსას შეაჭდეთ, ერთი მეორის თანაფარდია.

/პრეზიდენტის ამ საპარლამენტო წლიურ ანგარიშს დამსწრენი დიდი ენთუზიაზმით შეხვდნენ. ხუმრობაა? ორი დღის წვალების შემდეგ ემოციურად დატვირთულები სტოგებენ პრეზიდენტის სასახლეს./

ცმხუარი

ან მე ვარ გიჟი ან და ეს ხალხი, გიჟურ იდეებს მძალავს ხატებად ბრიყვი არა ვარ, ვერ დავინახო, ჩემი სიმდიდრის მიწყვი მატება მაგრამ როდესაც ყველა სიკეთეს კი ვერა ვხედავ, მეუბნებიან თავს ვეუბნები, გატყუილებენ, გაიგე, ვიდრე იქნება გვიან მთავრობა ამბობს, მე მხოლოდ ჩემ ხალხს,

იმის მომავალს ვემსახურები თვალთ არა ჩანს, სმენას თუ ხვდება,

ჩემი ბრალია რომ მაქვს ყურები?

ვის გაუგია მოსამსახურეს, ბატონზე მეტი ხელფასი ჰქონდეს ყოველ თვიურად პრემია მოჭრას, შეღავათებით თავი გაჰქონდეს მაშინ მე გეყვით: ძირს ბატონობა, ახლა მე მინდა ვიყო მსახური ჩემზე უკეთეს საქმეს შეიძლებს, ვილაცა ყბედი და უსახური? გაიძახიან დემოკრატიას, ვინმემ თუ იცის რა არის არსი რაც არ იციან, მე მასწავლიან ათასი ვინმე ექსპერტი თარსი ახლა ახალი იშოვეს საქმე, ქვეყნის მართვისას შევცვალოთ წესი რაც უფლებები პრეზიდენტს ჰქონდა,

პრემიერისთვის გახდეს ნათესი მამა უცხონდათ. ქვეყნის მეთაურს სახელწოდება თუ შევუცვალე წუთისოფელიც გამოიცვლება,

უკეთ ვიცხოვრებთ დღესვე ან ხვალე დალოცვილებო, გამოიკითხეთ, ირგვლივ ვინაა ჩემზე მშრომელი დღე და ღამ წელზე ფეხი მიდგია, შემეჭიბრება საქმით რომელი მაგრამ რად გინდა, პატიოსნებით ქვეყნად არავინ გამდიდრებულა ვინაც იშოვა, „შავად“ იშოვა, მერე გამიხდა აქეთ დიდგულა.

***

ამიხტენ კიდეც. ცეზარს გეტყვიან,

მაგრამ ეტყობა მობერებულხარ თამადად აღარ გამოგვადგები, წყვილად დამცლელი აღარა ჩანხარ წადით მე თქვენი ყოფა ვატირე, მომენტი ნახეთ და დამათვერით გამოვიპარე. კიდეც გინდოდათ

დამტკბარიყავით დამთვრალის ცქერით?

/შემოდის მეზობელი/

მეზობელი

ცეზარ რა მოგდის, რა უცებ მოტყუდი, გესმის? არ ესმის, ჩასძინებია ტლევზოზორი მაინც გათიშე, დენის ფულიც არ დანანებია შენი იმედი მქონდა ქეიფში, ვაჟკაცად ვდილი წუთისოფელში ცეზარ პირველი მეგონე მუდამ,

ცეზარ „პასლედნი“ შემომრჩი ხელში.

/მეზობელი გამოუთიშავს ტლევზოზორს და მიდის/

სარჩევნი

დიდი ცოდვა (1790 წ.)	3
ცეზარი (ცხელი ზამთარი – 2013 წ.)	81